

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

Journal of MCU Nakhondhat

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2559)

P-ISSN : 2586-923X Vol. 3 No.1 (January - June 2016)

💧 วัตถุประสงค์

วารสาร มหาจุฬานาครทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม การศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านพระพุทธศาสนา ศิลปศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคล ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการใดมาก่อน

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และมีใช้ ความรับผิดชอบของวารสาร คณะบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์การคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดง ที่มา

💧 เจ้าของ

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

เลขที่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทร. 075-340043, 086-4345903 โทรสาร. 075-340-042

E-mail : tak.puyada@gmail.com

๑ ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ., ดร.

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเทพปัญญาสุธี

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พระศรีคัมภีรญาณ, ศ., ดร.

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการ

พระราชปรีดีมุนี, ผศ., ดร.

คณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑ บรรณาธิการบริหาร

พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ., ดร.

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

พระครูโฆสิตพัฒนานุกูล, ดร.

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

๑ กองบรรณาธิการ

พระครูสิริธรรมาภิรต, ผศ., ดร.

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

ศาสตราจารย์ ดร. ครองชัย หัตถา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

รองศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ อินทองปาน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร. รงค์ บุญสวยขวัญ

สำนักกวีราชรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. สืบพงษ์ ธรรมชาติ

อาคารวัฒนธรรมวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ บุญโท

คณะปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รองศาสตราจารย์ พัน ดอกบัว

คณะปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วาสนา แก้วหล้า

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณิชภาพรรณ คูวิเศษแสง

คณะปรัชญาศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

ดร. จันทนา อุดม

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ดร. ไพโรจน์ บุตรชีวัน

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ดร. อุทัย เอกสะพัง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ดร. มะลิวัลย์ โยธารักษ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร. สิทธิโชค ปาณะศรี

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

📌 **ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ**

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย

ผู้อำนวยการส่วนงานบริหาร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวปัญญาดา จงละเอียด

ผู้อำนวยการส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นายธีรวัฒน์ ทองบุญชู

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระสาโรจน์ ธรรมสโร

พระมหาอภินันท์ นนทภาณี

สามเณรบุญญฤทธิ์ ชูราศรี

พระสุกิจจ์ สุจิณโณ

พระกุลวัฒน์ศิริโรจน์ ธรรมวิโรจน์

นางสาวธัญนิชา การ์ยภูมิ

ฝ่ายกฎหมาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก นุ่นกล้า

ออกแบบปก

นายวินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา

จัดรูปเล่ม

พระมหาอนุชิต อนนตเมธี

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม

พิมพ์ที่

บริษัท โรงพิมพ์ดีชัย จำกัด

1/7 ถนนพัฒนาการคูขวาง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์ 075-322-955, อีเมล dchai@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 1 ประจำปีพุทธศักราช 2559 วารสารก้าวเข้าสู่ปีที่ 3 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาระดับบัณฑิต ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประกอบด้วยบทความวิจัยจำนวน 8 เรื่อง บรรณาธิการขอแนะนำบทความในฉบับนี้ที่น่าสนใจ ดังนี้

การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต โดย รงค์ บุญสวยขวัญ, พระสนั่น ขนติโก(ปราสาททอง)และไพรัตน์ ฉิมหาด การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์กับการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย เดชชาติ ตรีทรัพย์และพระณัฐกรณ์ จนทปญโญ (แจ่มจรัส) การศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดย กันตภณ หนูทองแก้วและพระอธิการศิริพงศา ภททปญโญ (ธรรมกุล) การศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, พระครูพรหมเขตคณารักษ์และพระสุริยา สุริโย (คงคาไหว) การศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจัญจมาณวิกาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา โดย พระครูสิริธรรมมาภิรัต, ธิดารัตน์ เพียรดีและพระครูรัตนสุตากร การศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในเรื่องหนังตะลุงภาคใต้ โดย สืบพงษ์ ธรรมชาติ, พีระพลสงสาปและสิทธิโชค

ปาณศรี ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของ
ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดย อุทัย เอกสะพังและไพฑูรย์ อินทศิลา

ปิดท้ายเล่มด้วยบทความวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงาน
ตามหลักสาราณียธรรม ของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โดย ประเวศ อินทองปานและพระสมุห์สมหมาย พลญาโณ (สุดสิน) งานวิจัยนี้นำเสนอใน
ประเด็น “ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม
ของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อต้องการส่งเสริม
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักสาราณียธรรม และร่วมพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น
เพราะจะทำให้ทราบและรู้แนวทางปฏิบัติ ทราบถึงปัญหา และข้อเสนอแนะในการนำหลักธรรม
ไปประยุกต์ใช้สำหรับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัด สุ
ราษฎร์ธานี”

กองบรรณาธิการวารสารมหาคุฬานาครทรรศน์ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิก
และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็น
อย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการ
ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้
บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ
ผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดียิ่ง

พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ.ดร

บรรณาธิการ

เรื่อง

หน้า

บทบรรณาธิการ

(5)

บทความวิจัย : Research Articles

- การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต : 1

Self – Performance According To Sangahavathu Principle Of Merchants In Had Patong, Kathu District, Phuket Province.

รงค์ บุญสวยขวัญ, พระสนั่น ขนดีโก(ปราสาททอง)และไพรัตน์ ฉิมหาด

- การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์กับการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช : 15

A Study Of Relation Between Buddhism Disemmination Of Buddhist Monks And The Promotion Of Buddhism Of Lay People In Prik Sub-District, Thungyai District, Nakorn Si Thammarat Province.

เดชชาติ ตริทรัพย์และพระณัฐกรณัฏ จันทปญโญ (แจ่มจรัส)

- การศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอบึงนาราง จังหวัดสุราษฎร์ธานี : 29

A Study Of Basic Ethical Conduct Of Students In Bantraingam School, Thakham Sub-District, Phunphin District, Surat Thani Province

กันตภณ หนูทองแก้วและพระอธิการศิริพงษ์ ภาทปญโญ (ธรรมกุล)

- การศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตร
พุทธธรรม ของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช :** 41
- A Study Of Achievement Of The Youth Moral Training Camp By Buddhamma Curriculum Of Wat Tatnoi, Changklang District, Nakhon Si Thammarat Province.
- นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, พระครูพรหมเขตคณารักษ์และพระสุริยา สุริโย (คงคาไหว)
- การศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจิญญมาณวิกา
ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา :** 56
- An Analytical Study Of The Impact Of Ciñcamāṇavikā In Association With The Fools As Appeared In The Buddhist Texts.
- พระครูสิริธรรมาภิรต, อิตารัตน์ เพียรดีและพระครูรัตนสุตากร
- การศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง
หนังตะลุงภาคใต้ :** 72
- The Analytical Study On The Teachings Of The Buddha Appeared In The Contents Of The Southern Shadow Play
- สืบพงษ์ ธรรมชาติ, พิระพล สงสาปและสิทธิโชค ปาณะศรี
- ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม
ของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช :** 87
- People's Opinions Towards The Administration In Accordance With Saraniyadhamma Principle Of Administrators Nakhon Si Thammarat Municipality.
- อุทัย เอกสะพังและไพฑูรย์ อินทศิลา
- ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม
ของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี :** 102
- People's Opinions Towards Working Performance In Accordance With Saraniyadhamma Of Tambon Takhanon Municipality, Kiriratnikom District, Suratthani Province.
- ประเวศ อินทองปานและพระสมุห์สมหมาย พลญาโณ (สุดสิน)

การปฏิบัติตนตามหลักสัจจกัตถ์ของผู้ประกอบอาชีพค้าขาย

ในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

SELF – PERFORMANCE ACCORDING TO SANGAHAVATHU PRINCIPLE
OF MERCHANTS IN HAD PATONG, KATHU DISTRICT,
PHUKET PROVINCE.

รงค์ บุญสวยขวัญ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

พระสนั่น ขนดีโก(ปราสาททอง)

ไพรัตน์ ฉิมหาด

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. ศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักสัจจกัตถ์ของ ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต 2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักสัจจกัตถ์ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักสัจจกัตถ์ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต จำนวน 795 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t - test ค่า F - test และทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านสมานัตตา รองลงมา ได้แก่ ด้านอรรถจริยา ด้านปิยวาจา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านทาน ตามลำดับ

2. ผลเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต ที่มีเพศ ต่างกัน พบว่า ด้านปิยวาจา และด้านอรรถจริยา เพศชายมีการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ มากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนโดยภาพรวม และด้านอื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการเปรียบเทียบตามระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า โดยรวม ด้านปิยวาจา และด้าน อรรถจริยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านทาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสมานัตตา ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการเปรียบเทียบตาม รายได้ ต่อเดือน ต่างกัน โดยรวม และด้านปิยวาจา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านอรรถจริยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 ส่วนด้านทาน และด้านสมานัตตา ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผลการเปรียบเทียบ ตามอายุ ต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต มากที่สุดได้แก่ ด้านทาน การให้ เสียสละช่วยเหลือกัน ได้แก่ ให้ทุกคนมีความเสียสละให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ต้องมีการทำความเข้าใจถึง วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกัน แบ่งปันและให้คำแนะนำกันและกัน

คำสำคัญ: การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were as follows 1. To study self – performance according to Sangaha Vatthu principle of merchants in Had Patong, Kathu district, Phuket province. 2. To compare self – performance according to

Sangaha Vatthu principle of merchants in Had Patong, Kathu district, Phuket province in terms of sexes, ages, degrees of education, and monthly income as follows. 3. To study the suggestions were concerned with the way to promote self – performance according to Sangaha Vatthu principle of merchants in Had Patong, Kathu district, Phuket province. The population were merchants in Had Patong, Kathu district, Phuket province amount 795 persons, sample size according to table comparing of Krejcie and Morgan, the samples were amount 254 persons, the instrument for data collection was questionnaire both closed and open end questions, data analysis by package computer program, the statistics were applied as follows, frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test and to test the difference of arithmetic mean in each pair by LSD. method.

The research results were found as follows.

1. Self – performance according to Sangaha Vatthu principle of merchants in Had Patong, Kathu district, Phuket province by overview was at moderate level when considered in each aspect form more to less found that the aspect of Piyavaja was the highest average, and followed up the aspect of Atthajariya and the aspect of Dana was the lowest average respectively, classified in terms of sexes, ages, degrees of education, and monthly incomes found that by overview was at more level.

2. The comparative results of Self – performance according to Sangaha Vatthu principle of merchants in Had Patong, Kathu district, Phuket province in terms of sexes, ages, degrees of education, and monthly incomes found that there were not different as statistical significance at 0.05

3. The suggestions were concerned with the way to promote self – performance according to Sangaha Vatthu principle of merchants in Had Patong, Kathu district, Phuket province found that the highest frequency was the aspect

of Dana (Charity) i.e. there should be given more than the present. There should have introduced on Dana and the objectives. There should have promoted each others on Dana. There should introduce the new merchants.

บทนำ

พระพุทธศาสนามีลักษณะคำสั่งสอนอันประกอบด้วยสาระ ประโยชน์อย่างบริบูรณ์ บริสุทธิครบถ้วน หลักธรรมคำสั่งสอนสามารถนำมาใช้ได้ทุกระดับ ตั้งแต่ระดับตนเองจนถึงระดับประเทศ พระพุทธศาสนานั้นแม้ไม่ใช้การเศรษฐกิจโดยตรง แต่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีหลักธรรมคำสั่งสอนเป็นจริยศาสตร์ จริยธรรม สำหรับเสนอให้นักเศรษฐศาสตร์นำไปใช้กำกับระบบเศรษฐกิจ ให้เป็นระบบที่ประกอบด้วยธรรมะ เป็นระบบคุณธรรม พระพุทธศาสนาเน้นความสำคัญทางเศรษฐกิจ กล่าวได้ว่าถ้านักเศรษฐศาสตร์มีศีลธรรม ทุกอย่างก็ย่อมดีไปหมดเมื่อปฏิบัติตามแล้วประชาชนย่อมมีความสุข

สภาพสังคมประเทศไทย ในปัจจุบันได้รับอิทธิพลมาจากประเทศตะวันตกเป็นส่วนมาก จึงทำให้แนวคิดด้านต่างๆ เหมือนชาวตะวันตก โดยเฉพาะหาดป่าตอง ชาวตะวันตกได้เข้ามาอยู่อาศัย ครอบครองพื้นที่ทำมาหากิน บ้างก็เข้ามาท่องเที่ยวและได้เผยแพร่ขนบธรรมเนียม ประเพณี ด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ของหาดป่าตอง ที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงามซึ่งเป็นสถานที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ ให้เข้ามาท่องเที่ยวหาดป่าตองจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากคำขวัญของจังหวัดภูเก็ต “ไข่มุกอันดามัน สวรรค์เมืองใต้ หาดทรายสีทอง สองวีรสตรี บารมีหลวงพ่อแช่ม” จากเหตุผลดังกล่าวนี้เองจึงทำให้สภาพบ้านเมืองเกิดการขยายตัวไปอย่างรวดเร็วควบคู่ไปกับการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยว ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย จึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในแนวทางของกฎระเบียบ การให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคและต้องมีความบริสุทธิ์และยุติธรรมต่อลูกค้า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายต้องมีคุณธรรมจริยธรรมในการให้บริการ โดยเฉพาะหลักสังคหวัตถุ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต เพื่อนำองค์ความรู้และข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามหลักสังคหัตถ์ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามหลักสังคหัตถ์ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักสังคหัตถ์ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักทะเบียนเทศบาลเมืองป่าตอง ประจำปี พ.ศ. 2556 จำนวน 795 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครชชีและมอร์แกน (สงศรี ชมพวงค์, 2552) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก (สงศรี ชมพวงค์, 2553) โดยเขียนหมายเลขตามบัญชีรายชื่อร้านค้าที่ขึ้นทะเบียนไว้จากเทศบาลใส่กล่องกระดาษคละกัน จากนั้นจึงจับฉลากให้ได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจนครบ 254 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามระดับการปฏิบัติตามหลักกตัญญู กตเวทิตาธรรมของนักเรียนโรงเรียนกะทู้วิทยา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่า t-test, ค่า F-test จึงทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

1. การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสมานัตตา ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ($\bar{X} = 4.05$) รองลงมา ได้แก่ ด้านอรรถจริยา การประพฤติประโยชน์ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และด้านปิยวาจา วาจาสุภาพอ่อนหวานให้เกิดสมานสามัคคี ($\bar{X} = 3.89$) ส่วนด้านทาน การให้ เสียสละ ช่วยเหลือกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.88$)

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุในหาดป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ที่มี เพศ ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปิยวาจา และด้านอรรถจริยา เพศชายมีการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ มากกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต จำแนกตาม อายุ พบว่า ที่มี อายุ ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษา ต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของ ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะภูเก็ต ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน ด้าน

ปียวจา และด้าน อรรถจริยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านทาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านสมานัตตา ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของ ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน ด้านปียวจา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้าน อรรถจริยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านทาน และด้านสมานัตตา ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของ ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ดังนี้

1) ด้านทาน การให้ เสียสละ ช่วยเหลือกัน คือ ให้ทุกคนมีความเสียสละให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ต้องมีการทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกันแบ่งปันและให้คำแนะนำกันและกัน

2) ด้านปียวจา วาจาสุภาพอ่อนหวานให้เกิดสมานสามัคคี ในการค้าขาย บางครั้งทุกคนต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการบ้าง ผู้ประกอบอาชีพค้าขายทุกคนควรใช้วาจาที่สุภาพ กับลูกค้าและผู้มาเยือน ให้คำแนะนำด้วยความปรารถนาดี แก่ลูกค้า

3) ด้านอรรถจริยา การประพฤติประโยชน์บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกครั้ง ทุกคนควรมีการทำความเข้าใจและเห็นความสำคัญถึงประโยชน์ของการรวมกลุ่มกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4) ด้านสมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือทำตนเสมอต้นเสมอปลาย คือ ให้ทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชายมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าอย่างเสมอต้นเสมอปลายต้องมีการกำหนดมาตรฐานในการควบคุมในการค้าขายให้เป็นระบบมากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกัน

อภิปรายผล

1. การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีนุช ไพรดี (มณีนุช ไพรดี, 2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การนำหลักสังคหวัตถุไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทพรอพเพอร์ตี้แอนด์เซอร์วิสเอส (ประเทศไทย) จำกัด” ผลการวิจัย พบว่า ความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทพรอพเพอร์ตี้แอนด์เซอร์วิสเอส (ประเทศไทย) จำกัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แต่มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก คือ ด้านปิยวาจา ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต ส่วนใหญ่มีการประพฤติตนเน้นไปในการเจรจาเนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องใช้วาจาในการทำมาหากิน ทำประโยชน์แก่ตนเองหรือสังคมส่วนรวมด้วยวาจา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตต์ทวี จาตุรันต์ (จิตต์ทวี จาตุรันต์, 2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการประกอบกิจการของธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล” พบว่า หลักธรรมที่นำไปใช้ในระดับสูง ประกอบด้วย ธรรมคัมภีร์ 2 ธรรมทำให้งาม 2 พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 อิทธิบาท 4 พละ 5 สปัจริยธรรม 7 ทศพิธราชธรรม อริยสัจ 4 และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุชีพ ปุญญานุภาพ (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2535) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบำเพ็ญประโยชน์ต่อกันนั้นเป็นเครื่องส่งเสริม ศิลปะในการครองใจคน ถ้าบุคคลใดปฏิบัติเป็นนิสัย ก็จะเป็นสิ่งที่ตนปฏิบัติทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวมด้วย การบำเพ็ญอุทกจริยาจึงเป็นคนที่น่ารัก น่าเข้าใกล้สังคมมนุษย์จะอยู่อย่างสงบสุขและมีความสุขเจริญรุ่งเรืองได้เพราะสมาชิกของสังคมแต่ละคนปฏิบัติตัวให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยมิได้เห็นแก่ตัวเองมากเกินไป นึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ยอมเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขของประชาชนโดยส่วนรวม

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก คือ ด้านสมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ รุจิร ภูสระ (รุจิร ภูสระ, 2541) ได้กล่าวไว้ว่าความมีระเบียบวินัย หมายถึง “ความสามารถในการประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือข้อบังคับของคนในกลุ่มวิธีปฏิบัติตนให้เป็นคนมีระเบียบวินัย ตอนเช้าสามารถตื่นนอนได้เองโดยไม่มีคนปลุกมาโรงเรียนทันเช้าแถวเคารพธงชาติ ไม่กลับบ้าน

ก่อนโรงเรียนเลิก แต่งกายให้ถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน ช่วยงานโรงเรียนตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย เข้าแถวรอซื้ออาหารในโรงเรียนตามลำดับก่อนหลังรับประทานอาหารในช่วงที่โรงเรียนกำหนด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านทาน การให้ เสียสละ ช่วยเหลือกัน พบว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต มีการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตโดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องตามแนวคิดของ ไสว มาลัยทอง (ไสว มาลัยทอง, 2542) ได้กล่าวถึงการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิต ไว้ว่า ทาน การแบ่งปันวัตถุสิ่งของของตนให้แก่ผู้สมควรให้ การสงเคราะห์คือการแบ่งปันวัตถุสิ่งของที่ตนมีอยู่เป็นสมบัติของตนโดยชอบธรรมให้แก่ผู้อื่นที่ได้พิจารณาเห็นว่าเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะได้รับการสงเคราะห์ เมื่อเขาได้รับแล้วจะได้นำไปทำประโยชน์ได้ นับเป็นการแบ่งปันให้แก่ผู้ควรให้โดยมิได้หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น คือ ให้เพื่อสงเคราะห์กันเท่านั้น การแบ่งปันให้สิ่งของเช่นนี้เรียกว่า ทานหรือการให้ทานซึ่งต่างจากการซื้อขายหรือให้ยืม เพราะการให้ด้วยการซื้อขายนั้นย่อมได้ของแลกเปลี่ยนหรือหวังสิ่งตอบแทน

ด้านปิยวาจา วาจาสุภาพอ่อนหวานให้เกิดสมานสามัคคี พบว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต มีการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ แม้นพยัคฆ์ (อนันต์ แม้นพยัคฆ์, 2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต กรณีศึกษา : บ้านหนองน้ำจืด ตำบลท่าพริก อำเภอเมือง จังหวัดตราด” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิตบ้านหนองน้ำจืด ตำบลท่าพริก อำเภอเมือง จังหวัดตราด และเพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง หลากหลาย และมีกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาสมาชิกทุกคน ให้ได้ปฏิบัติตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา เช่นเรื่องความสามัคคี การทำบุญด้วยการสงเคราะห์ช่วยเหลือกัน เป็นต้น

ด้านอิตถจริยา การประพฤติประโยชน์บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ พบว่าผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต มีการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตโดยรวมมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยภรณ์ เขตสิทธิ์ (วลัยภรณ์ เขต

สิทธิ์, 2551) ได้ศึกษาวิจัย “เรื่องการศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ 4 และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า “นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ย = 3.58 ซึ่งนักเรียนปฏิบัติตนตามหลักทาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ย = 3.36 ปฏิบัติตนตามหลักปิยวาจา อยู่ในระดับปานกลางโดยค่าเฉลี่ย = 3.45 ปฏิบัติตนตามหลักอัตถจริยา อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ย = 3.51 ปฏิบัติตนตามหลักสมานัตตตา อยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ย = 4.01

ด้านสมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือทำตนเสมอต้นเสมอปลาย พบว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะทุ่ง จังหวัดภูเก็ต มีการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตโดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รุจิร ภูสระ (รุจิร ภูสระ, 2541) ได้กล่าวไว้ว่า ความสามารถในการประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายเกณฑ์ หรือข้อบังคับของคนในกลุ่มมีวิธีปฏิบัติตนให้เป็นคนมีระเบียบวินัยตอนเช้าสามารถตื่นนอนได้เองโดยไม่มีคนปลุกมาโรงเรียนทันเช้าแถวเคารพธงชาติ ไม่กลับบ้านก่อนโรงเรียนเลิก แต่งกายให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบของโรงเรียน ช่วยงานโรงเรียนตามหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย เช้าแถวรอซื้ออาหารในโรงเรียนตามลำดับก่อนหลังรับประทานอาหารในช่วงที่โรงเรียนกำหนดโดยสารรถประจำทางโดยไม่แย่งกันขึ้น เช้าแถวเรียงลำดับก่อนหลัง ข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือสะพานลอย และทิ้งขยะลงในถังรวมทั้งดูแลสาธารณะสมบัติ

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะทุ่ง จังหวัดภูเก็ต ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนต่างกัน ดังนี้

1) ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะทุ่ง จังหวัดภูเก็ต ที่มี เพศต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่าเพราะ มีการเข้าร่วมในกิจกรรมการค้าขาย ที่ทางเทศบาลได้มีการกำกับดูแลอย่างมีมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรูญ เจือจันทร์ (จรูญ เจือจันทร์, 2548) ได้ศึกษาวิจัย

เรื่องการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2) ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ที่มี อายุต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อธิบายได้ว่าเพราะ มีการเข้าร่วมในกิจกรรมการซื้อขายไม่แตกต่างกันออกไปเนื่องจากมีความหลากหลายครอบคลุมกลุ่มคน รวมถึงเยาวชน คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส แต่ก็มี การควบคุมให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุงญ์ เจือจันทร์ (จรุงญ์ เจือจันทร์, 2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3) ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ที่มี ระดับการศึกษา ต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุงญ์ เจือจันทร์ (จรุงญ์ เจือจันทร์, 2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับ

4) ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อธิบายได้ว่ารายได้ต่างกันทำให้ความเป็นอยู่และเจตคติของคนไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุงญ์ เจือจันทร์ (จรุงญ์ เจือจันทร์, 2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากอยู่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต โดยรวม มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

การนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิตของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ด้านทาน การให้ เสียสละ ช่วยเหลือกันผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต มีการนำหลักสังคหวัตถุ มาใช้ในวิถีชีวิต โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรมีการรักษาระดับที่มากขึ้นเอาไว้ และส่งเสริมการแบ่งปันให้แก่ผู้อื่น และควรให้โดยมิได้หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ควรมีการส่งเสริมความโอบอ้อมอารีเกื้อกูลสนับสนุนส่งเสริมกันไม่เป็นคนคับแคบเห็นแก่ตัว ให้ถึงระดับมากที่สุด

ด้านปิยวาจา วาจาสุภาพอ่อนหวานให้เกิดสมานสามัคคี โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ตควรมีการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นและส่งเสริมการพูดที่มีประโยชน์ต่อผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ให้ถึงระดับมากที่สุด

ด้านอัตถจริยา การประพฤติประโยชน์ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรรักษาระดับที่มากขึ้นเอาไว้ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นและส่งเสริมความประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ให้ถึงระดับมากที่สุด

สมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอต้นเสมอปลายโดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นและส่งเสริมความมีจิตใจมั่นคง คงเส้น คงวา รู้จักวางตัวเหมาะสมแก่ฐานะ มีมาตรฐานในการค้าขาย ให้ถึงระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง การการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอเกาะกู่ จังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการวิจัย ครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
2. ควรศึกษาวิจัย เปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในหาดป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต
3. ควรศึกษาเฉพาะ หลักสังคหวัตถุ ด้านใดด้านหนึ่งที่พิจารณาเห็นว่ามีความสำคัญที่สุดและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไข

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา เจือจันทร์. (2548). การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิตต์ทวี จาตุรันต์. (2554). การศึกษาการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการประกอบการของธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- มณีนุช ไพรดี. (2553). การนำหลักสังคหวัตถุไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทพรอพเพอร์ตี้แคร์เซอร์วิสเอส(ประเทศไทย). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2535). พระไตรปิฎกฉบับประชาชน พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- รุจิร ภูสาระ. (2541). แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการสร้างนิสัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- วลัยภรณ์ เขตสิทธิ์. (2551). การปฏิบัติตนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. นครปฐม: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สงศรี ชมภูวงศ์. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. นครปฐม: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สงศรี ชมพวงศ์. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
วิทยาลัย.

ไสว มาลัยทอง. (2542). *คู่มือการศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักการ
บริหาร ผู้ปกครองและประชาชนผู้สนใจทั่วไป กลุ่มวิชาการพระพุทธศาสนา*.
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

อนันต์ แม้นพยัคฆ์. (2549). *การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของ
ชุมชน ด้วยกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต กรณีศึกษา : บ้าน
หนองน้ำจืด ตำบลท่าพริก อำเภอเมือง จังหวัดตราด*. ปทุมธานี: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์
กับการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน
ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

A STUDY OF RELATION BETWEEN BUDDHISM DISEMMINATION OF
BUDDHIST MONKS AND THE PROMOTION OF BUDDHISM OF LAY
PEOPLE IN PRIK SUB-DISTRICT, THUNGYAI DISTRICT,
NAKORN SI THAMMARAT PROVINCE.

เดชชาติ ตริทรัพย์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคตรราช

พระณัฐกรณ์ จนทปญโญ (แจ่มจรัส)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแผ่พระพุทธศาสนากับการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พุทธศาสนิกชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 260 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครซี่ซี และ มอร์แกน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 155 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .930 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, และทดสอบความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ ไคสแควร์ (Chi – square test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านผู้เผยแผ่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.20$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแผ่ธรรม ($\bar{x} = 4.09$) ด้านเทคนิควิธีการเผยแผ่ธรรม ($\bar{x} = 3.07$) และด้านเนื้อหาการเผยแผ่ธรรม ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.03$) และเมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนตำบลปริก อำเภอ ทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า พุทธศาสนิกชนรักษาศีลเป็นประจำ ร้อยละ 89.03 จัดพิมพ์หนังสือธรรมะและจัดทำวีซีดีธรรมะ ร้อยละ 63.23 ทำบุญตักบาตรเป็นประจำ ร้อยละ 50.32 ฟังธรรมเป็นประจำ ร้อยละ 49.68 และปฏิบัติธรรมมากกว่า 10 ครั้งต่อปี ร้อยละ 34.38

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแผ่พระพุทธศาสนากับการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การรักษาศีล การฟังธรรม การจัดพิมพ์หนังสือธรรมะและจัดทำวีซีดีธรรมะ มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการทำบุญตักบาตร การบรรพชาอุปสมบท และการปฏิบัติธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์

คำสำคัญ : การเผยแผ่,การส่งเสริม,ความสัมพันธ์

ABSTRACT

The objectives of this research were as follows 1. To study the dissemination of Buddhism of monks in Prik sub - district, Thungyai district, Nakhon Si Thammarat province 2. To study the promotion of Buddhism of Buddhist Lay people in Prik sub - district, Thungyai district, Nakhon Si Thammarat province and 3. To study the relation between Buddhism dissemination and promotion of Buddhism of Buddhist Lay people in Prik sub-district, Thungyai

district, Nakhon Si Thammarat province. The population were composed of Buddhist Lay people who live in Prik sub-district, Thungyai district, Nakhon Si Thammarat province, there are 260 persons, sample size according to Krejcie and Morgan's table measurement, the sample were about 155 persons, sampling by simple random sampling. The instrument for data collection was questionnaire which designed by the researcher at the reliability .930. The statistics were applied as follows; frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and to test the relation of sample by Chi – square test.

The findings were as follows;

1. The dissemination of Buddhism in Prik sub-district, Thungyai district, Nakhon Si Thammarat province by overview in each aspects found that there were at more level ($\bar{x} = 4.09$) when considered in each aspect from more to less found that the aspect of preacher was the highest mean ($\bar{x} = 4.20$) and followed up the aspect of benefit from dissemination ($\bar{x} = 4.09$), the aspect of Technique of dissemination ($\bar{x} = 4.07$) and the aspect of content for dissemination was the lowest mean ($\bar{x} = 4.03$) and when classified in terms of sexes, ages, occupations and educations found that by overview was at more level.

2. The results of promotion of Buddhism of Buddhist Lay people in Prik sub-district, Thungyai district, Nakhon Si Thammarat province found that Lay people have undertaken the five precepts as always in 89.03%, to publish and produce the VCD in 63.23%, to be given chairity (arms around) as always in 50.32%, to be always listening Dhamma in 49.68% and practive Dhamma more than ten times a year in 34.38%.

3. The relation between dissemination of Buddhism and promotion of Buddhist Lay people in Prik sub-district, Thungyai district, Nakhon Si Thammarat province found that to undertake the precepts, Dhamma listening, to publish of

Dhamma Books and produce Dhamma VCD, there were related with dissemination of Buddhism of the Buddhist monks as the statistically significance at. 05, but in terms of merit making by giving arms around, ordination and Dhamma practice, there were not related with dissemination of Buddhism of the Buddhist monks.

Keywords : dissemination, promotion, relationship

บทนำ

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราพ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้เธอทั้งหลายก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์ทั้งที่เป็นของมนุษย์ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ชนหมู่มาก เพื่อความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูลเพื่อความสุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เธอทั้งหลายอย่าได้ไปทางเดียวกัน 2 รูป ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงแสดงธรรม งามในเบื้องต้น งามในท่ามกลาง งามในที่สุดจงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถพร้อมทั้งพยัญชนะ บริสุทธบริบูรณ์สิ้นเชิงสัตว์ทั้งหลายผู้มีธุลีในจักษุน้อยมีอยู่ เพราะไม่ได้ฟังธรรมย่อมเสื่อมเสีย ผู้รู้ทั่วถึงซึ่งธรรมยังจักมี ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แม้เราก็จักไปยังอูเรเวลาเสนาณิคม เพื่อแสดงธรรม” (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นพุทธดำรัสที่ประธานแก่พระอรหันต์ก่อนแต่ส่งออกไปประกาศพระศาสนา

สังคมไทยเป็นสังคมของชาวพุทธ ประชาชนส่วนใหญ่นับถือเอาพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ โดยยึดหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าสืบทอดกันมา ในอดีตสังคมไทยทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท วัดและพระสงฆ์ ได้มีบทบาทเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทยทุกระดับ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงตาย อาจกล่าวได้ว่า วัดและพระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยและศูนย์กลางทางสังคมไทย และในปัจจุบันนี้สังคมไทยทั้งสังคมเมืองและชนบทให้ความสำคัญในการเข้าวัดฟังธรรมเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน โดยพระสงฆ์เป็นผู้แสดงธรรมในวันธรรมะสวนะ (วันพระ) หรือวันอุโบสถศีล เป็นวันกำหนดให้มีการฟังธรรม พุทธศาสนิกชนต่างไปสมาทานรักษาศีล ทำบุญให้ทาน ฟังธรรม ซึ่งปฏิบัติกันมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล

วันธรรมะสวณะ หมายถึง วันฟังธรรม ชาวพุทธจะได้ชำระความไม่ดี บาปอกุศลเพื่อให้จิตใจสบาย สะอาด สว่าง สงบ ชาวพุทธจึงควรฟังธรรม เพราะวันเช่นนี้ถ้าจะมาถึงในรอบหนึ่งเดือนมีเพียง 4 วัน คือ วันขึ้น 8 ค่ำ ขึ้น 15 ค่ำ แรม 8 ค่ำ แรม 15 ค่ำ หรือแรม 14 ค่ำ พระพุทธองค์จึงพุทธพจน์ว่าตรัสว่า สุตสฺส ลภเต ปญญํ แปลว่า ฟังด้วยดี ย่อมได้ปัญญา (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟังธรรมะจึงเป็นการฟังเพื่อพัฒนาสติปัญญา และจิตใจให้สมดุลก่อเกิดสารแห่งความสุข อิ่มเอมใจ จากระสแห่ง พระธรรมทางพระพุทธศาสนา ละการฟังโดยตั้งใจฟัง ฟังด้วยความเคารพ ย่อมได้รับอานิสงส์อย่างมหาศาลทำให้เกิดสติปัญญาญาณและเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง พระผู้มีพระภาคตรัสอานิสงส์แห่งการฟังธรรมไว้ 5 ประการ คือ 1. ผู้ฟังย่อมได้รับฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง 2. สิ่งที่เคยฟังแล้วแต่ยังไม่เข้าใจชัดเจน ย่อมเข้าใจชัดยิ่งขึ้น 3. สามารถบรรเทาความสงสัยลงได้ 4. สามารถทำความเข้าใจถูกต้องด้วย และ 5. จิตของผู้ฟังย่อมผ่องใส (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) จะเห็นได้ว่า การกิจสำคัญของพระภิกษุสงฆ์นอกจากการ ปฏิบัติธรรมแล้วยังจะต้องทำหน้าที่เผยแผ่พระธรรมคำสอนของ พระบรมศาสดาให้แก่ชาวโลก ให้ชาวโลกได้พบกับความสุขที่แท้จริง หลุดพ้นจากวัฏฏะสงสาร คือ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยการปฏิบัติธรรมตามพุทธวิธี ดังนั้นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จึงขึ้นอยู่กับ พระภิกษุสงฆ์เป็นสำคัญ ฉะนั้นเราจึงควรทราบถึงปัญหาในการเผยแผ่พุทธธรรม เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป สำหรับประเด็นที่สำคัญ คือ

1. การเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนายังไม่มีประสิทธิภาพพอ เนื่องจากพระภิกษุ สามเณร หรือ ผู้นำทางศาสนา ยังขาดความรู้ และทักษะที่เพียงพอในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ขาดสื่อการสอนที่น่าสนใจ ภาษาที่ใช้ไม่เป็นที่เข้าใจสำหรับประชาชน อีกทั้งยังขาดแคลนพระภิกษุ สามเณรผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งทางด้านปริมาณ และคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบท

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านพระสงฆ์ และสถาบันพระสงฆ์ในฐานะที่ผู้เผยแผ่ธรรมะเช่น การขาดแคลนพระสงฆ์ที่มีความสามารถในการเผยแผ่ธรรมะอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชนบท

3. ปัญหาและอุปสรรคด้านวิธีการ หรือ กลวิธีการเผยแผ่ธรรมะ เช่น ไม่มีการกำหนดหัวข้อธรรมะที่เหมาะสมกับผู้ฟัง หรือ ไม่มีการศึกษาหัวข้อธรรมะอย่างถ่องแท้ก่อนนำไปเผยแผ่

นอกจากนี้ พระสงฆ์ไม่ได้มีการฝึก การผลิต และการใช้สื่อบุคคลมาก่อนรวมทั้งสื่อต่างๆ ส่วนใหญ่จึงมุ่งใช้สื่อบุคคลเป็นหลัก ทำให้การเผยแผ่ธรรมะกระทำได้ในเขตจำกัด

4. พระภิกษุ สามเณรจำนวนไม่น้อยมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุมากเกินไป มีการเรียไรทำบุญสร้างวัตถุมากเกินความจำเป็น ทำให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไม่เกิดประโยชน์ต่อการเผยแผ่พุทธธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการพัฒนาจิตใจ ทำให้บทบาทของวัด และพระสงฆ์ในด้านการพัฒนาจิตใจลดน้อยลงมาก (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย , 2539)

พระสงฆ์ในอดีตและปัจจุบันได้รับความเชื่อถือ และเป็นที่ชื่นชมของพุทธศาสนิกชนทั่วไป โดยเฉพาะการเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีส่วนช่วยกล่อมเกลাজิตใจและลักษณะนิสัย ของคนไทยให้โอภาสอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับบทบาทที่มีต่อการพัฒนาสังคมไทยในด้านต่างๆ รวมทั้งยังรับเป็นภาระในการแก้ไขปัญหาทางสังคม เนื่องจากพระสงฆ์เป็นบุคคลในท้องถิ่นที่ใกล้ชิดปัญหาจึงรู้ซึ่งถึงปัญหาต่างๆ สามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี พระสงฆ์ในตำบลปริก เป็นหนึ่งในเขตปกครองของคณะสงฆ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการจะให้วัดเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่ชุมชน อย่างเช่นในอดีต จึงจำเป็นต้องพัฒนาวัดในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมด้านการเผยแผ่เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนพุทธศาสนิกชนนั้น พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญที่สุดเพราะถือกันว่าสถาบันสงฆ์เป็นสถาบันทางจริยธรรม เป็นสถาบันของผู้นำทางด้านจิตใจของสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะทำการวิจัย เพื่อสำรวจการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแผ่พระพุทธศาสนากับการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อจะได้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาศักยภาพของพระสงฆ์สามเณรที่เป็นผู้เผยแผ่ธรรม และทำให้การเผยแผ่บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ที่ทำให้พุทธศาสนิกชนได้หันมาสนใจหลัก คำสอนของพระพุทธศาสนามากขึ้น และสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สุขแก่ชีวิต ครอบครัว สังคม ประเทศชาติอย่างแท้จริง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) เพศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.45 และเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 13.55 ตามลำดับ

2) อายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี อายุ 51 – 75 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.77 รองลงมา คือ อายุ 25– 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.68 รองลงมา คือ อายุมากกว่า 75 ปี ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 7.74 และอายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.81 ตามลำดับ

3) อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีอาชีพเกษตรกรรม/รับจ้าง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.81 รองลงมา คือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 17.42 รองลงมา คือ อาชีพผู้เกษียณอายุ/ว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 9.68 รองลงมา คือ นักเรียน/นักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 4.51 และอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 2.58 ตามลำดับ

4) ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.77 รองลงมา คือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช/ปวส./อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 16.78 และระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 6.45 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

ระดับความเห็นด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช พุทธศาสนิกชนมีความเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านผู้เผยแผ่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.20$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแผ่ธรรม ($\bar{x}=4.09$) และด้านเนื้อหาการเผยแผ่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=4.03$) ตามลำดับ ดังนี้

1) ด้านเนื้อหาการเผยแผ่ธรรม พุทธศาสนิกชนในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า เนื้อหาสาระของธรรมที่นำมาเผยแพร่
 เหมาะกับยุคสมัยสามารถปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.10$) รองลงมา คือ
 เนื้อหาสาระของธรรมที่นำมาเผยแพร่ตรงต่อความต้องการของท่าน ($\bar{x}=4.06$) และเนื้อหาสาระ
 ของธรรมที่นำมาเผยแพร่มีความน่าสนใจและน่าติดตาม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.86$) ตามลำดับ

2) ด้านผู้เผยแพร่ธรรม พุทธศาสนิกชนในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัด
 นครศรีธรรมราช มีความเห็นต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน ตำบลปริก อำเภอ
 ทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดย
 เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้เผยแพร่ธรรมมีการใช้วาจาที่สุภาพอ่อนหวาน
 และเหมาะสมกับผู้ฟังแก่วัยในการฟังธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.30$) รองลงมา คือ ผู้เผยแพร่
 ธรรมมีทักษะในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี ($\bar{x}=4.27$) และผู้เผยแพร่ธรรมมีความรู้เกี่ยวกับธรรมะ
 ที่นำมาเผยแพร่เป็นอย่างดีและมีความแตกฉานในหัวข้อธรรมต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=4.10$)
 ตามลำดับ

3) ด้านเทคนิควิธีการเผยแพร่ธรรม พุทธศาสนิกชนในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่
 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเห็นต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน ตำบลปริก
 อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
 โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้เผยแพร่ธรรมมีวิธีการเผยแพร่ธรรมของ
 เนื้อหาที่ยากให้ผู้ฟังมีความเข้าใจได้ง่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.13$) รองลงมา คือ ผู้เผยแพร่
 ธรรมมีวิธีการนำหลักธรรมเหมาะสมกับผู้ฟัง ($\bar{x}=4.10$) และ ผู้เผยแพร่ธรรมมีการใช้สื่อประกอบ
 กับการเผยแพร่ธรรมได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.97$) ตามลำดับ

4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ธรรม พุทธศาสนิกชนในตำบลปริก
 อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเห็นต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์
 ใน ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$) เมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า เมื่อท่านได้ฟังธรรมะแล้วทำให้
 ท่านมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.23$) รองลงมา คือ เมื่อ
 ท่านได้ฟังธรรมะแล้วทำให้ท่านมีจิตใจผ่องใส กระทำแต่ความดีละเว้นความชั่วได้ ($\bar{x}=4.22$)

และ เมื่อท่านได้ฟังธรรมแล้วท่านสามารถนำไปเผยแผ่ต่อผู้อื่นได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.86$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ พระสงฆ์ใน ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ พุทธศาสนิกชนในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช มีความเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน ตำบลปริก อำเภอ ทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน เพศชาย ($\bar{x}=4.12$) และเพศหญิง ($\bar{x}=4.09$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เพศชาย พบว่า ด้านผู้เผยแผ่ธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.30$) รองลงมา คือ เทคนิค วิธีการเผยแผ่ธรรม ($\bar{x}=4.10$) และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแผ่ธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=4.01$) ตามลำดับ เพศหญิง พบว่า ด้านผู้เผยแผ่ธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.18$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแผ่ธรรม ($\bar{x}=4.10$) และด้านเนื้อหาการเผยแผ่ธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=4.02$) ตามลำดับ

2) จำแนกตามอายุ พุทธศาสนิกชนในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช มีความเห็นต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน ตำบลปริก อำเภอ ทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้านอายุต่ำกว่า 25 ปี ($\bar{x}=3.91$) อายุ 25 – 50 ปี ($\bar{x}=4.03$) อายุ 51– 75 ปี ($\bar{x}=4.13$) และอายุมากกว่า 75 ปี ขึ้นไป ($\bar{x}=4.20$) อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อายุต่ำกว่า 25 ปี พบว่า ด้านผู้เผยแผ่ธรรมด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแผ่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.93$) รองลงมา คือ เทคนิควิธีการเผยแผ่ธรรม ($\bar{x}=3.89$) และด้านเนื้อหาการเผยแผ่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.87$) ตามลำดับ อายุ 25 – 50 ปี พบว่า ด้านผู้เผยแผ่ธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.14$) รองลงมา คือ เทคนิควิธีการเผยแผ่ธรรม ($\bar{x}=4.03$) และด้านประโยชน์ที่ได้รับจาก การเผยแผ่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=3.94$) ตามลำดับ อายุ 51– 75 ปี พบว่า ด้านผู้เผยแผ่ ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.25$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแผ่ธรรม ($\bar{x}=4.15$) และด้านเนื้อหาการเผยแผ่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}=4.03$) ตามลำดับ อายุ

มากกว่า 75 ปี ขึ้นไป พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.33$) รองลงมา คือ ด้านผู้เผยแพร่ธรรม ($\bar{X}=4.25$) และเทคนิควิธีการเผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.05$) ตามลำดับ

3) จำแนกตามอาชีพ พุทธศาสนิกชนในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเห็นต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อาชีพนักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X}=3.79$) อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง ($\bar{X}=4.15$) อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X}=4.20$) อาชีพผู้เกษียณอายุ/ว่างงาน ($\bar{X}=4.04$) และอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ($\bar{X}=3.98$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อาชีพนักเรียน/นักศึกษา พบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.94$) รองลงมา คือ ด้านผู้เผยแพร่ธรรม ($\bar{X}=3.89$) และด้านเนื้อหาการเผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.60$) ตามลำดับ อาชีพเกษตรกร/รับจ้าง พบว่า ด้านผู้เผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.25$) รองลงมา คือ เทคนิควิธีการเผยแพร่ธรรม ($\bar{X}=4.15$) และด้านเนื้อหาการเผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.07$) ตามลำดับ อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ด้านผู้เผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.65$) รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาการเผยแพร่ธรรม ($\bar{X}=4.25$) และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.75$) ตามลำดับ ผู้เกษียณอายุ/ว่างงาน พบว่า ด้านผู้เผยแพร่ธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.12$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ธรรม ($\bar{X}=4.08$) และด้านเนื้อหาการเผยแพร่ธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.96$) ตามลำดับ ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย พบว่า ด้านผู้เผยแพร่ธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.04$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ธรรม ($\bar{X}=4.01$) และด้านเทคนิควิธีการเผยแพร่ธรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.87$) ตามลำดับ

4) จำแนกตามระดับการศึกษา พุทธศาสนิกชนในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเห็นต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ใน ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า ($\bar{X}=4.08$)มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส./อนุปริญญา ($\bar{X}=4.20$) ปริญญาตรีหรือสูงกว่า ($\bar{X}=3.98$) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไป

หาน้อย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า พบว่า ด้านผู้เผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.18$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ธรรม ($\bar{X}=4.08$) และด้านเนื้อหาการเผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.01$) ตามลำดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส./อนุปริญญา พบว่า ด้านผู้เผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.28$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ธรรม ($\bar{X}=4.20$) และเทคนิควิธีการเผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.12$) ตามลำดับ ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า พบว่า ด้านผู้เผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.18$) รองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแพร่ธรรม ($\bar{X}=3.94$) และด้านเนื้อหาการเผยแพร่ธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.86$) ตามลำดับ

4. ผลการศึกษาการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนในตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

1) การทำบุญตักบาตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้ทำบุญตักบาตรเป็นประจำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.32 รองลงมา คือ สัปดาห์ละ 1 – 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.03 รองลงมาคือ ปีละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.61 และเดือนละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.03 ตามลำดับ

2) รักษาศีล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้รักษาศีลเป็นประจำ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.03 และไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 10.97 ตามลำดับ

3) การบรรพชาอุปสมบท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยไม่เคยบรรพชาอุปสมบทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.74 และเคยบรรพชาอุปสมบท คิดเป็นร้อยละ 12.26 ตามลำดับ

4) การฟังธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีการฟังธรรมเป็นประจำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.68 รองลงมา คือ สัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.87 รองลงมาคือ เดือนละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.71 และปีละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.74 ตามลำดับ

5) การปฏิบัติธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีการปฏิบัติธรรม 1-9 ครั้ง/ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.26 รองลงมา คือ มากกว่า 10 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 34.38 และไม่เคยปฏิบัติธรรมเลย คิดเป็นร้อยละ 12.90 ตามลำดับ

6) การจัดพิมพ์หนังสือธรรมะและจัดทำวีซีดีธรรมะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเคยมีการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะและจัดทำวีซีดีธรรมะ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.23 และเคยมีการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะและจัดทำวีซีดีธรรมะ คิดเป็นร้อยละ 36.77 ตามลำดับ

5. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนากับการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

1) การทำบุญตักบาตร ไม่มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Chi-Square = 3.691, df. = 4)

2) การรักษาศีล มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Chi-Square = 3.691, df. = 4)

3) การบรรพชาอุปสมบท ไม่มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Chi-Square = 5.320, df. = 2)

4) การฟังธรรม มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Chi-Square = 15.530, df. = 4)

5) การปฏิบัติธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Chi-Square = 3.262, df. = 4)

6) การจัดพิมพ์หนังสือธรรมะและจัดทำวีซีดีธรรมะ มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Chi-Square = 29.874, df.=2)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากการศึกษาวิจัย พบว่า การรักษาศีล การฟังธรรม และการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะ และจัดทำวีซีดีธรรมะ มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ซึ่งควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังกล่าว เพิ่มมากขึ้น เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไป

2. จากการศึกษาวิจัย พบว่า การทำบุญตักบาตร การบรรพชาอุปสมบท และการปฏิบัติธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในเรื่องของกระบวนการมีส่วนร่วมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ซึ่งควรมีการให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของพุทธศาสนิกชน ในการมีส่วนร่วมในการทำบำรุงพระพุทธศาสนา

3. จากการศึกษาวิจัย พบว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ด้านเนื้อหา ซึ่งประเด็น เนื้อหาสาระของธรรมที่นำมาเผยแผ่มีความน่าสนใจและน่าติดตาม และด้านเทคนิควิธีการเผยแผ่ธรรม พุทธศาสนิกชนมีความคิดเห็นว่ายังมีน้อย ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการฝึกอบรมพระสงฆ์ในการเผยแผ่ธรรม ให้มีเทคนิควิธีการในการนำเสนอธรรมที่น่าสนใจและน่าติดตามมากยิ่งขึ้น

4. จากการศึกษาวิจัย พบว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเผยแผ่ธรรม ซึ่งในประเด็น เมื่อได้ฟังธรรมะแล้วสามารถนำไปเผยแผ่ต่อผู้อื่นได้ ซึ่งพระสงฆ์ผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา ควรมีการเผยแผ่เนื้อหาธรรมะที่ง่ายต่อการเข้าใจ และเหมาะต่อการปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และควรสั้น กระชับ เข้าใจง่าย ที่พุทธศาสนิกชนสามารถจดจำได้ง่าย ถ่ายทอดต่อได้ง่าย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมในการเผยแผ่พระศาสนาในสภาพ สืบไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน ในมิติอื่นๆ เพื่อให้เห็นรูปแบบวิธีการในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัท 4 ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการส่งเสริมพระพุทธศาสนา เพื่อจะได้ส่งเสริมในปัจจัยต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการเผยแผ่พระพุทธศาสนากับการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชนตำบลปริก อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดนครราชสีมา

4. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในพื้นที่อื่นๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น เพื่อเป็นการขยายผลการส่งเสริมพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- พระครูโสภณธรรมวิจารณ์. (2554). ความพึงพอใจของนักเรียนในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา
ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนป่าโมกซ์วิทยากรุณี จังหวัดอ่างทอง. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย.
- สงศรี ชมภูวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: โรงพิมพ์
มหามกุฏราชวิทยาลัย.

การศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม
ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
A STUDY OF BASIC ETHICAL CONDUCT OF STUDENTS IN
BANTRAINGAM SCHOOL, THAKHAM SUB-DISTRICT,
PHUNPHIN DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE.

กัณตณ หนูทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

พระอธิการศิริพงษ์ ภทฺทปญฺโญ (ธรรมกุล)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2. เพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศ ระดับชั้นปี และอาชีพของบิดามารดา ต่างกันและ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียน บ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานีรวมจำนวน 160 คนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คนเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิดวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบ t - test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) และทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ้ (Scheffé)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความมีวินัย ส่วนด้านความมีน้ำใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี และอาชีพของบิดามารดา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีอาชีพของบิดามารดา ต่างกันพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ระดับชั้นปีต่างกันพบว่า แตกต่างกันที่ระดับ 0.001 และที่มีเพศต่างกัน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัญหาที่นักเรียนให้ความถี่ มากที่สุด คือ ด้านความขยัน ข้อที่ว่า นักเรียนบางคนไม่ตั้งใจฟังเวลาครูสอน แนวทางส่งเสริมพบว่าด้านความขยันมีความถี่สูงสุด ข้อที่ว่านักเรียนควรตั้งใจฟังเวลาครูสอน ควรลดกิจกรรมเสริมบ้างเพื่อให้เด็กนักเรียนมีเวลาทำการบ้าน

คำสำคัญ : การศึกษาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน

ABSTRACT

The objectives of this thesis were as follows : 1. To study of fundamental ethic conduct of students in Bantraingam school, Thakham sub district, Phunphin district, Surat Thani province. 2. To compare fundamental ethic of students in Bantraingam school, Thakham sub district, Phunphin district, Surat Thani province in terms of sexes, educational levels, and parents' occupations as differently and 3. To study the suggestions were concerned on problems and resolutions in fundamental ethic of students in Bantraingam school, Thakham sub district, Phunphin district, Surat Thani province. The population were students in Bantraingam school, Thakham sub district, Phunphin district, Surat Thani province at the number of 160 persons, sample size by Krejcie and Morgan's table

measurement, the samples were about 113 persons. The instrument for data collection was questionnaire both closed and open ended questions, data analysis by finding the value of frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, Z-test, F-test and paired comparison of arithmetic mean by Scheffe's method.

The research results found that.

1. The basic fundamental ethic of students in Bantraingam school, Thakham sub district, Phunphin district, Surat Thani province by overview was at more level, when considered in each aspects found that the aspect of honesty was the highest average and followed up the aspect of disciplinary regarding and the aspect of mercy, classified in terms of sexes, class levels, and parents' occupation found that by overview was at more level.

2. The comparative results of the fundamental ethic of students in Bantraingam school, Thakham sub district, Phunphin district, Surat Thani province in terms of parents' occupations and class levels found that there were different as statistical significance at 0.001, and sexes found that there were not different as statistical significance at 0.05.

3. The suggestions were concerned with problems and resolutions fundamental ethic of students i Bantraingam school, Thakham sub district, Phunphin district, Surat Thani province found that the highest frequency in the aspect of effort i.e. some of student were not interested while teaching. The way to promote, there found that the aspect of effort was the highest frequency i.e. they should attend the class while teaching, there should decrease some special activity for having time to do home work.

Keywords : education fundamental ethic of students

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมนั้นปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาเป็นอันดับแรกคือการจัดการศึกษาเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิดความสามารถรวมทั้งพฤติกรรมเจตคติค่านิยมและคุณธรรมของบุคคลตั้งแต่รากฐานชีวิต ไปทุกช่วงอายุและต่อเนื่องตลอดชีวิตการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบความสำเร็จในการกระทำกิจกรรมต่างๆในสังคมเพื่อให้เกิดการพัฒนาองเงยโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2 (สพป.สฎ.เขต 2) เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมที่หลากหลาย เช่น การเข้าค่ายอบรมคุณธรรม, กิจกรรมไหว้พระ รักษาศีล ฟังธรรม และถวายสังฆทานก่อนเข้าเรียนในวันธรรมสวนะ, การนิมนต์พระสงฆ์มาสอนตามโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน, โครงการจิตอาสา และการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสอบธรรมศึกษาในสนามหลวง (กระทรวงศึกษาธิการ)

ดังนั้น ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานทั้ง 8 ประการ ต่อไป

ปัญหาที่ต้องการทราบ

1. เพื่อต้องการทราบระดับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ว่าเป็นอย่างไร
2. เพื่อต้องการทราบผลเปรียบเทียบคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียน บ้านไทรงาม ตำบลท่าข้ามอำเภอพูนพินจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีเพศ ระดับชั้นปี และอาชีพของบิดามารดา ว่าเป็นอย่างไร
3. เพื่อต้องการทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาแนวทางส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานีว่าเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่มีเพศ ระดับชั้น และอาชีพของบิดามารดา ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีคุณธรรมพื้นฐาน แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีคุณธรรมพื้นฐาน แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีอาชีพของบิดามารดาต่างกัน มีคุณธรรมพื้นฐาน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ศึกษาได้แก่นักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 160 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีโอกาสเลือกเท่ากันนั่นก็คือ แจกแบบสอบถามแก่นักเรียนโดยการทำบัญชีรายชื่อ ใส่ในขวดโหลและหยิบขึ้นมามันทีกรายชื่อไว้หลังจากนั้นจึงทำการแจกตามรายชื่อที่ได้บันทึกไว้จนครบจำนวน 113 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) นักเรียน ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 59.21 และเพศชาย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 40.79

2) นักเรียน ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 340.01 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 33.79 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20

3) นักเรียน ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่บิดา มารดา มีอาชีพเกษตรกร / รับจ้าง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 37.20 ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 26.99 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 240.01 และ แม่บ้าน พ่อบ้าน จำนวน 14.80 คิดเป็นร้อยละ 12.80

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1) คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความซื่อสัตย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความมีวินัย และด้านความมีน้ำใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี และอาชีพของบิดามารดา ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามเพศ พบว่าโดยรวม เพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เพศชาย พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ ค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด และด้านความขยัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพศหญิง พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความขยันและ ด้านความสามัคคี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) ผลการวิเคราะห์ คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามตามระดับชั้นปี พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทุกกลุ่มชั้นปี

3) ผลการวิเคราะห์คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตามอาชีพของบิดามารดา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกกลุ่มอาชีพ

4. ผลการเปรียบเทียบ คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นปี และอาชีพของบิดามารดา ต่างกัน ดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 05

2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ระดับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีระดับชั้นปีต่างกัน โดยรวมทั้ง 8 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 001

3) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีอาชีพของบิดามารดาต่างกัน โดยรวมทั้ง 8 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ . 001

5. ผลการรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัญหาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟูนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านความขยันนักเรียนบางคนไม่ตั้งใจฟังเวลาครูสอนนักเรียนมีกิจกรรมเสริมมาก ทำการบ้านไม่ทัน ด้านความประหยัดสื่อมีอิทธิพลต่อนักเรียนมาก ในการซื้อของฟุ่มเฟือย เช่น โทรศัพท์มือถือครอบครั้ว เห็นความสำคัญของการศึกษาที่มีการแข่งขันสูง ให้ลูกเรียนพิเศษ ด้านความซื่อสัตย์นักเรียนบางคนไม่ตรงต่อเวลา ขาดเรียน ด้านความมีวินัยนักเรียนบางคนแต่งกายไม่สุภาพตามกฎของโรงเรียนนักเรียนบางคนชอบฝ่าฝืนกฎของโรงเรียน

2) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านความขยันตั้งใจฟังเวลาครูสอน ควรลดกิจกรรมเสริมบ้างเพื่อให้เด็กนักเรียนมีเวลาทำการบ้าน ด้านความประหยัด ชี้แนะถึงคุณค่าของสิ่งของ ความลำบากของพ่อแม่ที่ทำงานหาเงินเลี้ยงดูลูก ด้านความซื่อสัตย์ นักเรียนควรตรงต่อเวลา และไม่ควรพูดปด หรือโกหก ด้านความมีวินัยนักเรียนควรแต่งกายสุภาพ ไม่ฝ่าฝืนกฎของโรงเรียน ด้านความสุภาพนักเรียนไม่ควรพูดจาก้าวร้าวทั้งต่อเพื่อนๆ และคุณครูผู้ปกครองด้านความสะอาดนักเรียนควรแต่งกายให้สะอาดเรียบร้อย ด้านความสามัคคี นักเรียนควรให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมใดๆก็ตามของโรงเรียน ด้านความมีน้ำใจนักเรียนควรให้เพื่อนๆ یمอุปการะการเรียนบ้างตามความจำเป็น

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปราย เชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าโดยรวม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูพงศ์ สุขรัตน์ (ชูพงศ์ สุขรัตน์, 2546) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพุนพินสนิม จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความอดทน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุดได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ พบว่าโดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี สุจินดา (สุมาลี สุจินดา, 2546) ได้ศึกษาจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัด คณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี ตามจริยธรรม 7 ด้าน ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดทน ความประหยัด และความเสียสละ ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ พบว่า โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ และคณะ (มาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ และคณะ, 2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของ นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2550 พบว่า ก่อนมีการจัดกิจกรรมและ โครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ นักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์มีพฤติกรรมการแสดงออกอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมของนักศึกษาที่ควรเร่ง พัฒนาในภาพรวมคือ คุณธรรมด้านความขยัน ประหยัด มีวินัย และมี

ด้านความขยัน โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ แสง นภา ภักดีศิริวงษ์ (แสงนภา ภักดีศิริวงษ์, 2548) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสถาบันศาสนาใน การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่า ด้านการสั่งสอนอบรมทางด้านจริยธรรม

ด้านความประหยัด โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อธิบายได้ว่า เพราะบิดา มารดา มีการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานแก่บุตร ธิดาปลูกฝังการรู้จักเก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอความพอประมาณ ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้ออยู่เสมอ

ด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชา แดงจำรูญ (อภิชา แดงจำรูญ, 2548) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมกับ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.มหานคร ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วม ได้แก่ การสวดมนต์ไหว้พระตอนเข้าก่อน เข้าเรียน การอบรมศีลธรรมในชั่วโมง

ด้านการมีวินัย โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี สุจินดา (สุมาลี สุจินดา, 2546) ได้ศึกษาจริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัด คณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี ตามจริยธรรม 7 ด้าน ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดทน ความประหยัด และความเสียสละ ผลการวิจัย พบว่า จริยธรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดคณะรักกางเขนแห่งจันทบุรี ตาม ความคิดเห็นของผู้ปกครองและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านความสุภาพ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมากทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เพราะบิดามารดามีการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานแก่บุตร ธิดาเรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิจกรรมทางที่ดีงาม มีสัมมาคารวะอยู่เสมอ

ด้านความสะอาด โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูพงศ์ สุขรัตน์ (ชูพงศ์ สุขรัตน์, 2546) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านความมีระเบียบวินัย ความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์ และความอดทน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง

ด้านความสามัคคี โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมณธา แก่นกุล (สมณธา แก่นกุล, 2544) ได้ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพะโต๊ะ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร พบว่า ระดับจริยธรรมของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านความมีน้ำใจ โดยรวมมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา ศรีปาน (กัลยา ศรีปาน, 2542) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ จำนวน 182 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนบุญเลิศอนุสรณ์ โดยภาพรวมด้านความขยัน ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความเป็นผู้มีวิวัฒธรรม และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบ คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มี เพศ การศึกษา อายุ ต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง ระดับการศึกษา ผลการเรียนรู้เฉลี่ย ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครองพบว่า ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบ คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอบ้านนา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีอาชีพและรายได้ต่างกัน พบว่า แตกต่างกันเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าเพราะ ปัจจุบันสถาบันครอบครัวกำลังถูกคุกคามด้วยความ

เจริญรุดหน้าทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีอันทันสมัย ทำให้ครอบครัวมีเวลาในการขัดเกลาอบรมสั่งสอนปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานแก่บุตร ธิดาลดน้อยลง

ผลการวิจัยปัญหาและแนวทางส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัญหาได้แก่ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาที่นักเรียนให้ความถี่ มากที่สุด คือ ด้านความขยัน รองลงมาได้แก่ด้านความประหยัด และ ด้านความซื่อสัตย์ซื่อซ้นักเรียนบางคนไม่ตรงต่อเวลา พุดตด แนวทางส่งเสริม ได้แก่ แนวทางส่งเสริมที่นักเรียนให้ความถี่ มากที่สุด คือ ด้านความขยัน รองลงมาได้แก่ด้านความประหยัด ข้อชี้แนะถึงคุณค่าของสิ่งของ ความลำบากของพ่อแม่ที่ทำงานหาเงินเลี้ยงดูลูกและด้านความมีวินัยของนักเรียนควรแต่งกายสุภาพ ไม่ฝ่าฝืนกฎของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีข้อเสนอแนะดังนี้

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้บิดา มารดาควรรักษาระดับมาตรฐานนี้ไว้และส่งเสริม ด้านความประหยัด ด้านความสามัคคีและด้านความมีน้ำใจ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

- 1.ควรทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของครูที่มีต่อการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานแก่นักเรียนในโรงเรียนบ้านไทรงาม ตำบลท่าข้าม อำเภอฟุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 2.ควรศึกษา เปรียบเทียบการปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานแก่บุตร ธิดาของบิดา มารดา ในพื้นที่อื่น ๆ
- 3.ควรศึกษา ด้านความมีน้ำใจของนักเรียนในโรงเรียนอื่นๆเพื่อเปรียบเทียบการมีคุณธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). โรงเรียนบ้านไทรงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. เรียกใช้เมื่อ 31 ธันวาคม 2555 จาก กลุ่ม
สารสนเทศ สนว.สพฐ.: <https://data.bopp-obec.info>
- กัลยา ศรีปาน. (2542). คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนบุญเลิศ
อนุสรณ์ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.
- ชูพงศ์ สุรัตน์. (2546). จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยาย
โอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอนนทบุรี จังหวัด
ชลบุรี. ฉะเชิงเทรา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- มาลัยวัลย์ วงศ์ใหญ่ และคณะ. (2550). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของ
นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2550. อุดรดิตถ์: สำนักพิมพ์
วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิตถ์.
- สมณธา แก่นกุล. (2544). จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการ
ประถมศึกษา อำเภอยะไข่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมาลี สุจินดา. (2546). ศึกษาจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสังกัดคณะรัก
กางเขนแห่งจันทบุรี. ชลบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แสงนภา ภักดีศิริวงษ์. (2548). การมีส่วนร่วมของสถาบันศาสนาในการส่งเสริมคุณธรรม
จริยธรรม นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิชา แดงจำรูญ. (2548). การศึกษาการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรม

โดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย

อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

A STUDY OF ACHIEVEMENT OF THE YOUTH MORAL TRAINING CAMP

BY BUDDHAMMA CURRICULUM OF WAT TATNOI,

CHANGKLANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE.

นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

พระครูพรหมเขตคณารักษ์

โรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดสระเรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พระสุริยา สุริโย (คงคาไหว)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 3. เพื่อเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 4. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรมค่ายคุณธรรม โดยใช้หลักสูตรพุทธธรรม ของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 6 กลุ่ม รวม จำนวน 640 คน ทำการสุ่มอย่าง

ง่ายแบบยกชั้น โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถใกล้เคียงกัน จึงสุ่มโดยจับฉลากมา 1 กลุ่ม จาก 6 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2556 ที่เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 116 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งใช้ในการฝึกอบรม และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การฝึกอบรม จำนวน 4 ตอน ตอนละ 10 ข้อ รวมเป็น 40 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติทดสอบ ได้แก่ การเปรียบเทียบความผลสัมฤทธิ์ ด้วยสถิติทดสอบที่ t – test (Independent Samples) และเปรียบเทียบความพึงพอใจด้วยสถิติทดสอบที่ t – test (dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม หลังการฝึกอบรม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 22.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพัฒนากาย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 24.14 ด้านพัฒนาศีล มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 20.95 ด้านพัฒนาจิต มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 23.53 และด้านพัฒนาปัญญา มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 22.59

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมพบว่าผลสัมฤทธิ์ หลังจากฝึกอบรม สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ค่า t เท่ากับ 37.378 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพัฒนากาย ผลสัมฤทธิ์ หลังจากฝึกอบรม สูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ค่า t-test เท่ากับ 24.439 ด้านพัฒนาศีล ผลสัมฤทธิ์ หลังจากฝึกอบรม สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ค่า t-test เท่ากับ 22.469 ด้านพัฒนาจิต ผลสัมฤทธิ์ หลังจาก

ฝึกอบรม สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ค่า t-test เท่ากับ 26.847 และด้านพัฒนาปัญญา ผลสัมฤทธิ์ หลังจากฝึกอบรม สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่ค่า t-test เท่ากับ 250.074

3. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชน ค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความพึงพอใจในการเข้าอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{X} = 4.23$) ด้านความประทับใจและสำนึกที่ได้รับจากกิจกรรม ($\bar{X} = 4.21$) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.17$) และด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.02$) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศและอายุ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการเข้าอบรม ในทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. แนวทางส่งเสริมการเข้ารับการอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้เข้ารับการอบรม เห็นว่า ด้านการบริหาร การจัดการ ส่วนใหญ่เสนอว่า ควรมีการปรับตารางเวลาให้มีเวลาในการทำกิจกรรมมากขึ้น รองลงมาเห็นว่าควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมมากกว่านี้ ในด้านการฝึกอบรม เห็นว่า เวลาในการฝึกอบรมน้อยไป กิจกรรมเยอะไปจนไม่มีเวลาพัก และควรเพิ่มเวลาในการเข้าฐานต่างๆ ในด้านหลักสูตร ส่วนใหญ่เห็นว่า กิจกรรมหลักสูตรมากเกินไป และควรมีเวลาในการอบรม 5 วัน 4 คืน ด้านความประทับใจ ส่วนใหญ่มีความประทับใจในการอบรมมาก รองลงมา ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการฝึกอบรม และ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ส่วนใหญ่เห็นว่าสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมา ทำให้มีสติ ไม่ประมาท

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์, การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรม, หลักสูตรพุทธธรรม

ABSTRACT

The study on achievement of the youth moral training camp by Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province, the objectives were as follows; 1. To study of achievement of the youth moral training camp by Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province. 2. To compare the achievement of Pre-training and post training by Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province. 3. To compare the satisfaction of trained youth by using the Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province. In terms of sexes, and age as differently and 4. To study the way to promote on the youth training camp by Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province. This is the research of quasi-experimental designed. The population were composed of the youth who had trained by Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province in academic year 2013, totally six groups, there are amount 640 persons, cluster random sampling was used, because of the trained youth have similarly competency, to be lotto for one groups from six groups i.e. the students in Julapond Rajavidyalaya school, Nakhon Si Thammarat province in academic year 2013, there are about 116 persons. The instrument for this research was the Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province which used for this training and data collection by examination for achievement of training which composed of four sections, ten items for each sections totally forty items and to have questionnaire for asking the satisfaction of the trained youth. The statistics were applied as descriptive i.e. percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test for comparison of

achievement on independent samples and to compare the satisfaction by t-test (dependent samples)

The findings were as follows.

1. The achievement of the youth moral training camp by Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province found that by overview after training there have more achievement 22.80 approximately, when considered in each aspect found that the aspect of physical development there have more achievement 24.14 approximately, the aspect of Sila development there have more achievement 20.95 approximately, the aspect of mind (Jitta) development there have more achievement 23.53 approximately and the aspect of Panna (wisdom) development there have more achievement 22.59 approximately.

2. The comparative result on pre and post training by overview found that post training had more higher than pre training as statistically significance at 0.05 $t = 37.378$, when considered in each aspect found that the aspect of Physical development of post training had more higher than pre training as statistically significance at 0.05 $t = 24.439$, The aspect of Sila (moral) development of post training had more higher than pre-training as statistically significance at 0.05 $t = 22.469$, the aspect of mind (Jitta) development of post training had more higher than pre training as statistically significance at 0.05 $t = 26.847$ and the aspect of Panna (wisdom) development of post training had more higher than pre training as statistically significance at 0.05 $t = 25.074$.

3. The satisfaction of the trained youth by Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province by overview was at more level ($\bar{x} = 4.17$) when considered in each aspect found that the aspect of administration and management was the higher mean ($\bar{x} = 4.23$) and followed up the aspect of curriculum ($\bar{x} = 4.23$) the aspect of impression and

consciousness of activity consequence ($\bar{x} = 4.21$) the aspect of benefit from training ($\bar{x} = 4.17$) and the aspect of training ($\bar{x} = 4.02$) respectively. The comparative result on satisfaction of trained youth by Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province in terms of sexes and ages found that there were not different as statistically significance at 0.05, including all aspects.

4. The way to promote of the youth moral training camp by Buddha Dhamma curriculum of Wat Tatnoi, Changklang district, Nakhon Si Thammarat province, they have recommended that in the administration and management aspect there should be adapted on schedule for more activities and there should have more activities for more participation and there should have more activities for more participation of participant, in the aspect of training found that there should have more time for training, there should decrease of activities for relaxing and there should have more time for based learning, in the aspect of curriculum found that lots of activities in curriculum there should have time for five days and four nights, the aspect of impression found that they have satisfied for training and have more knowledge from training and the aspect of benefit found that they can apply the training knowledge for living in daily life and they can live as carefully without careflessness.

Keywords: Achievement, The Youth Moral Training Camp, Buddhamma Curriculum.

บทนำ

พระพุทธศาสนา มีอิทธิพลต่อวิถีการดำรงชีวิต ค่านิยม และความเชื่อของคนไทยอย่างต่อเนื่องยาวนาน ในอดีตวัดมีบทบาทหน้าที่สำคัญยิ่งต่อ ทุกชุมชน เพราะสถาบันศาสนาเป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติกิจกรรมด้านต่างๆ ทั้งพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ศูนย์การศึกษา ท้องถิ่น ตลอดจนแหล่งสืบทอดและเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญ ทั้งยังเป็นที่พักและ

เป็นสถานศึกษาพระธรรมวินัยของพระภิกษุ สามเณร เพื่อสืบทอดศาสนทายาทในพระพุทธศาสนาอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่า วัดเป็นศูนย์กลางของแหล่งเรียนรู้และเป็นศูนย์รวมในการหล่อหลอมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีพระสงฆ์ทำหน้าที่เป็นผู้อบรมสั่งสอนช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ดังพระพุทธพจน์ที่ทรงตรัส ตั้งแต่ทรงเริ่มประกาศศาสนา ความว่า “...ภิกษุทั้งหลาย เราพ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวง ทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นของมนุษย์ ภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์แก่ชนจำนวนมาก และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพ และมนุษย์ทั้งหลาย...” (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม เยาวชนค่ายคุณธรรม โดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของ วัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ต่างกัน
4. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ วัดธาตุน้อย ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ เยาวชนที่เข้าร่วมการฝึกอบรมค่ายคุณธรรม โดยใช้หลักสูตรพุทธธรรม วัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2556 จำนวน 6 กลุ่ม รวม จำนวน 640 คน และ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2556 ที่เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรม โดยใช้หลักสูตร พุทธธรรม วัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 116 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสามารถใกล้เคียงกัน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักสูตรพุทธธรรม เป็นหลักสูตรการฝึกอบรมของวัดธาตุน้อย อำเภอ ช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งบูรณาการมาจากหลักสูตรของฝ่ายบริการฝึกอบรม ส่วนธรรมนิเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และกรมการศาสนา เกิดจากการนำปรัชญาการศึกษาทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 4 ประการ คือด้านพัฒนากาย ด้านพัฒนาศีล ด้านพัฒนาจิต ด้านพัฒนาปัญญา

สมมติฐานในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรม โดยใช้หลักสูตร พุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน ไว้ ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราชสูงกว่าก่อนเข้ารับการฝึกอบรม
2. เยาวชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความพึงพอใจการฝึกอบรมค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตร พุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน
3. เยาวชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความพึงพอใจการฝึกอบรมค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตร พุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรม โดยใช้หลักสูตรพุทธธรรม วัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งดำเนินการทดลอง ตามแบบการทดลองกลุ่มเดียว ทดสอบ

ก่อนและหลัง การเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรม ของวัดธาดุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ของกลุ่มตัวอย่าง จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มตัวอย่างจากการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรม โดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาดุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติ ทดสอบ t – test (Dependent Samples)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรม โดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาดุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์[Best. อ้างถึงใน พิษณุ อภิสมาจารโยธิน, , 2550] ที่ตั้งไว้

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรม ของวัดธาดุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ต่างกัน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t– test) (Independent Samples)

5. ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงแนวทางส่งเสริมการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรม โดยใช้หลักสูตรพุทธธรรม ของวัดธาดุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique)

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาดุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมวัดธาดุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม ก่อนฝึกอบรม ผลรวมคะแนนเท่ากับ 2,841

คะแนน คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 24.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.78 คิดเป็นร้อยละ 61.23 จากคะแนนเต็ม 40 และจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังฝึกอบรม ผลรวมคะแนน เท่ากับ 3,899 คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 33.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.79 คิดเป็นร้อยละ 84.03 จากคะแนนเต็ม 40 แสดงว่าหลังการฝึกอบรม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 22.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านพัฒนากาย ก่อนฝึกอบรม ผลรวมคะแนนเท่ากับ 827 คะแนน คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.20 คิดเป็นร้อยละ 71.29 จากคะแนนเต็ม 10 และจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังฝึกอบรม ผลรวมคะแนน เท่ากับ 1,107 คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 9.54 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 คิดเป็นร้อยละ 95.43 จากคะแนนเต็ม 10 แสดงว่าหลังการฝึกอบรม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 24.14

2) ด้านพัฒนาศีล ก่อนฝึกอบรม ผลรวมคะแนนเท่ากับ 743 คะแนน คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 6.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.18 คิดเป็นร้อยละ 64.05 จากคะแนนเต็ม 10 และจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังฝึกอบรม ผลรวมคะแนน เท่ากับ 986 คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.83 คิดเป็นร้อยละ 85.00 จากคะแนนเต็ม 10 แสดงว่าหลังการฝึกอบรม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 20.95

3) ด้านพัฒนาจิต ก่อนฝึกอบรม ผลรวมคะแนนเท่ากับ 686 คะแนน คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 5.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.10 คิดเป็นร้อยละ 59.14 จากคะแนนเต็ม 10 และจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังฝึกอบรม ผลรวมคะแนน เท่ากับ 959 คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.00 คิดเป็นร้อยละ 82.67 จากคะแนนเต็ม 10 แสดงว่าหลังการฝึกอบรม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 23.53

4) ด้านพัฒนาปัญญา ก่อนฝึกอบรม ผลรวมคะแนนเท่ากับ 686 คะแนน คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 5.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.10 คิดเป็นร้อยละ 59.14 จากคะแนนเต็ม 10 และจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังฝึกอบรม ผลรวมคะแนน เท่ากับ 959 คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 8.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.00 คิดเป็นร้อยละ

ละ 82.67 จากคะแนนเต็ม 10 แสดงว่าหลังการฝึกอบรม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 22.59

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมพบว่าผลสัมฤทธิ์ หลังจากฝึกอบรม สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ค่า t เท่ากับ 37.378 ซึ่งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.000 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1) ด้านพัฒนากาย ผลสัมฤทธิ์ หลังจากฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่

2) ด้านพัฒนาศีล ผลสัมฤทธิ์ หลังจากฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ด้านพัฒนาจิต ผลสัมฤทธิ์ หลังจากฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ด้านพัฒนาปัญญา ผลสัมฤทธิ์ หลังจากฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความพึงพอใจในการเข้าอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจด้านการบริหารจัดการ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.23$) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ($\bar{x} = 4.23$) ด้านความประทับใจและสำนึกที่ได้รับจากกิจกรรม ($\bar{x} = 4.21$) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ารับการฝึกอบรม ($\bar{x} = 4.17$) และด้านการฝึกอบรม ($\bar{x} = 4.02$) ตามลำดับ เมื่อ

เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศและอายุ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการเข้าอบรม ในทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. แนวทางส่งเสริมการการอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้เข้ารับการอบรม เสนอแนะแนวทางใน การส่งเสริมการอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านความประทับใจมากที่สุด ได้แก่เรื่อง ประทับใจในการอบรมมาก และได้ความรู้เพิ่มขึ้นจากการฝึกอบรม รองลงมาด้าน ด้านการฝึกอบรม ได้แก่เรื่อง เวลาในการฝึกอบรมน้อยไป กิจกรรมเยอะไปจนไม่มีเวลาพัก

อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม หลังการฝึกอบรม มีคะแนนผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระอินทร์แปลง จิตตสวโร (พระอินทร์แปลง จิตตสวโร, 2552) ที่ศึกษาพฤติกรรมนักเรียนโครงการค่ายพุทธบุตร วัดปัญญานันทาราม จังหวัดปทุมธานี พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนหลังเข้ารับการฝึกอบรมโครงการค่ายพุทธบุตร วัดปัญญานันทาราม นักเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติอยู่ในระดับดีขึ้น เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ ประจวบ ตรีภักดิ์ (ประจวบ ตรีภักดิ์, 2544) ที่ได้วิจัยเรื่อง “การติดตามผลเยาวชนที่ผ่านโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ศึกษาเฉพาะกรณีของวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี” ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ คือ ด้านการมีนิสัยที่ดีงามและการควบคุมตนเองได้ ด้านการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ด้านการได้เรียนรู้ พระพุทธศาสนาและรู้จักใช้ชีวิตประจำวันในด้านการช่วยป้องกันปัญหาอันเกิด

จากเยาวชน ได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาสังคมในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ในบ้าน โรงเรียน และชุมชน ได้ดีขึ้น

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าผลสัมฤทธิ์หลังจากฝึกอบรม สูงกว่า ก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้านทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลังการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้เข้ารับการอบรม มีการพัฒนาตนเองทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพัฒนากาย ด้านพัฒนาศีล ด้านพัฒนาจิต และด้านพัฒนาปัญญา เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลจากการเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรุณวรรณ บุญเทียบทิฆัมพร (อรุณวรรณ บุญเทียบทิฆัมพร, 2549) ที่ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชน ด้วยพุทธภavana: กรณีศึกษาค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ สรุปว่าด้านวิธีการฝึกอบรมค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์จะเน้นการอบรมตามหลักพุทธภavana 4 คือ กายภavana ศีลภavana จิตภavana ปัญญาภavana ซึ่งเป็นวิธีที่มีประโยชน์ ทำให้มีความเข้าใจถึงเนื้อหาสาระได้มาก ด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติ

3. ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความ พึงพอใจในการเข้าอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้านก็มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทินันท์ จันทนา (สุทินันท์ จันทนา, 2546) ที่ได้ศึกษาเรื่องการติดตามผลเยาวชนที่ผ่านโครงการอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตร ของวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าการนำหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่นำหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันบ่อยครั้ง ผลการศึกษาเจตนาคติ ของเยาวชนต่อโครงการอบรมคุณธรรม “ค่ายพุทธบุตร” พบว่า มีเจตนาคติที่ดีต่อโครงการ

4. เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศและอายุ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมวัดธาตุ

น้อย อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ และอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการเข้าอบรม ในทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุทธิพันธ์ จันทนา (สุทธิพันธ์ จันทนา, 2546) ที่ได้ศึกษาเรื่องการติดตามผลเยาวชนที่ผ่านโครงการอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตร ของวัดปัญญาบันฑิตาราม ตำบลคลองหก อำเภอลำปาง จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างเพศชาย เพศหญิง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในการนำหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5 และเจตคติของเยาวชนชาย หญิงต่อโครงการอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.5

5. แนวทางส่งเสริมการเข้ารับการอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของวัดธาตุน้อย อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรม วัดธาตุน้อย อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา ในด้านความประทับใจมากที่สุด ได้แก่เรื่องประทับใจในการอบรมมาก และได้ความรู้เพิ่มขึ้นจากการฝึกอบรม รองลงมาด้าน ด้านการฝึกอบรม ได้แก่เรื่อง เวลาในการฝึกอบรมน้อยไป กิจกรรมเยอะไปจนไม่มีเวลาพัก ควรเพิ่มเวลาในการเข้าฐานต่างๆ วิทยากรน่าจะมีเนื้อหาในบางเรื่องให้ละเอียดอีกหน่อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรุณวรรณ บุญเทียบติฆัมพร (อรุณวรรณ บุญเทียบติฆัมพร, 2549) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชน ด้วยพุทธภาวนา: กรณียศึกษาค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ สรุปว่า ด้านวิธีการฝึกอบรมค่ายคุณธรรมวัดอุโมงค์ จะเน้นการอบรมตามหลักพุทธภาวนา 4 คือ กายภาวนา ศิลภาวนา จิตภาวนา ปัญญาภาวนา โดยการแบ่งกลุ่มและธรรมบรรยาย เป็นวิธีที่มีประโยชน์ ทำให้มีความเข้าใจถึงเนื้อหาสาระได้มาก ด้านความเหมาะสมของการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรนำหลักสูตรการฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมโดยใช้หลักสูตรพุทธธรรมของ วัดธาตุน้อย อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา ไปใช้อย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น เพราะจะช่วยพัฒนาเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมของคณะสงฆ์จังหวัด นครศรีธรรมราช ให้มีประสิทธิภาพในการฝึกอบรมมากยิ่งขึ้น และควรพัฒนาเป็นหลักสูตร กลางของจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- ประจวบ ตรีภักดิ์. (2544). การติดตามผลเยาวชนที่ผ่านโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง จังหวัด ปทุมธานี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พระอินทร์แปลง จิตตสวโร. (2552). ศึกษาพฤติกรรมนักเรียนโครงการค่ายพุทธบุตรของวัด ปัญญานันทาราม จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.
- พิษณุ อภิสมาจารโยธิน. (2550). การศึกษาผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมทักษะทางสังคม Hail Trip. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.
- สุทธินันท์ จันทนา. (2546). การติดตามผลเยาวชนที่ผ่านโครงการอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตร ของวัดปัญญานันทาราม ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรุณวรรณ บุญเทียบทิพย์มพร. (2549). การพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนด้วยพุทธทาส : กรณีศึกษา ค่ายคุณธรรมวัดอู่เม้ง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.

การศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจิณฺจมาณวิกา
ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
AN ANALYTICAL STUDY OF THE IMPACT OF CIÑCAMĀṆAVIKĀ
IN ASSOCIATION WITH THE FOOLS AS APPEARED IN
THE BUDDHIST TEXTS.

พระครูสิริธรรมาภีรัต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช

ธิดารัตน์ เพียรดี

พระครูรัตนสุตากร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจิณฺจมาณวิกา ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาโทษของการคบคนพาล ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา 2. เพื่อศึกษาชีวประวัติของนางจิณฺจมาณวิกาที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา และ 3. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจิณฺจมาณวิกาในคัมภีร์พระพุทธศาสนา

ผลการวิจัยพบว่า

การคบคนพาลเป็นเหตุให้ผู้คบหาถูกชักนำไปในทางที่ผิด ทำให้กลายเป็น คนพาลอย่างคนที่ตนคบ เพราะคบคนเช่นใดก็เป็นเช่นนั้น แม้มิได้ทำความชั่ว แต่เกลือกกลัวกับผู้ทำบาป ย่อมถูกระแวงสงสัยในกรรมชั่ว ถูกมองในแง่ร้าย ไม่ได้รับความไว้วางใจจากบุคคลทั่วไป เกิดความหายนะ การงานล้มเหลว ได้รับภัยอันตรายจนถึงความพินาศ เสื่อมจากประโยชน์ในโลกทั้งสอง คือ ทั้งโลกนี้ และโลกหน้า เมื่อละโลกไปแล้ว ย่อมมีอบายภูมิเป็นที่ไป

นางจิณฺจมาณวิกา เป็นสตรีโฉมงามในสมัยพุทธกาลที่มีประวัติน่าสนใจศึกษาเป็นอย่างยิ่ง มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธองค์มาตั้งแต่อดีตชาติ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันชาติ โดยเป็นความเกี่ยวข้อง ในทางที่ไม่ดีนัก ดังปรากฏชัดเจนในมหาปทุมชาดก เนื่องจากนางได้ใส่ร้ายป้ายสีพระ

โพธิสัตว์ให้ถูก ประหารชีวิต หรือในจุฬามณิกชาดก นางได้เกิดเป็นพระชายาของพระโพธิสัตว์ แต่นางแอบเป็นชู้กับโจร แล้ววางแผนทำร้ายพระโพธิสัตว์ หรือชาติที่นางได้เกิดเป็นนางอมิตตดา นางก็ยังคิดอุบายให้ชู้ชกไปทำร้ายพระโพธิสัตว์ถึงเขาวงกต ครั้นถึงปัจจุบันชาติก็มีเหตุให้นาง จิณฺจมาณวิกาได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับคนพาลกลุ่มหนึ่ง คือ เตียรธีย์ จึงถูกชักจูงจิตใจให้ทำลาย เกียรติคุณของพระพุทธองค์ด้วยเรื่อง ประพตติผิตพรหมจรรย์ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงหลังพรรษาที่ 7 และมีการกระทำเป็นขบวนการเพราะนางได้รับการสนับสนุนจากเหล่าสาวกเตียรธีย์อยู่ตลอดเวลา ส่วนนางจิณฺจมาณวิกาก็เป็นเพียงเครื่องมือ ของคนใจพาล

ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจิณฺจมาณวิกาในคัมภีร์พระพุทธศาสนา พบว่า เกิดความเสียหายแก่นางจิณฺจมาณวิกาเอง คือ ถูกชักนำไปในทางที่ผิด เพราะการได้ พยายาม สร้างสถานการณ์เท็จให้สาธุชนเข้าใจผิด แล้วมิได้กลับบ้านเป็นเวลา 1-2 เดือน ทำให้นาง เป็นผู้บกพร่อง ในหน้าที่ความเป็นลูกที่ดี เสื่อมจากความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และกลายเป็นคน พาลตามอย่างเตียรธีย์ ผู้มีมิจฉาทิฐิ ที่ชั่วร้ายยังได้รับทุกข์ทั้งโลกนี้และโลกหน้า เมื่อนางจิณฺจ มานวิกาได้กระทำความผิดต่อ พระพุทธองค์ ส่งผลให้นางได้รับทุกข์แบบปัจจุบันทันตาเห็น ถูกธรณีสูบลงสู่รอกเวจี ในขณะเดียวกัน เตียรธีย์ทั้งหลายก็เสื่อมสิ้นคนนับถือ มีชีวิตความ เป็นอยู่ที่ลำบากแร้นแค้นยิ่งกว่าเดิม แต่อย่างไรก็ตาม การกระทำของนางจิณฺจมาณวิกาก็มีส่วน ทำให้พระพุทธศาสนาโดดเด่นยิ่งขึ้น เหมือนสีดำทำสีขาวให้ สว่างมากขึ้น

คำสำคัญ: ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจิณฺจมาณวิกา

ABSTRACT

The thesis title on “An analytical study of the Impact of Ciñcamāṇavikā in association with the fools as appeared in the Buddhist texts” Three objectives of this thesis were 1) to study the fault in association with the fools as appeared in the Buddhist text 2) to study Ciñcamāṇavikā’s biography relating to several persons in the Buddhist text and 3) to analyse the impact of Ciñcamāṇavikā due to her association with the fools in the Buddhist text.

Its results were found that association with the fools caused that person who had associated was misled. That is because as any person associates with someone wicked so will he become. Though he does

not do any evils, he gets connected with some doers of evil, resulting in doubt about him as well as in pessimism leading him to discredit from the public. Moreover, it still brings him downfall, failure and danger; and even ultimately, he becomes destructive of benefits in both worlds-this world and the world afterwards. Also, he goes to the states of misery after death.

Ciñcamāṇavikā, a lady of her gracious beauty, has some interesting histories worthwhile studying in the Buddha's lifetime. They have been related to the Buddha since His past existence up to His present one. In somewhat negative relation, they were obviously shown in Mahāpaduma jāta. She abused the Bodhisattva to be executed. Also, in Cūlapaduma jāta, she was born as a wife of the Bodhisattva but she had committed adultery with a thief secretly; and then set her plan to hurt the Bodhisattva. Apart from these, when born as Amittatāpanā, she set up her trick by persuading Jūjaka to harm the Bodhisattva at Wongkot mountain. In the present time, she becomes connected with some foolish persons, the heretical teachers; and then she is converted to discredit the Buddha's howour regarding misconduct of religious life which happened during the time after His 7th rain-retreat. And there was a movement of bad actions because she was always supported or backed up by such heretical teachers. Really, Ciñcamāṇavikā was just a device of those foolish men.

Impact of Ciñcamāṇavikā due to her association with the fools in the Buddhist texts was found that some disadvantages which happened to her are that she was misled by trying to make up untrue situation in order to cause good people to misunderstand. In such a situation, it caused her not to go back home for a few months; and she became deficient of her duty as a good daughter, depriving her of progress in her life and making her a wicked person like those heretical teachers with wrong view. Furthermore, she suffered both in this world and in the world afterwards. As a result, she was instantaneously sucked down by the earth into the lowest hell; and at the same time, such the heretical teachers became discredited from several people, causing them to lead their more difficult lives. However, at its best,

Ciñcamāṇavikā's deeds enhance and boost Buddhism more like black makes white more brilliant.

บทนำ

การตรัสรู้ธรรมของพระพุทธองค์ก่อให้เกิดคุณูปการต่อโลก นับตั้งแต่การตรัสรู้เป็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อ 2,600 ปีมาแล้ว พระธรรมคำสอนอันประเสริฐก็ยังคงดำรง หนทางแห่ง ความดับทุกข์ ซึ่งพระธรรมคำสอนนั้น ได้แพร่ขยายไปยังนานาประเทศทั่วโลก กลายเป็นศาสนาที่เก่า และสำคัญของโลกศาสนาหนึ่งถึงปัจจุบัน จนกระทั่งองค์การ สหประชาชาติประกาศให้วันที่ พระพุทธองค์ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน เป็นวันแห่งการ ฉลองทั่วโลก เรียกว่า วันวิสาขบูชาโลก (United Nations Day of Vesak) สำหรับประเทศ ไทยในฐานะเป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา ได้จัดกิจกรรมระลึกถึงคุณของพระพุทธองค์ อย่างยิ่งใหญ่ ดังปรากฏในงานเฉลิมฉลองพุทธชยันตี 2,600 ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธ องค์ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ม.ป.ป.) อันที่จริงการตรัสรู้ของท่านทำให้พระองค์ทรง เป็นสัพพัญญู คือ ทรงรู้สรรพสิ่งตามความเป็นจริง หลักธรรมที่ทรงรู้จึงมีมากมายเหมือนใบไม้ใน ป่า แต่ในการสอนนั้น อุปมาเหมือนดอกไม้ในกำมือ ซึ่งมีหลักการสำคัญคือ การมุ่งไปที่ตัว บุคคลนั้นๆ จะได้รับประโยชน์ สามารถเกื้อกูลและอำนวยความสุขให้แก่ผู้ฟัง (ภัทรวรรณ วัน ชัยสุข, 2546) โดยหลักธรรมที่นำมาเผยแผ่และเกิดประโยชน์กับ ชาวโลกอย่างมาก เช่น มงคลสูตร (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551)

มงคลสูตร คือ หลักธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดงแก่เหล่าเทวดา เป็นพระสูตรที่ เกิดขึ้น ด้วยอำนาจแห่งการถามของเทวดา ซึ่งเกิดจากความสงสัยในหมู่มนุษย์ นับ ย้อนหลังไปในอดีต ประชาชนในชมพูทวีปกำลังตื่นตัวในการค้นคว้าปัญหาเกี่ยวกับชีวิต จิตใจ อยู่มาวันหนึ่งมีผู้เสนอ ญัตติสำคัญเข้าสู่วงอภิปรายว่า “อะไรคือมงคลของชีวิต” ปัญหา มงคลได้ถูกนำขึ้นมาถกเถียงกันอยู่ ทั่วไปไม่เฉพาะแต่พวกมนุษย์ แม้แต่เทวดารักษามนุษย์ ตลอดจนเทวดาบนสวรรค์ทั้ง 6 ชั้น จนถึง พรหมโลกก็พากันคิดเรื่องมงคล ในท้ายที่สุดก็ไม่ ปรากฏว่าเทวดาองค์ใดแก้ปัญหาข้อนี้ให้กระจ่าง โดยไม่มีใครขัดแย้งตลอดเวลา 12 ปี ครั้ง นั้น เทวดาและมนุษย์ทั้งสิ้น ยกเว้นพวกอริยสาวก แยกเป็น 3 พวก ด้วยอำนาจทิฐิมงคล สุต มงคล และมุตมงคล กล่าวคือ มีความความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยลำดับดังนี้ เช่น รูปที่ เห็นแล้วเป็นมงคล เสียงที่ฟังแล้วเป็นมงคล อีกพวกหนึ่งก็เห็นว่าอารมณ์ ที่ทราบแล้วเป็น

มงคล อย่างนี้เป็นต้น โดยสรุปก็คือ ทุกคนคิดว่าจะต้องหามงคลจากสิ่งที่ยอยู่นอกตัว (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) แต่หลักมงคลของพระพุทธองค์ เรียกว่า “มงคลทำ” มงคลเป็นสิ่งที่เราจะต้องทำเอง คือ ต้องลงมือทำ ความดี ลงแรงสร้างบุญกุศล จึงจะเป็นสิริมงคลของชีวิต ทำให้ชีวิตมีความสุข มีความเจริญ (พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ, 2547) โดยเฉพาะ ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับบุคคลที่ทรงตรัสไว้เป็นลำดับแรก คือ อเสวนา จ พาลานํ การไม่คบคนพาล (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555)

การคบคนพาล ตามที่ตรัสไว้ในมงคลสูตรถือว่าเป็นอัปมงคลแก่ชีวิต เพราะเป็นการหักรานประโยชน์ทั้งโลกนี้และโลกหน้า ที่สำคัญอันตรายต่างๆ หรือแม้แต่อุปสรรคทั้งหลายล้วนเกิดจากคนพาลทั้งสิ้น เนื่องจากคนพาลเหล่านั้นย่อมยังตนเองและผู้อื่นให้ถึงความพินาศ ด้วยความเห็นที่ตนถือไว้ไม่ดี ดังเรือนที่ถูกไฟไหม้ ความว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ไฟลามจากเรือน ไม้้อหรือเรือนหญ้า ย่อมไหม้แม้เรือนยอด ซึ่งฉาบไว้ทั้งข้างนอกข้างใน กันลมได้ ลงกลอนสนธิ ปิดหน้าต่างไว้ เปรียบฉันใด ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภัยทุกชนิด ย่อมเกิดเปรียบฉันนั้นเหมือนกัน...” อนึ่ง พาลเสมือนปลาเน่า ผู้คบพาลนั้นก็เสมือนห่อด้วยใบไม้ที่ห่อหุ้มปลาเน่า ย่อมประสพภาวะที่วิญญูชนทอดทิ้งและรังเกียจ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) ซึ่งสมจริงดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “คนใดห่อปลาเน่า ด้วยใบหญ้าคา แม้ใบหญ้าคาก็พลอยมีกลิ่นเหม็นเน่าฟุ้งไปด้วย การคบหาคนพาลก็เป็นฉันนั้น” (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) แม้ในสมัยพุทธกาลก็มีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการคบคนพาลหลายท่าน ได้แก่ พระเจ้า อชาตศัตรู พระองคุลิมาล และนางจิณฺจมาณวิกา เป็นต้น

กรณีของนางจิณฺจมาณวิกาที่มีพฤติกรรมคบคนพาล คือ มีความศรัทธาต่อเดียเรถีย์ จึงถูกชักจูงจิตใจให้ทำลายเกียรติคุณของพระพุทธองค์ด้วยเรื่องประพตติผิตพรหมจรรย์ โดยนางทำที่เหมือนอยู่ในวัดพระเชตะวัน เดินเข้าออกอยู่บ่อยๆ จนเวลาล่วงไป 8-9 เดือน นางได้ใช้ไม้มีสัณฐานกลม ผูกไว้ที่ท้องห่มผ้าทับไว้ ทำอาการประหนึ่งว่ามีครรภ์ เพื่อกล่าวใส่ร้ายป้ายสีพระพุทธองค์ เมื่อความจริง ปรากฏขึ้นก็ทำให้พุทธศาสนิกชนรู้ซึ่งถึงวิธีการเอาชนะของพระพุทธองค์ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) ซึ่งมีวิธีการใช้สติตรง ความจริง ยกย่องความจริงให้เป็นความจริงเชิงประจักษ์ผ่านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ดังพุทธพจน์ ที่ตรัสในเรื่องนางจิณฺจมาณวิกา ความว่า “บุคคลผู้ล่วง

ละเมิดธรรมอย่างหนึ่ง ผู้มักกล่าวเท็จ ปฏิเสธปรโลก จะไม่ทำบาปไม่มี (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) กล่าวคือ คนที่ไม่มีสัจจะมักพูดเท็จ หากไม่เชื่อเรื่องโลภหน้าย่อมจะกระทำบาป ในที่สุดก็ถูกรกรรมที่ตนดูหมิ่นว่าไม่มีนั้นแล อดกระชากไปบังเกิดเป็นสัตว์นรกอเวจี เพราะเหตุนี้ นางจิญจมาณวิกาจึงเป็นหนึ่งในบุคคลผู้ปฏิบัติผิดต่อพระพุทธองค์ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) และมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธองค์มาตั้งแต่อดีตชาติ ในชาติก่อนหน้านั้น นางจิญจมาณวิกาเคยเกิดเป็นนางอมิตตดาปนา ผู้เป็นภรรยาของชุก หรือพระเทวทัต (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) นอกจากนี้นางยังเคยเกิดเป็นพระชายาของพระโพธิสัตว์ แต่ก็คงไม่มีวาสนาต่อกัน ทำให้นางแอบเป็นชู้กับโจรแล้ววางแผนทำร้ายพระโพธิสัตว์ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) ประการสำคัญนางจิญจมาณวิกาเคยมีมิชฌาทัศนคติปองร้ายพระพุทธองค์มาแล้วหลายครั้ง ปรากฏชัดเจน เมื่อครั้งเกิดเป็นพระราชมารดาเลี้ยงของพระโพธิสัตว์ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551) เรื่องราวดังปรากฏทั้งในอดีตชาติและ ปัจจุบันชาติของนางจิญจมาณวิกาล้วนเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของนางเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลกระทบจากการคบคนพาลของ นางจิญจมาณวิกาที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา โดยศึกษาชีวประวัติของนางจิญจมาณวิกา ตั้งแต่อดีตชาติจนถึงปัจจุบันชาติ ซึ่งมีผลกระทบที่เกิดขึ้นเฉพาะตัวบุคคลรวมถึงผลกระทบที่มีต่อ บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำเอาพุทธดำรัสและชาดกที่เกี่ยวข้องกับคนพาลมานำเสนอ เพื่อเป็นอุทาหรณ์แก่ผู้สนใจใคร่ศึกษา เพื่อประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโทษของการคบคนพาลในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาชีวประวัติของนางจิญจมาณวิกาที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลต่างๆ ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
3. เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจิญจมาณวิกาในคัมภีร์ พระพุทธศาสนา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจิญจมาณวิกาที่ปรากฏใน คัมภีร์ พระพุทธศาสนา เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร ซึ่งจะทำการศึกษาวิจัยผลกระทบที่มีผลต่อบุคคลเป็นสำคัญ พร้อมทั้งคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อส่วนรวมด้วย ในประเด็นเรื่องคนพาลจะศึกษาด้านความหมาย ลักษณะ ประเภท วิธีสังเกตคนพาล ตลอดถึงโทษของการคบคนพาล พร้อมทั้งสอดแทรกเรื่องคนพาลผู้ถูกธรณีสูบในสมัยพุทธกาลเพื่อให้เห็นโทษของการปฏิบัติผิดต่อบุคคลสำคัญในพระพุทธศาสนา นอกจากนั้นยังมีการศึกษาชีวประวัติของนางจิญจมาณวิกาตั้งแต่อดีตชาติจนถึงปัจจุบันชาติเพื่อให้ เกิดองค์ความรู้ที่สมบูรณ์มากที่สุด โดยการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารชั้นปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎก อรรถกถา
2. เอกสารชั้นทุติยภูมิ ได้แก่ มังคลัตถทีปนี พุทธธรรม ตำราวิชาการทางพระพุทธศาสนา วารสารต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอันเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ที่มุ่งศึกษากระบวนการ แสวงหาความรู้ในทางพระพุทธศาสนาโดยการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร การรายงาน ผลการวิจัยใช้วิธีนำเสนอแบบพรรณนาโวหาร (Descriptive Method) โดยมีขั้นตอนในการ ดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) โดยรวบรวมข้อมูลจากคัมภีร์พระพุทธศาสนา ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539 พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ชุด 91 เล่ม ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2555 รวมถึงพระไตรปิฎกแก่นธรรม ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2551
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ได้แก่ มังคลัตถทีปนี พุทธธรรม ตำราวิชาการทางพระพุทธศาสนา วารสารต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอันเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการทั่วไป
3. นำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์ ตีความ พร้อมทั้งเรียบเรียงเนื้อหาตามลำดับ

4. สรุปผลการวิจัยเพื่อนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

ความหมายของคนพาลตามนัยแห่งมงคลสูตร (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2555) พาลาน ชื่อว่าพาล ส่วนคัมภีร์อภิธานวรรณาน (พระมหาสมปอง มุทิโต, 2542) ได้อธิบายว่า คนพาล ได้แก่ ผู้โง่เขลา ผู้มีปัญหาบ่อย ซึ่งสอดคล้องกับคัมภีร์มังคลัตถทีปนี ว่า คนพาลหมายถึง บุคคลผู้เป็นอยู่เพียงหายใจเข้าหายใจออก ไม่รู้ดี ไม่รู้ชั่ว ไม่เป็นอยู่ด้วยปัญญา โดยหมายรวมไปถึงผู้ประกอบอกุศลกรรมบถ 10 (พระสิริมงคลอาจารย์ (ศรีปิงเมือง), 2540) และในพระไตรปิฎกก็ยังกล่าวว่า “สังสารวัฏยาวนานสำหรับคนพาลผู้ไม่รู้แจ้งสัจธรรม เหมือนหนึ่งราตรียาวนานสำหรับผู้ตื่นอยู่ และเหมือนระยะทางเพียงหนึ่งโยชน์ยาวไกลสำหรับผู้เมื่อยล้า” (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2555) โดยสรุปแล้ว คนพาลมักจะเป็นคนมีปัญหาบ่อย ตกอยู่ในอำนาจอวิชชา คือ ความไม่รู้ โดยมีพฤติกรรมโน้มเอียงไปทางฝ่ายทุจริต หรือเป็นคนอ่อนแอ มักมีจิตใจอ่อนไหวไปตามกระแสของ ความโลภ ออยากได้ไม่สิ้นสุด แม้มีความรู้ก็ใช้ในทางที่ผิดเพราะมีโมหะลุ่มหลง จึงเป็นผู้ที่ไม่เป็นอยู่ ด้วยปัญญาอันประเสริฐ ปราศจากซึ่งประโยชน์แม้ในกาลปัจจุบัน และกายภาคหน้า

ลักษณะของคนพาลตามพุทธวจนะ คือ คิดชั่ว พุดชั่ว และทำชั่ว ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องตามหลักอำนาจทุจริต โดยมีการเรียงใจไว้ข้างต้น กล่าวคือ ให้ความสำคัญในเรื่องความคิด หรือ จิตใจไว้เป็นลำดับแรก แล้วเรียงคำพูด และการกระทำไปตามลำดับ เพราะมีนัยที่แฝงด้วยข้อคิดทางธรรม เนื่องจากธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ ทุกสิ่งทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยใจเป็นสำคัญ หากบุคคลใดตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดี ย่อมคิดดี พุดดี และทำดี (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ส่วนบุคคลผู้ใดที่ไม่รู้จักสำรวมวาจา ย่อมได้รับโทษ เช่น กรณีเต่าตายเพราะปาก มีเรื่องเล่าว่า หงส์ 2 ตัว ได้พาเต่าไปเที่ยวยังถิ่นที่อยู่ของตน โดยให้เต่าคาบไม้ไผ่ตรงกลาง ส่วนหงส์ก็คาบไม้อยู่ข้างๆ ทั้งซ้ายและขวา แต่เด็กๆ ร้องตะโกน เต่าก็อดไม่ได้ อยากจะด่าพวกเด็กๆ เหล่านั้น จึงตกลงมากระดอนแตกตาย (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) จะเห็นได้ว่า คนเราจะดีก็เพราะปาก จะชั่วก็เพราะปาก เพราะฉะนั้น การสำรวมปากเป็นความดี จะพุดจาอะไร ก็ต้องระมัดระวังอยู่เสมอ

คนพาลซึ่งปรากฏโดยความหมาย ลักษณะ นิमित และคุณลักษณะ เมื่อบุคคลได้พบเห็นได้เสพ เข้าไปนั่งใกล้ ด้วยอาการทางกาย คำพูดและความคิด จึงทำให้เข้าใจได้ว่ามีสองแบบคือ พาลภายนอก และพาลภายใน แต่ในที่นี้ผู้วิจัยขอกล่าวสรุปโดยยึดตามพระไตรปิฎกเป็นสำคัญ กล่าวคือ ประเภทของคนพาลเมื่อจัดตามนัยสังคาลสูตร[ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) 11/255-258/207-209.] แบ่งเป็น 4 จำพวก คือ 1. คนปกอลอก 2. คนตีแต่พูด 3. คนหัวประจบ และ 4. คนชวนฉิบหาย ตามนัยแห่งสัปปริสสูตร[ดูรายละเอียดใน อัง.จตุกก. (ไทย) 21/201-206/320-327.] แบ่งเป็น 6 จำพวก ได้แก่ 1. ผู้ไม่รักษาศีล 2. ผู้ไม่มีศรัทธา 3. ผู้ประพฤติกิเลส 4. ผู้ประพฤติกิเลส 10 5. ผู้ไม่ดำเนินชีวิตตามมรรค 8 และ 6. ผู้ประกอบด้วยมิจฉัตตธรรม

นอกจากนั้น ตามนัยแห่งปฐมอสัปปริสสูตร (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) และทุติยอสัปปริสสูตร (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) แบ่งเป็น 2 จำพวก คือ คนพาลประเภทหนึ่งที่ไม่ดำเนินตามมรรค 8 และอีกประเภทหนึ่งเป็นผู้ที่ประกอบด้วย มิจฉัตตธรรม 10 ประการ จัดเป็นคนพาลที่ยิ่งกว่าคนพาล แต่ในปัจจุบันนี้ ท่านผู้รู้ได้แบ่งคนพาลเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ คนพาลภายนอกและคนพาลภายใน ทำให้ง่ายต่อการจดจำว่า คนพาลภายนอกเป็นพาลทั่วไป แม้จะร้ายกาจเพียงใดก็มีทางหลีกเลี่ยงได้ ส่วนคนพาลภายในร้ายยิ่งกว่า เพราะมักเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว จำเป็นต้องระวังความคิด คำพูด และการกระทำของตนเองให้มาก

อนึ่ง กรณีคนพาลผู้ถูกระณีสู่ที่แทรกอยู่ในเนื้อหาเรื่องคนพาลในสมัยพุทธกาลย่อมชี้ให้เห็นถึงโทษของการปฏิบัติผิดต่อพระพุทธองค์ อันจะนำมาสู่การเปรียบเทียบเพื่อสื่อให้เห็นถึงผลกระทบจากการทำความชั่ว เป็นเหตุให้เข้าถึงนรก เช่น กรณีของพระเทวทัต ซึ่งมีใจชั่ว กายชั่ว และ วาจาชั่ว เป็นบุคคลผู้มีลักษณะแห่งความเป็นพาลมาตั้งแต่อดีตชาติ ด้วยการจองเวรผูกอาฆาตต่อพระพุทธองค์ แม้แต่พระเจ้าสุปปพุทธะก็ถูกอวิชชาครอบงำ จึงทำให้ขาดสติ ผูกโกรธ พยาบาท อาฆาตพระพุทธองค์โดยไม่มีเหตุผล ด้วยผลแห่งการกระทำนั้น ถึงแม้จะรู้หรือไม่รู้ก็ตาม ย่อมได้รับผลอันเป็นทุกข์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตั้งวาจาและใจอันชั่วตีสอนพระพุทธองค์ และสาวกของพระพุทธองค์ ย่อมได้รับภัยอันตรายจนถึงความพินาศ โดยส่วนใหญ่ก็ถูกระณีสู่ทั้งสิ้น ได้แก่ พระเทวทัต พระเจ้าสุปปพุทธะ นันทมาณพ และไม่มีละเว้นแม้แต่นาง

จิตฺตจณณิกา สตรีโณมงามในสมัยพุทธกาลที่เข้าไปใส่ร้ายป้ายสีพระพุทธองค์ท่ามกลางหมู่ชน ซึ่งจะกล่าวถึงอย่างละเอียดในลำดับต่อไป

จากการศึกษาพบว่า การคบของคนเราแสดงออกให้พอสังเกตได้ 3 อย่าง ได้แก่ การร่วม การรับ และการให้ หมายถึง การร่วมชีวิตจิตใจ มีนิสัยใจคอถูกต้องเข้ากันได้สนิท โดยมี ข้อตกลง กระทำร่วมกัน (อ่อน บุญพันธุ์) เมื่อได้พิจารณาถึงพฤติการณ์ทั้ง 7 อย่างนี้ จะช่วยให้ เราทราบความหมายของ การคบได้แจ่มชัดขึ้น คือ 1. การไปมาหาสู่ 2. การตีสันทิตชอบ 3. ความรักใคร่กันจริง 4. ความเลื่อมใสนับถือซื่อตรงต่อกัน 5. เป็นเพื่อนร่วมคิดร่วมเห็น 6. เป็นเพื่อนร่วมกินร่วมอยู่ และ 7. ดำเนินตามอย่างกัน (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร), 2546)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าคนเราจะคบหากันด้วยจิต แต่บุคคลผู้หวังความเจริญก้าวหน้า ในชีวิต ควรจะเลือกคบคนดี คนขยันไว้ก่อน เพราะคนดีคนขยันย่อมแนะนำในทางที่เที่ยง ส่วนคน พาล เป็นบุคคลที่ไม่ควรคบ ไม่ควรเสวนาด้วย เนื่องจากมีโทษนานาประการ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

การคบคนพาลเป็นเหตุให้ผู้คบหาถูกชักนำไปในทางที่ผิด มีอิทธิพลในการชักนำบุคคล ให้ถึงความเสื่อม เช่น ประสบกับความเสื่อมทรัพย์ เสื่อมยศถาบรรดาศักดิ์ ที่สำคัญการคบคน พาลยังมี โทษทำให้กลายเป็นคนพาลอย่างคนที่ตนคบ เพราะคบคนเช่นใดก็เป็นเช่นนั้น แม้มิได้ ทำความชั่ว แต่เกลือกกลัวกับผู้ทำบาป ย่อมถูกระแวงสงสัยในกรรมชั่ว ถูกมองในแง่ร้าย ไม่ได้ รับความไว้วางใจ จากบุคคลทั่วไป เกิดความหายนะ การงานล้มเหลว ได้รับภัยอันตรายจนถึง ความพินาศ เสื่อมจาก ประโยชน์ในโลกทั้งสอง คือ ทั้งโลกนี้และโลกหน้า เมื่อละโลกไปแล้ว ย่อมมีอบายภูมิเป็นที่ไป

ฉะนั้น ความรู้นี้คงจะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า การคบคนพาลย่อมถูกชักนำไป ในทางที่ผิด มีความประพฤติเสื่อมเสีย ไม่สุภาพ เป็นอันตรายต่อผู้คบหาโดยตรง แม้ผลของ การคบ ก็ยังส่งผลไปถึงภพหน้า หากบุคคลผู้ใดคบหากับคนพาลผู้มีมิจฉาทิฏฐิ โดยมีความเห็น ผิดเป็นอารมณ์ แน่วแน่ว่า “ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป” และ “ชื่อทำให้อดคดทำให้รวย” ย่อมเป็นเหตุให้เกิด ความประพฤติชั่ว ไม่รู้จักเกรงกลัวต่อบาป เมื่อไม่เชื่อว่า นรก สวรรค์มี อยู่จริง ปฏิเสธเรื่องกรรม คนที่เชื่ออย่างนี้จะต้องได้รับทุกขเวทนาอย่างแรงกล้า 1 ใน 2 อย่าง คือ นรก หรือกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน สำหรับโทษที่มีต่อผู้อื่นเป็นผลเสียหายที่ไม่หนักมากใน ระดับปัจเจกบุคคล แต่จะก่อให้เกิดปัญหาแผ่ขยายในวงกว้าง เนื่องจากคนพาลเป็นอุปสรรค

ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติมิให้ เจริญก้าวหน้า เกิดปัญหาการคอร์รัปชัน เพราะคนประเภทนี้ไม่รู้จักพอ มุ่งแสวงหาอำนาจในทางทุจริต มักสร้างความเดือดร้อนให้แก่สุจริตชนคนส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นความจริงที่เกิดขึ้นมาทุกยุคทุกสมัย

เรื่องราวของนางจัญจนมาณวิกาในอดีตชาติ พบว่า นางได้เกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉาน คือ นางจระเข้ 3 ชาตก แต่นับเป็น 2 ชาติ เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะเรื่องกุ่มกิลชาตกก็คือเรื่องเดียวกันกับวานรินทชาตก แต่แตกต่างกันด้วยจำนวนพระคาถาเท่านั้น ครั้นได้เกิดเป็นมนุษย์ใน 4 ชาตก หรือ 4 ชาติ โดยส่วนใหญ่ นางมักมีตำแหน่งสูงศักดิ์ และมีโอกาสได้เกิดร่วมชาติกับพระโพธิสัตว์ทั้งหมด 6 ชาติ ส่วนพระเทวทัตเคยเกิดเป็นสามีของนางจัญจนมาณวิกาถึง 4 ชาติ นับตั้งแต่ครั้งที่เกิดเป็นจระเข้จนกระทั่งเกิดเป็นมนุษย์ และมีชาติหนึ่งที่เกิดเป็นโจรแล้วกลายเป็นชู้กับนางจัญจนมาณวิกาอีก 1 ชาติ รวมเป็น 5 ชาติ นอกจากนั้นยังมีความเกี่ยวข้องกับพระอานนท์ด้วย เนื่องจากนางได้เกิดเป็น พระอัครมเหสี เคยยุยงพระเจ้าพรหมทัตผู้เป็นพระราชบิดาให้ตัดสินความผิดพลาด โดยมีจุดประสงค์ที่จะ ทำร้ายพระโพธิสัตว์ให้ถึงแก่ชีวิต เพราะกลัวความลับของตนจะถูกเปิดเผย

โดยปกติแล้วทุกคนต่างรู้ว่า กุหลาบสวยย่อมมีหนาม หอยที่กินไม่ได้มักเป็นหอยที่มีพิษ เช่น หอยพัด หรือหอยเชลล์ เป็นต้น เปรียบเสมือนหญิงงามย่อมมีมารยาเป็นธรรมดา เพราะจุดเด่น ในข้อนี้เองที่เป็นเหตุให้พวกเดียรัถยบุคคลสำคัญคิดจะใช้ลูกศิษย์เป็นเครื่องมือในการทำลาย พระพุทธศาสนา โดยมุ่งไปที่พระพุทธรองค์ และประการสำคัญนางจัญจนมาณวิกา ก็ยังมีความสวย เป็นเลิศ ตามนัยแห่งพระอรธกถาได้อธิบายความงามของนางจัญจนมาณวิกาไว้ว่า ความงามของนางเปรียบประดุจเทพอัปสรในสรวงสวรรค์ และมีรัศมีเปล่งออกจากศีรษะของนางนั้น (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ในกรณีที่น่ามาเทียบเคียงกับสตรีในยุคปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่า สวยจนมีรัศมีชานออกจากร่างกายเสมือนมีอร่ามนั่นเอง

จากการศึกษา พบว่า นางจัญจนมาณวิกา มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธรองค์มาตั้งแต่อดีตชาติ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันชาติ โดยเป็นความเกี่ยวข้องในทางที่ไม่ดีนัก เพราะนางเคยมีมิฉชาติภูริจิต ปองร้ายพระพุทธรองค์มาแล้วหลายครั้ง ปรากฏชัดเจนในมหาปทุมชาตก เนื่องจากนางได้ใส่ร้ายป้ายสีพระโพธิสัตว์ให้ถูกประหารชีวิตเช่นเดียวกับพันธนโมกขชาตก สำหรับเรื่องราวในจุฬปทุมชาตกนางเคยมีบุญได้เกิดเป็นพระชายาของพระโพธิสัตว์ แต่นาง

แอบเป็นชู้กับโจร แล้ววางแผนทำร้าย พระโพธิสัตว์ โดยผลักให้ตกไปในเหวลึก เรื่องนี้ย่อมเป็นตัวอย่งของคนที่ยอมข้มสิ่งดี ๆ ในชีวิต แม้มีโอกาสได้พบคนดีก็มีเหตุให้เกี่ยวข้องกับคนพาลด้วยความเห็นผิดของตน ต่อมา นางได้เกิดเป็นนางอมิตตตปาณา ซึ่งอยู่ในฐานะประชาชนคนหนึ่งที่ได้เกี่ยวข้องกับพระโพธิสัตว์อย่างใกล้ชิด นางก็ยัง คิดอุบายให้ชู้ชกไปทำร้ายพระโพธิสัตว์ถึงเขาวงกต ส่งผลให้พระเวสสันดรต้องพลัดพรากจากบุตรอันเป็นที่รัก ส่วนชู้ชกก็ต้องไปตกระกำลำบากในป่านานนับเดือน และต้องตายอย่างไร้ญาติขาดมิตร

จะเห็นได้ว่า ความคิดชั่วมีอาจขวางกั้นด้วยระยะทางหรือกาลเวลา เมื่อมีน้ำใจเป็นอกุศล ย่อมสาละวนอยู่กับการทำบาปสืบต่อไป ครั้นถึงปัจจุบันชาติก็มีเหตุให้นางจิณฺจมาณวิกาได้เข้าไป เกี่ยวข้องกับคนพาลกลุ่มหนึ่ง คือ เตียรถียร์ จึงถูกชักจูงจิตใจให้ทำลายเกียรติคุณของพระพุทธองค์ ด้วยเรื่องประทุพติตพรหมจรรย์ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงหลังพรรษาที่ 7 และมีการกระทำเป็นขบวนการ เพราะนางได้รับการสนับสนุนจากเหล่าสาวกเตียรถียร์อยู่ตลอดเวลา ส่วนนางจิณฺจมาณวิกาก็เป็นเพียง เครื่องมือของคนใจพาล กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เหตุการณ์นั้นมิได้เกิดจากความจงใจของนางจิณฺจมาณวิกา แต่มีมูลเหตุมาจากความอิจฉาริษยาในพระพุทธศาสนาของเตียรถียร์

ผลกระทบจากการคบคนพาลของนางจิณฺจมาณวิกาในคัมภีร์พระพุทธศาสนา พบว่าเกิดความเสียหายแก่นางจิณฺจมาณวิกาเอง คือ ถูกชักนำไปในทางที่ผิด เพราะการได้พยายามสร้างสถานการณ์เท็จให้สาธุชนเข้าใจผิด แล้วมิได้กลับบ้านเป็นเวลา 1-2 เดือน ทำให้นางเป็น ผู้บกพร่องในหน้าที่ความเป็นลูกที่ดี สื่อมจากความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และกลายเป็นคนพาลตามอย่างเตียรถียร์ผู้มีมิจฉาทิฎฐิ ที่ชั่วร้ายยังได้รับทุกข์ทั้งโลกนี้และโลกหน้า เมื่อ นางจิณฺจมาณวิกาได้กระทำความผิดต่อพระพุทธองค์ ส่งผลให้นางได้รับทุกข์แบบปัจจุบันทันตาเห็น ถูกธรณีสูบลงสู่นรกเวจี ในขณะที่เตียรถียร์ทั้งหลายก็เสื่อมสั่นคนนับถือ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ลำบากแร้นแค้นยิ่งกว่าเดิม ถึงแม้จะมีผู้ร่วมก่อการร้ายเพียงกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ส่วนพระพุทธศาสนาก็ยังมั่นคงเป็นสรณะอันเกษมแก่ปวงชนทั้งหลาย และยังประกอบด้วยลาภสักการะเป็นอันมาก

อย่างไรก็ตาม การกระทำของนางจิณฺจมาณวิกาก็มีส่วนทำให้พระพุทธศาสนาโดดเด่นยิ่งขึ้น เหมือนสีดำทำสีขาวให้สว่างมากขึ้น แต่ต้องยอมรับว่า ในขณะที่ปัญหานี้ยังไม่กระจ่างโดยเร็วย่อม ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของพุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะกลุ่มคนผู้มีปัญญาน้อยต่าง

หลงเชื่อไปตาม กระแส เพราะมนุษย์ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ตาเห็น แล้วเชื่อในสิ่งที่หูได้ยิน จึงหุบหูหลงเชื่อ ถ้อยคำของนางจิณฺจมาณวิกา นอกจากนั้นยังมีผลกระทบที่ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมโดยรวม คือ เป็นเหตุให้พระพุทธรองค์รัศชาติกปรารภนางจิณฺจมาณวิกา และเป็นแรงคิดให้อนุชนรุ่นหลังเรียนรู้ เป็นอุทาหรณ์ เช่น การพูดเท็จ การใส่ร้ายป้ายสี เป็นการกระทำที่มีโทษหนัก ย่อมเป็นเหตุให้เกิด ความสรวรมะมัดระวังในการใช้วาจามากขึ้น ส่วนศรัทธาที่ปราศจากปัญญาย่อมเป็นอันตรายแก่ตนเอง จึงจำเป็นต้องมีปัญญากำกับด้วยเสมอ หากมีโยนิโสมนสิการก็ยิ่งเป็นคุณมหาศาล เพราะมีส่วนส่งเสริม ปัญญาให้เจริญงอกงาม ทำให้รู้เท่าทันคนพาลและไม่ตกเป็นเหยื่อของกระแสลมมามา สำหรับภัยใกล้ตัว ที่เกิดจากความเห็นผิดสามารถทำอันตรายได้ข้ามภพข้ามชาติ ถ้าไม่ละวางจากความเห็นผิดนั้น

จากการศึกษา สรุปได้ว่า ผลที่เกิดจากการคบคนพาลมีผลกระทบต่อนางจิณฺจมาณวิกา น้อยกว่าผลกระทบที่เกิดจากการกระทำ เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะมนุษย์อื่นทำลายเราก็กทำได้เพียง ขณะหนึ่งเท่านั้น แต่จิตที่ตั้งไว้ผิดจะทำลายเราข้ามภพข้ามชาติ ประการสำคัญนางจิณฺจมาณวิกาเองก็มี ปัจจกายในเป็นตัวกำหนดมาตั้งแต่อดีตชาติ แม้ในอดีตนางก็เคยคิดชั่ว พูดชั่ว และทำชั่วมาแล้วเช่นกัน เมื่อได้คบหากับเดียรถียจึงถูกกระตุ้นให้นางกลายเป็นคนพาลได้ง่ายขึ้น ประกอบกับมีความเห็นผิด เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ทำให้นางกลับปฏิบัติต่อพระพุทธรองค์ โดยไม่มีความละอายเกรงกลัวต่อบาป แต่กฎแห่งกรรมมีความยุติธรรมเสมอ เพราะนางจิณฺจมาณวิกายังทุกข์ทรมานอยู่ในนรกจนสิ้นอายุ 1 อันตรกัป จนกระทั่งบัดนี้ก็หาพ้นจากนรกไม่ อันจะนำมาสู่การเปรียบเทียบในเรื่องของกรรมว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” เป็นวิธีการสร้างความหนักแน่นในความเชื่อที่จะทำความดีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยพบข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1. เมื่อทุกคนทราบโทษของการคบคนพาล รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกรณีตัวอย่าง ย่อมเกิดความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ดีขึ้นเพื่อป้องกันภัยพาล สำหรับการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด จะต้องเริ่มต้นจากตนเองก่อน คือ ขจัดความไม่รู้ รู้จักใช้ศรัทธาในทางที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยง

จากคนพาล แล้วคบหาสมาคมกับคนดี ถือเป็นวิธีตัดช่องทางของคนพาลได้อีกทางหนึ่งโดยไม่ต้องลงทุนอะไร มากมาย และเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุแบบถึงรากถึงโคน

2. การเปลอสร้างบาปด้วยวจีกรรมในลักษณะต่างๆ เช่น การพูดเท็จ การใส่ร้ายป้ายสี เสนอข่าวบิดเบือน หรือด่าว่าพระภิกษุสงฆ์ เป็นการกระทำที่มีโทษหนัก ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากกรณีของ นางจิฎจมาณวิกา ทำให้มั่นใจได้ว่า การกระทำทุกอย่างจะส่งผลให้เราต่อไปในภายภาคหน้า และไม่คุ้มกับ วิชากรรมที่จะต้องได้รับ ย่อมเป็นเหตุให้เกิดความสำรวมระมัดระวังในการใช้วาจามากขึ้น แต่จะมีผลดี อเนกอนันต์เมื่อทุกคนนำเรื่องนี้ไปคิดเพื่อพัฒนาตนเองตามหลักธรรม อย่างเช่น หิริ โอตตปปะ เป็นหลักธรรมที่จะคอยกระตุ้นเตือนสติบุคคลมิให้ประพฤติชั่ว

3. กรรมย่อมส่งผลให้กับมนุษย์ทุกคนในสังสารวัฏ ไม่มีการละเว้นแม้แต่ผู้ใด แม้แต่พระพุทธรองค์ซึ่งตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็ยังได้รับเศษกรรมที่เหลืออยู่จากการกระทำในอดีตชาติ เนื่องจากพระองค์เคยกล่าวต่อพระเถระนามว่า “นันทะ” จึงได้รับการกระทำย้อนกลับ หากนางจิฎจมาณวิกาไม่เป็นผู้กระทำ ก็จะต้องมีคนอื่นมากระทำเป็นแน่แท้ จึงเป็นวิธีการ ยุติปัญหาตามหลักพระพุทธศาสนาที่ให้ผลได้แบบยลทั้งในปัจจุบันและอนาคต คือ กฎแห่งกรรมที่ ทุกคนจะต้องได้รับ ซึ่งมีความยุติธรรมเสมอ เมื่อทุกคนต่างมีกรรมเป็นเครื่องกำหนดก็ไม่มีเหตุจำเป็นที่คนดีทั้งหลายจะต้องเอาตัวเองไปเสี่ยงด้วยการคิดแก้แค้น ถึงแม้จะได้รับผลกระทบจากคนพาลก็ตาม เพราะเป็นการก่อเวรไม่สิ้นสุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้นางจิฎจมาณวิกากลายเป็นพาล โดยศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เน้นเรื่องผลกระทบเป็นสำคัญ ยังไม่ได้กล่าวถึงในแง่ ของปัจจัยให้ครอบคลุมทุกขาดก เพียงแต่ยกมากล่าวบ้างเล็กน้อยให้พอเข้าใจ อย่างเช่น เรื่องราวใน มหาปทุมชาดก และพันธโมกขชาดกนั้น นางจิฎจมาณวิกามีปัจจัยภายในเป็นตัวกำหนด จึงสมควร ศึกษาในเชิงลึกต่อไป

2. ควรจะมีการศึกษาในแง่ของการใช้สื่อ โดยศึกษาผ่านตัวแบบของนางจิฎจมาณวิกา เพราะการสื่อสารในปัจจุบันมีหลากหลายช่องทาง ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ Social Network ซึ่งต่างจากสมัยพุทธกาล แต่มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันคือ สื่อเป็นได้ทั้งความจริงและ

ความเท็จพร้อมๆ กัน อาจนำมาสู่การคิดวิเคราะห์เพื่อจัดความรุนแรงผ่านสื่อโดยประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน

3. ควรจะมีการศึกษาบทบาทของเดิรณีย์ที่ส่งผลต่อบุคคลและสังคม เพราะคนกลุ่มนี้มิได้หลอกใช้นางจิณจมาณวิกาเพียงผู้เดียวเท่านั้น แต่ยังมีนางสุนทรซึ่งกลายเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้าย อีกคนหนึ่งที่จะชีวิตอย่างอนาถด้วยเหตุฆาตกรรม

เอกสารอ้างอิง

- พระครูสิริเจติยานุกูล (นิกร สอนปัน). (2553). *ผลกระทบจากการคบคนพาลในพระสุตตันตปิฎก*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสมชาย ฐานวุฑโฒ. (2547). *มงคลชีวิต ฉบับทางก้าวหน้า*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทฐานการพิมพ์ จำกัด.
- พระมหาสมปอง มุทิโต. (2542). *คัมภีร์อภิธานวรรณนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- พระสิริมงคลจารย์ (ศรีปิงเมือง). (2540). *มงคลตถทีปนี แปล เล่มที่ 1 พิมพ์ครั้งที่ 13*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภัทรวรรณ วันชัยสุข. (2546). *ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ภูมิปัญญา.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551). *พระไตรปิฎกแก่นธรรม ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2555). *พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ชุด 91 เล่ม พิมพ์ครั้งที่ 6*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (พิมพ์ ธรรมธโร). (2546). *มงคลยอดชีวิต ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *ฉลองพุทธชยันตี 2,600 ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธองค์*. เรียกใช้เมื่อ 28 มิถุนายน 2556 จาก สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ: <http://www.onab.go.th>

อ่อน บุญพันธุ์. (ม.ป.ป.). *น.ต. ที่พึ่งของคน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์กรุงสยามการพิมพ์.

การศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องหนังตะลุงภาคใต้

THE ANALYTICAL STUDY ON THE TEACHINGS OF THE BUDDHA
APPEARED IN THE CONTENTS OF THE SOUTHERN SHADOW PLAY.

สืบพงษ์ ธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

พีระพล สงสาป

สิทธิโชค ปาณะศรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของหนังตะลุงในภาคใต้ 2. เพื่อศึกษาเนื้อเรื่องของหนังตะลุงในภาคใต้ 3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในเนื้อเรื่องของหนังตะลุงในภาคใต้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยศึกษาข้อมูล เอกสาร เข้าร่วมประชุมทางวิชาการ และการสัมภาษณ์ เพื่อนำเนื้อหาทางวิเคราะห์ตามขอบเขตของการวิจัยที่กำหนดไว้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการและคณะศิลปนาการแสดงหนังตะลุง

ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังตะลุงในภาคใต้ มีแบบแผนการแสดงมาจากอินเดีย โดยเข้ามาประมาณพุทธศตวรรษที่ 17 ในยุคอาณาจักรศรีวิชัย โดยทางตรง เข้ามาทางฝั่งทะเลตะวันตกแถบจังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา และจังหวัดกระบี่ ส่วนทางอ้อมเข้ามาสู่ชาว มลายู และฝั่งทะเลด้านตะวันออกของไทย เชื่อกันว่าหนังตะลุงน่าจะเกิดขึ้นที่บ้านควนมะพร้าว จังหวัดพัทลุง หลังจากนั้นก็ได้แพร่ไปยังจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา และจังหวัดตรัง เป็นต้น โดยมีผู้ให้ความเห็นไว้ว่า ที่รัฐทมิฬนาฑู ในอินเดียใต้ มีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ทักษิณจิตร มีการจัดแสดงตัวหนังตะลุงโบราณ โดยเรียกว่า “โตะลุงกู” ในปัจจุบันการแสดงชนิดนี้ไม่มี

ที่รัฐหมินหนาดูแล้ว แต่มีการแสดงที่ รัฐเกราลา โดยเรียกศิลปะการแสดงชนิดนี้ว่า “โศลปาวากูตู” ตัวหนังทำจากหนังกวาง แสดงโดยมีจอผ้าสีขาว แบบเดียวกับหนังตะลุงในภาคใต้ของไทย คำว่า “หนังตะลุง” ในภาคใต้ของไทย สันนิษฐานได้ว่า มีชื่อเรียกที่เกิดขึ้นใหม่แต่เป็นชื่อเดิมซึ่งรับมาจากอินเดียโดยตรง คือ “โศลุงกู” นั่นเอง

2. เนื้อเรื่องของหนังตะลุงในภาคใต้ที่ศึกษา มีลักษณะเป็นจินตนิยาย คือ เป็นการแสดงตามเนื้อเรื่องที่ได้แต่งขึ้นโดยนายหนังแต่ละคณะ หรือมีผู้แต่งให้ ตัวละครในเนื้อเรื่องมักประกอบด้วย เจ้าเมืองหรือกษัตริย์ พระมเหสี พระราชโอรส พระราชธิดา ของแต่ละเมือง และสถานที่อื่นๆ ตลอดทั้งตัวแสดงอื่นๆ มาประกอบด้วย ลักษณะเด่นของหนังตะลุง คือ มีตัวตลก เช่น ไอ้เท่ง ไอ้หนู้ย ไอ้ขวัญเมือง เป็นต้น จึงทำให้ผู้ชมติดตามการแสดงเนื้อเรื่องของหนังตะลุงโดยไม่รู้สึกเบื่อ

3. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในเนื้อเรื่องหนังตะลุงที่ศึกษา พบว่า มีนิตติปริญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาปรากฏอยู่สามารถประมวลได้ดังนี้ มีหลักธรรมเพื่อชีวิตและครอบครัว หลักธรรมเพื่อความสัมพันธ์ในสังคม หลักธรรมเพื่อความอยู่ดีทางเศรษฐกิจ และหลักธรรมเพื่อความหลุดพ้น (โลกุตตรธรรม) โดยพบว่า มีหลักธรรมเพื่อชีวิตและครอบครัว และหลักธรรมเพื่อความสัมพันธ์ในสังคมมากที่สุด รองลงมาคือ หลักธรรมเพื่อความหลุดพ้น (โลกุตตรธรรม) และหลักธรรมเพื่อความอยู่ดีทางเศรษฐกิจ เป็นหลักธรรมที่น้อยที่สุด

คำสำคัญ: หนังตะลุง,หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา, หลักธรรมในหนังตะลุง,

ABSTARCT

The objectives of this dissertation were as follows ; 1. to study the history on shadow play in the southern ; 2. to study contents of shadow play in the southern ; 3. to analytically study the teachings of the Buddha appeared in the contents of the shadow play. By qualitative research to find out data in terms of documents and interview according to the scope of research which has given the data from study will be utilized in academics field and group artists shadow play.

The findings were as follows ;

1. The shadow play in the southern pattern came from India by incoming about 17th Buddhist century. In age of empire Srivichai by direct come in from the weat area of Phuket province, Phang Nga province, and Krabi province as for indirect come into Chava, Malayoo, and seashore on the east side of Thailand. It is believed that Shadow play should happen in Bankhuanmapraw, Phatthalung province afterwards it spread to neightboring provinces susch as Nakhorn Si Thammarat province, Songkhla province and Trang province etc. The opinion that in south India the Thaminnadoo state has in the out door museum named Thaksinjittra here are exhibited the shadow play ancient by name “Tolungu” at present this kind of performance no any performance in Thaminnadoo state. But such shows at Kerala state by performing arts this type of call “Tolpavakoothu” the film made of deer skin. Display screen by a white cloth the same as in the southern of Thailand shadow play. In the southern of Thailand the word “Nang Talung” Assume that not the name emerging, but its old name which received from India directly be “Tolungu” itself

2. The study on contents of shadow play in the southern. A speculative fiction is displayed in the fiction by shadow artist each faculty or the author. The characters in the story usually consists of the Governor or the King, the Queen, the Prince, the Princess each of the city and other place to include throughout the whole, etc. The shadow play of feature is there a clown such as Ai Theng, Ai Nunui, Ai Kwanmuang etc. Therefore the audience track performance contents of shadow plaly without feeling tired.

3. The study on teaching of the Buddha appeared in the contents of shadow play found that the appeared Dhamma principles in Buddhism can be divided as follows ; the Dhamma for life and family,the Dhamma for social relations, Dhamma for good living in economics, Dhamma for

liberation(Lokuttaradhamma) which are found the Dhamma for life and family, and Dhamma for social relation was the highest and followed up the Dhamma for liberation(Lokuttaradhamma) and the Dhamma for good living in economics was the lowest.

Keywords : Shadow play, Dhamma principles in Buddhism, Dhamma principles in the shadow play.

บทนำ

หนังตะลุงเป็นศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงและเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้อย่างหนึ่ง ที่นอกจากจะให้ความบันเทิงกับผู้ชมแล้ว หนังตะลุงยังทำหน้าที่อบรมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับชาวบ้านโดยวิธีการสอดแทรกหลักธรรมเข้าไปในเรื่องที่ทำการแสดง หนังตะลุงจึงทำหน้าที่เป็นเหมือนกับสื่อมวลชนที่จะให้ทั้งข่าวสาร ความรู้ ความคิด มีทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การสังคม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ และศิลปะการพูด ศิลปะการแสดงก็มีอยู่ในหนังตะลุง สารที่นายหนังตะลุงนำมาถ่ายทอดนั้นมีความเป็นอิสระ และกว้างขวาง ไม่มีพันธะใด ๆ มาเป็นเครื่องจำกัด เพราะมิได้กระทำตามกรอบ หรือสำนึกผูกพันตามภาระหน้าที่ หรือมุ่งมันจะผดุงความยกย่องที่ผู้อื่นพึงมีต่อตน สารัตถะต่าง ๆ ที่หนังตะลุงนำมาแสดงออก หลังไหลออกมาเองโดยไม่ต้องห่วงเรื่องรูปแบบ ไม่ต้องห่วงว่าจะเป็นที่สมประสงค์ของใครหรือไม่ หากแต่ว่านายหนังตะลุงทุกคนถือว่า เขาคือนาย นายของรูปหนังตะลุงแต่ละตัว ที่อาจจะสวมวิญญาณ พฤติกรรมและถ้อยคำ ให้รูปหนังในท้องเรื่อง ตัวไหนให้เป็นเช่นไรก็ย่อมได้ สารัตถะทั้งปวง จึงเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ตามแต่ระดับภูมิปัญญา และทรรศนะของนายหนังเพียงผู้เดียว

ปัจจุบันนี้หนังตะลุงยังคงอยู่คู่เมืองใต้ ยังคงสำแดงอัจฉริยะลักษณะแห่งการละเล่นที่ยากจะหาการละเล่นพื้นบ้านอื่นเทียบเคียง ยังคงเป็น “เครื่องมือทางสังคม” ที่เป็นทั้งเครื่องมือสื่อสารที่ทรงประสิทธิภาพและการบันเทิงที่ทรงประสิทธิผลของชาวบ้านในภาคใต้ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนทั้งเนื้อหาและรูปแบบของหนังตะลุงเพื่อให้ดำรงอยู่อย่าง “ทันกาล” โดยไม่สูญเสียอัตลักษณ์ของตัวเอง เป็นการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาอย่างเป็นอัจฉริยะของกลุ่มคนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการละเล่นชนิดนี้ แม้รูปแบบของการละเล่นในวันนี้ของหนังตะลุง

จะเปลี่ยนแปลงไปบ้างแล้ว อาทิ มีการเล่นตลอดคีน้อยลง มีการประชันโรงกันน้อยลงและมีการเล่นผ่านสื่อสมัยใหม่ แต่ที่น่าสนใจยิ่งก็คือกลับมีคณะหนังตะลุงเกิดเพิ่มในเชิงปริมาณ สถาบันศึกษาทุกระดับให้ความสนใจกับศิลปะการละเล่นพื้นบ้านชนิดนี้เพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง

หนังตะลุงมีความเป็นมาอย่างไรยังถือเป็นข้อยุติไม่ได้ ชาติเก่าแก่อียิปต์ กรีก โรมัน จีน และอินเดีย มีนิยายปรัมปราเกี่ยวกับการแสดงหนังและหุ่นมานานแล้ว ตัวหนังเหล่านั้น อาจจะทำด้วยกระดาษแข็งๆ บ้าง แผ่นดินบุกบ้าง ส่วนทางเอเชียนิยมทำด้วยหนังสัตว์ อินเดียเริ่มมีการแสดงหนังหลังพุทธกาลเล็กน้อย ไทยและชวา อาจจะได้รับต้นเค้ามาจากอินเดียก็ได้ มหรสพของไทยที่มีมาแต่โบราณกาลคือ หนังใหญ่ หนังใหญ่มีหลักฐานที่ปรากฏว่า เล่นกันมาก่อนสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ในวรรณคดีเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์ ได้กล่าวว่าแต่งขึ้นเพื่อใช้เล่นหนังในพระราชพิธี ซึ่งน่าจะหมายถึงหนังใหญ่นั้นเอง มีผู้เชื่อกันว่าหนังใหญ่น่าจะมีมาก่อนหนังตะลุง

ในภาวะสังคมปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องใช้วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และศิลปะต่างๆ เป็นแกนนำในการพัฒนา และปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น เนื่องจากบุคคลในสังคมมีปัญหาในด้านพฤติกรรม มีคุณธรรมและจริยธรรมน้อยลง ขาดหลักธรรมในการดำเนินชีวิตพิจารณากันในประเด็นของดนตรี มหรสพ และการละเล่นพื้นบ้านในอดีต ภาครัฐได้มีความนิยมแนบแน่นอยู่กับ หนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก เป็นต้น ในส่วนของหนังตะลุงนั้น ถึงแม้ว่าหนังตะลุงในภาคใต้ยังหาข้อยุติไม่ได้ว่ามีประวัติความเป็นมาอย่างไร การแสดงหนังตะลุงโดยเฉพาะเนื้อเรื่องหนังตะลุงที่นายหนังได้แสดงนั้น มักจะมีการสอดแทรกหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ในบทกลอน บทบรรยาย และบทสนทนาไว้ด้วย เช่น “หลักธรรมเรื่องกรรมและศีล 5 ที่ปรากฏในเนื้อเรื่องหนังตะลุง คณะหนังสุรเชษฐ์ บ้านเทิงศิลป์ จากเรื่องสังฆกรรมคำจุนโลก, คำสอนน้ำใจแม่, ธิดาวณิก, คนเหนือดวง” และ “หลักธรรมเรื่องทศ 6 จากเรื่อง สังฆกรรมคำจุนโลก, คำสอนน้ำใจแม่, ธิดาวณิก” (พระมหาอนุรักษ อภิรักษ์, 2551)

การสอดแทรกหลักธรรมของหนังตะลุงเหล่านี้ นับเป็นการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนา ที่ น่าสนใจ ผู้ชมหนังตะลุงได้ซึมซับหลักธรรมคำสอน และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยไม่รู้ตัว ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของหนังตะลุงในภาคใต้ เนื้อเรื่องของหนังตะลุง และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่นายหนังตะลุง

นำมาสอดแทรกไว้ในเนื้อเรื่องของการแสดง ถ่ายทอดให้กับผู้ชมการแสดงหนังตะลุง ได้นำ
หลักธรรมไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าผลของการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะทำให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมด้าน
การแสดงหนังตะลุงของภาคใต้แล้ว ยังทำให้รับรู้ถึงประวัติความเป็นมาของหนังตะลุงในภาคใต้
เข้าใจในเนื้อเรื่องของหนังตะลุง ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของหนังตะลุง ในการเผยแผ่หลักธรรมของ
พระพุทธศาสนา ไปสู่ประชาชนโดยผ่านการแสดงของนายหนังตะลุง เป็นการซึมซับหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนาสู่การปฏิบัติ อันจะส่งผลให้เกิดความสุขและความสงบในสังคมต่อไป

ผลการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมาของหนังตะลุงในภาคใต้

1) แนวคิดความเป็นมาเกี่ยวกับหนังตะลุง

หนังตะลุง เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ของมนุษยชาติ มีการละเล่นชนิดนี้อยู่ในหลาย
ชาติที่เก่าแก่ เช่น อียิปต์ กรีก โรมัน จีน และอินเดีย เป็นต้น ในอินเดียพวกพราหมณ์ ใช้เล่น
บูชาเทพเจ้า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหนังตะลุง มีความคิดเห็นออกเป็น 2
กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่ง มีความเห็นว่าหนังตะลุงมีกำเนิดมาจากที่หนึ่งที่ใดมาก่อนแล้ว จึงแพร่หลายไป
ยังที่อื่นๆ กลุ่มที่สองมีความเห็นว่า หนังตะลุงนั้น มาจากอินเดียอย่างแน่นอน โดยอาศัยเรื่อง
มหากาพย์ของอินเดีย แล้วจึงแพร่หลายมายังประเทศในแถบเอเชีย หนังตะลุงในเอเชียอาคเนย์
มีการแสดงออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) หนังใหญ่ของไทย มีตัวหนังขนาดใหญ่ แขนของรูปไม่
สามารถเคลื่อนไหวได้ 2) หนังตะลุงภาคใต้ของไทย รูปตัวหนังขนาดเล็ก ที่แขนมีรอยต่อ
สามารถเคลื่อนไหวได้ รูปแบบนี้ มีการแสดงใน ขวา บาหลิ สิงคโปร์ มาเลเซีย ไทย ลาว เขมร
 เป็นต้น แต่ประเด็นที่สำคัญ คือ หนังตะลุงขวา และหนังตะลุงในภาคใต้ของไทย ต่างก็มี
วัฒนธรรมอินเดียผสมผสานอยู่อย่างชัดเจน การแสดงหนังตะลุงของขวาก็คล้ายคลึงกับหนัง
ตะลุงในภาคใต้ของไทย

2) ประวัติความเป็นมาของหนังตะลุงในภาคใต้

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาหนังตะลุงในภาคใต้ ยังหาข้อสรุปแน่ชัด
ไม่ได้ว่าหนังตะลุงเข้ามาเป็นครั้งแรกเมื่อใด แต่คงไม่เกินพุทธศตวรรษที่ 17 มีแบบแผนการ
แสดงมาจากอินเดีย โดยที่ในอินเดียเป็นการแสดงเพื่อบูชาเทพเจ้า เพื่อเล่าเรื่องราวรามายณะ และ

เผยแผ่ความรู้ทั้งคติโลกและคติธรรม ต่อมาวัฒนธรรมอินเดียได้แพร่กระจายเข้ามายังดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งสันนิษฐานว่าเข้ามาในยุคที่อาณาจักรศรีวิชัยรุ่งเรือง ได้แพร่หลายเข้ามาทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรง คือ หนึ่งตระกูลเข้ามาทางฝั่งทะเลตะวันตกแถบจังหวัดภูเก็ต และจังหวัดพังงา ส่วนในทางอ้อมได้เข้ามาสู่ชาว มลายู เข้ามาทางฝั่งทะเลด้านตะวันออก เล่นเพื่อบูชาเทพเจ้า เล่าเรื่อง รามายณะ และเผยแผ่ความรู้ทั้งคติโลกและคติธรรม ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนให้มีความบันเทิงควบคู่ไปด้วย หนึ่งชวานำมาแสดงเข้าสู่ทางใต้ของประเทศไทยตอนล่าง มีการแสดงหนึ่งตระกูลที่เรียกว่า วายังเสียม จนเข้ามาถึงจังหวัดพัทลุง บ้านควนมะพร้าว เป็นจุดศูนย์กลางของการถ่ายทอดการแสดงหนึ่งตระกูลไปยังจังหวัดที่ใกล้เคียง เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดตรัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น และมีรูปแบบการแสดง และรูปตัวหนังให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมากขึ้น แต่ทั้งหนึ่งตระกูลชาวและหนึ่งตระกูลในภาคใต้ของประเทศไทยมีวัฒนธรรมอินเดียผสมผสานอยู่อย่างเจน เรื่องที่แสดงยังอาศัยเรื่องมหากาพย์ของอินเดีย ส่วนชื่อเรียก “หนึ่งตระกูล” ในภาคใต้ของไทยสันนิษฐานได้ว่า มีชื่อเรียกที่เกิดขึ้นใหม่ แต่เป็นชื่อเดิมซึ่งรับมาจากอินเดียโดยตรง คือ “โตนูกู” นั่นเอง

3) ประเภทของตัวหนังตระกูล

ประเภทของตัวหนังตระกูลแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ รูปหัวหนัง รูปเชิดรูปกาก และรูปเบ็ดเตล็ด หนังที่ใช้ในการทำรูปหนังตระกูลส่วนใหญ่ทำจากหนังวัว มีบางรูปที่มีความเชื่อว่าถ้าหากได้ทำจากหนังที่พิเศษจะทำให้รูปตัวหนังมีความขลัง คักดีสิทธิ์ เช่น รูปตลกทำจากหนังหมูรูปพระฤๅษีทำจากหนังเสือ เป็นต้นแต่หนังเหล่านั้นหายากและมีราคาแพง รูปหนังมีความสูงโดยเฉลี่ยประมาณ 40 เซนติเมตร มีลักษณะเห็นด้านข้างเพียงด้านเดียว

4) องค์ประกอบในการแสดงหนังตระกูล

องค์ประกอบหลัก ได้แก่ โรงหนังตระกูล เพื่อใช้เป็นที่วางอุปกรณ์การแสดง และเป็นโรงแสดง โรงหนังตระกูลโดยทั่วไปจำแนกได้เป็น 3 ประเภท คือ โรงหนังตระกูลที่สร้างไว้อย่างถาวร โรงหนังตระกูลที่สร้างขึ้นชั่วคราว และโรงหนังตระกูลที่สร้างสำเร็จรูป จอหนัง จะมีห่วงผ้าที่เรียกว่า “หุราม” เย็บไว้เป็นระยะๆ โดยรอบ จอหนังตระกูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนบนและส่วนล่าง ซึ่งส่วนบนจะแคบกว่าส่วนล่าง มีความเชื่อว่าเป็นการแบ่งเส้นเขตแดน

ระหว่างเทวโลกกับโลกมนุษย์ด้วยเส้นตีตะเข็บ เครื่องดนตรีของหนังตะลุง นับว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง หากขาดเครื่องดนตรีแล้วหนังตะลุงก็ไม่สามารถที่จะแสดงได้ สมัยก่อนเครื่องดนตรีของหนังตะลุงมีอยู่ 5 ชิ้น หรือเรียกว่า เครื่องห้า ได้แก่ โหม่ง ฉิ่ง ปี่ ทับ และกลอง แต่ในปัจจุบันหนังตะลุงส่วนใหญ่นำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาประสม เช่น กลองชุด กีตาร์ คีย์บอร์ด เป็นต้น และรูปหนัง หนังคณะหนึ่งๆ ใช้รูปหนังประมาณ 150-200 ตัว รูปหนังจะจัดเก็บไว้ใน แผงหนัง โดยวางเรียงอย่างเป็นระเบียบและตามศักดิ์ของรูป นั่นคือ เอารูปเบ็ดเตล็ดและรูปตลกที่ไม่สำคัญซึ่งเรียกรวมกันว่า รูปกาก ไว้ล่าง ถัดขึ้นมาเป็นรูปยักษ์ พระนาง เจ้าเมือง ตัวตลกสำคัญ รูปปราชญ์หน้าบท พระอิศวร และพระฤๅษี ตามลำดับ นอกจากนั้นยังมีอุปกรณ์อื่นๆอีกมาก เช่น ไฟส่องหน้าจอ หยวกปักรูป แผงหนัง เป็นต้น

5) ขนบนิยมในการแสดงหนังตะลุง

หนังตะลุงส่วนใหญ่จะยึดขนบนิยมในการแสดงคล้ายคลึงกัน แต่อาจแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดเล็กน้อย และบางขั้นตอนหนังตะลุงสมัยนี้ได้เลิกเล่นไปแล้ว เช่น การออกสิงห์หัวค้ำ และการออกรูปอะหรือรูปจับ จากการศึกษาในปัจจุบันขนบนิยมในการแสดงหนังตะลุง มีขั้นตอนดังนี้คือ ตั้งเครื่องเป็กโรง โหมโรง ออกรูปพระฤๅษี ออกรูปพระอิศวร ออกรูปปราชญ์หน้าบท ออกรูปบอกเรื่อง เกี้ยวจ้อ และตั้งนามเมืองหรือตั้งเมือง สำหรับในการเล่นแก้บนหรือแก้เหมรย ก็มีขนบนิยมในการเล่นแบบเดียวกัน แต่เสริมการแก้บนเข้าไปในช่วงออกรูปปราชญ์หน้าบท เพื่อทำพิธี “ตัดเหมรย” เมื่อทำพิธีเสร็จแล้วก็แสดงไปตามปกติทั่วไป

6) โอกาสที่เล่นหรือแสดงหนังตะลุง

การเล่นหรือแสดงหนังตะลุงเป็นการแสดงในงานสมโภชหรืองานฉลองต่างๆ ตามสถานที่ต่างๆ ส่วนหนึ่งไม่น้อยก็เป็นการแสดงในงานวัด การแสดงเพื่อการแก้บนหรือแก้เหมรย การแสดงในพิธีครอบมือการแสดงเพื่อการประชันหรือที่เรียกกันว่าแข่งหนัง ถือว่าเป็นการแสดงที่สนุกสนานที่สุด และในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่เป็นการแสดงเพื่อจัดหารายได้ ส่วนการแสดงในงานแต่งงานและงานศพสมัยก่อนไม่ค่อยนิยมแสดง ถือว่าไม่เป็นมงคลต่อหนังตะลุง แต่เดี๋ยวนี้ความเชื่อเหล่านี้ได้คลายความเคร่งครัดลงไป ถ้าหากจะแสดงในงานแต่งงานและงานศพ จะต้องทำพิธีกรรมก่อนแสดงด้วย เพื่อป้องกันสิ่งอัปมงคล ที่จะเป็นอันตรายต่อตัวนายหนังตะลุง

7) ความเชื่อเกี่ยวกับหนังตะลุง

ความเชื่อเกี่ยวกับหนังตะลุงแบ่งได้ 3 ช่วง ได้แก่ ความเชื่อก่อนแสดงหนังตะลุง ความเชื่อขณะทำการแสดงหนังตะลุง และความเมื่อสิ้นสุดการแสดงหนังตะลุง การแสดงหนังตะลุงมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทุกขั้นตอนตั้งแต่เจ้าภาพมารับหนังไปทำการแสดง คณะหนังทำการแสดง ตลอดจนแสดงเสร็จเดินทางกลับบ้าน หนังตะลุงไม่สามารถที่จะแสดงได้โดยปราศจากความเชื่อได้ เพราะความเชื่อมีอิทธิพลทางด้านจิตใจและพฤติกรรมของตัวนายหนังเอง ตลอดจนท่านผู้ชม สรุปได้ว่า หนังตะลุงทุกคณะแสดงอยู่ภายใต้อิทธิพลของความเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติด้วยกันทั้งสิ้น หนังตะลุงหลายคนได้ให้ทัศนคติความเชื่อเกี่ยวกับการแสดงหนังตะลุงตรงกันว่า การแสดงหนังตะลุงให้ได้ดีเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชม ไม่ได้อาศัยศิลปะการแสดงเพียงอย่างเดียว ต้องอาศัยความเชื่อเป็นสำคัญ การแสดงโดยอาศัยศิลปะเพียงทำให้คนชอบ การแสดงอาศัยความเชื่อทางไสยศาสตร์สามารถเข้าถึงจิตวิญญาณของผู้ชมได้ การแสดงหนังตะลุงหากมีการผสมผสานกันระหว่างศิลปะการแสดงและความเชื่อทางไสยศาสตร์แล้ว จะทำให้ผู้ชมเกิดความนิยมชมชอบและหลงใหลในการแสดง นายหนังตะลุงจึงเชื่อว่าความเชื่อเกี่ยวกับการแสดงหนังตะลุงมีความสำคัญสูงสุดเหนือศิลปะการแสดง

2. เนื้อเรื่องของหนังตะลุงภาคใต้

1) เนื้อเรื่องของหนังตะลุงทุกคณะมีลักษณะเป็นจินตนิยาย คือ นิยายที่แต่งขึ้น โดยใช้สถานที่ เหตุการณ์ และบุคคลสมมุติขึ้นมาเอง มีการใช้ราชาศัพท์ในการสนทนากับเจ้าเมืองหรือ กษัตริย์

2) การเริ่มต้นดำเนินเรื่อง เริ่มต้นด้วยการตั้งนามเมือง หรือตั้งเมืองก่อน ซึ่งเป็นไปตามขนบนิยมในการแสดงหนังตะลุง การตั้งนามเมือง เป็นการออกกรุปกษัตริย์และพระราชินีเป็นครั้งแรกของเรื่องที่ทำการแสดง ซึ่งกรุปกษัตริย์และพระราชินี ถือว่าเป็นรูปหัวหนัง ที่นายหนังตะลุงให้ความเคารพ นอกเหนือจากกรุปพระฤๅษีและกรุปพระอิศวร การตั้งนามเมืองเป็นการจุดประเด็นปัญหาให้เกิดขึ้น เพื่อการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในการดำเนินเรื่องไปยังบทสนทนาต่อไป

3) สถานที่ในเนื้อเรื่องของหนังตะลุง ผู้วิจัยพบว่า เมื่อตั้งนามเมืองแล้ว ลักษณะของสถานที่ ที่กำหนดขึ้นในเนื้อเรื่องของหนังตะลุงทุกคณะ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

4) การดำเนินเนื้อเรื่องของหนังตะลุง การดำเนินเนื้อเรื่องของ หนังตะลุงแต่ละตอนมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยสรุปไว้ 3 ตอน คือ ตอนต้นของเนื้อเรื่อง ตอนกลางของเนื้อเรื่องและตอนท้ายของเนื้อเรื่อง

5) การแสดงหนังตะลุงทุกคณะ ส่วนใหญ่แสดงไม่จบเรื่อง มักจะยุติการแสดงเสียก่อน เนื่องจากเวลาที่ใช้ในการแสดงมีน้อย และผู้ชมติดตามชมได้เพียงระยะหนึ่งต้องกลับไปพักผ่อน เพราะต้องไปประกอบอาชีพในวันรุ่งขึ้น ในปัจจุบันพบว่า มักยุติการแสดงไม่เกินตีสอง ไม่เหมือนกับในอดีตที่หนังตะลุงจะแสดงจนรุ่งสว่าง เพราะผู้ชมหนังตะลุงไม่สามารถกลับบ้านตนเองได้ เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก

6) การสอดแทรกบทบรรยาย บทกลอน ในเนื้อเรื่องของหนังตะลุง ในการดำเนินเนื้อเรื่อง การสอดแทรกบทบรรยาย สอดแทรกในตอนที่เราเริ่มบทใหม่ เป็นการบรรยายเชื่อมโยงเนื้อหาของเรื่องระหว่างบท และเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว ส่วนการสอดแทรกบทกลอนสอดแทรกไว้ก่อนเข้าสู่บทสนทนา และหลังจากจบบทสนทนา เป็นกลอนที่กล่าวถึงบทบาทของตัวละครในบทสนทนานั้นๆ และเป็นการบอกว่าสิ้นสุดบทนั้นๆ และเริ่มตั้งบทสนทนาใหม่ต่อไป ส่วนบทกลอนอื่น เช่น บทสมห้อย หรือบทชมสาว เป็นบทกลอนใช้เฉพาะไม่กำหนดช่วงที่แน่นอน ท่วงทำนองไม่เหมือนกับบทกลอนปกติทั่วไป และจากการศึกษาเนื้อเรื่องหนังตะลุงผู้วิจัยพบว่า บทกลอนที่ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญที่สุด บทกลอนที่เรียกว่า บทเกี่ยวจอก เป็นบทกลอนสั้นๆ ให้ข้อคิดเตือนใจแก่ท่านผู้ชม มีความคมคาย บทกลอนนี้ ใช้หลังจากออกรูปเจ้าเมืองและพระราชนิ เพื่อตั้งนามเมืองแล้ว จบบทกลอนนี้ นายหนังตะลุงก็บรรยายตั้งนามเมืองเพื่อดำเนินเรื่องต่อไป

7) การสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในเนื้อเรื่องของหนังตะลุง ผู้วิจัยพบว่า การสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในเนื้อเรื่องของหนังตะลุง มีการรูปแบบการสอดแทรกดังนี้

- (1) การสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในบทกลอน
- (2) การสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในบทบรรยาย
- (3) การสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในบทเจรจา

3. การศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในเนื้อเรื่องหนังสือตะลุงภาคใต้ สรุปรตามตารางได้ ดังนี้

ตารางแสดงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในเนื้อเรื่องหนังสือตะลุงภาคใต้

หลักธรรม	หัวข้อธรรมที่ปรากฏ	เรื่องหนังสือตะลุง	คณะหนังสือตะลุง
หลักธรรมเพื่อชีวิต และครอบครัว	- บุตร 3	-บอระเพ็ดหวาน น้ำตาลขม -อ้อมอกสวรรค์	-หนังสือพร้อมน้อยตะลุง สากล -หนังสืออาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต
	-กุลจิรัฏฐิธรรม 4	-อ้อมอกสวรรค์	-หนังสืออาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต
	-ฆราวาสธรรม 4	-บอระเพ็ดหวาน น้ำตาลขม -อ้อมอกสวรรค์ -สวรรค์บันดาล -กงกรรม-กงเกียน	คณะหนังสือตะลุง -หนังสือพร้อมน้อยตะลุง สากล -หนังสืออาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต หนังสือเอิบน้อย ยอด ขุนพล -หนังสือปอนด์ ประเสริฐศิลป์ -หนังสือหญิง ดาราทิพย์
	-สมชีวิธรรม 4	-อ้อมอกสวรรค์ -สวรรค์บันดาล -กงกรรม-กงเกียน	-หนังสืออาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต -หนังสือเอิบน้อย ยอดขุนพล -หนังสือปอนด์ ประเสริฐศิลป์

หลักสูตร	หัวข้อธรรมที่ปรากฏ	เรื่องหนังตะลุง	คณะหนังตะลุง
	-ภรรยา 7	- บอระเพ็ดหวาน น้ำตาลขม -อ้อมอกสวรรค์	-หนังพร้อมน้อย ตะลุงสากล - หนังอาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต
	-ประมาณ 4	-สวรรค์บันดาล	- หนังเียบน้อย ยอดขุนพล
หลักสูตรเพื่อ ความสัมพันธ์ใน สังคม	-มิตรเทียม 4	-บอระเพ็ดหวาน น้ำตาลขม -อ้อมอกสวรรค์	-หนังพร้อมน้อย ตะลุงสากล -หนังอาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต
	มิตรแท้ 4	-บอระเพ็ดหวาน น้ำตาลขม -อ้อมอกสวรรค์ -สวรรค์บันดาล -กงกรรม-กงเกวียน -รักร้างนางรอ	-หนังพร้อมน้อย ตะลุงสากล -หนังอาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต -หนังเียบน้อย ยอดขุนพล -หนังปอนด์ ประเสริฐศิลป์ -หนังหญิง น้อยญา ดาราทิพย์
	-ทิศ 6	-บอระเพ็ดหวาน น้ำตาลขม -อ้อมอกสวรรค์ -สวรรค์บันดาล -กงกรรม-กงเกวียน -รักร้างนางรอ	-หนังพร้อมน้อย ตะลุงสากล -หนังอาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต -หนังเียบน้อย ยอดขุนพล

หลักธรรม	หัวข้อธรรมที่ปรากฏ	เรื่องหนังตะลุง	คณะหนังตะลุง
			-หนังปอนด์ ประเสริฐศิลป์ -หนังหญิง นื่องญา ดาราทิพย์
	กัลยาณมิตรธรรม 7	-บอระเพ็ดหวาน น้ำตาลขม -อ้อมอกสวรรค์ -สวรรค์บันดาล	-หนังพร้อมน้อย ตะลุงสากล -หนังอาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต -หนังเอิบน้อย ยอดขุนพล
หลักธรรมเพื่อความอยู่ ดีทางเศรษฐกิจ	-ทิวฐธัมมิกัตถะ ประโยชน์ 4	-บอระเพ็ดหวาน น้ำตาลขม -อ้อมอกสวรรค์ -กงกรรม-กงเกี่ยว	-หนังพร้อมน้อย ตะลุงสากล -หนังอาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต -หนังปอนด์ ประเสริฐศิลป์
	-โกศาอาทียะ 5	-บอระเพ็ดหวาน น้ำตาลขม -สวรรค์บันดาล	-หนังพร้อมน้อย ตะลุงสากล -หนังเอิบน้อย ยอดขุนพล
	-กามโกศี 10	-กงกรรม-กงเกี่ยว	-หนังปอนด์ ประเสริฐศิลป์
หลักธรรมเพื่อความ หลุดพ้น (โลกุตระธรรม)	-โลกุตระธรรม	-อ้อมอกสวรรค์	-หนังอาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต
	-โพธิปักขิยธรรม	-อ้อมอกสวรรค์	-หนังอาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต

หลักธรรม	หัวข้อธรรมที่ปรากฏ	เรื่องหนังตะลุง	คณะหนังตะลุง
	-สามัญญลักษณะ 3	-อ้อมอกสวรรค์ -สวรรค์บันดาล -กงกรรม-กงเกี่ยวน	-หนังอาจารย์ ณรงค์ ตะลุงบัณฑิต -หนังเอิบน้อย ยอดขุนพล -หนังปอนด์ ประเสริฐศิลป์
	-อริยมรรค มีองค์ 8	-รักร้างนางรอ	-หนังหญิง น้องญา ดาราทิพย์

จากตารางหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในเนื้อเรื่องหนังตะลุงภาคใต้ สรุปได้ดังนี้

1) หลักธรรมเพื่อชีวิตและครอบครัว ปรากฏหัวข้อธรรม จำนวน 5 หัวข้อ ได้แก่ บุตร 3, กุลจิรัฏฐิธรรม 4, ขรवासธรรม 4, สมชีวิธรรม 4, และภรรยา 7 โดยเฉพาะหัวข้อธรรมเรื่อง ขรवासธรรม 4 นายหนังตะลุงทุกคณะที่ศึกษา ได้แทรกหัวข้อธรรมนี้ไว้ในเนื้อเรื่องหนังตะลุงที่แสดงทุกคณะ เนื่องจากในเนื้อเรื่องของหนังตะลุง เป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิตภายในครอบครัวของตัวละคร

2) หลักธรรมเพื่อความสัมพันธ์ในสังคม ปรากฏหัวข้อธรรม จำนวน 5 หัวข้อ ได้แก่ ประมาณ 4, มิตรเทียม 4, มิตรแท้ 4, ทิศ 6, และกัลยาณมิตรธรรม 7 โดยเฉพาะหัวข้อธรรมเรื่องทิศ 6 พบว่ามีปรากฏในหนังตะลุงทั้ง 5 เรื่อง ของหนังตะลุงแต่ละคณะ เนื่องจากในเนื้อเรื่องของหนังตะลุงเป็นการยกเอาโลกทั้งโลกมาใส่ไว้ในเนื้อเรื่อง และตัวละครทุกตัวต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กัน ทำให้การสอดแทรกหลักธรรมเพื่อความสัมพันธ์ในสังคม มากเท่ากับหลักธรรมเพื่อชีวิตและครอบครัว

3) หลักธรรมเพื่อความอยู่ดีทางเศรษฐกิจ ปรากฏหัวข้อธรรม จำนวน 3 หัวข้อ ได้แก่ ทิฐธัมมิกัตประโยชน์ 4, โภคอาทียะ5, ปัจจัย 4 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในเนื้อเรื่องหนังตะลุงน้อยที่สุด เนื่องจากในบทละคร การกล่าวเรื่องการประกอบอาชีพของตัวละคร เป็นส่วนย่อยของครอบครัว จึงทำให้การสอดแทรกหลักธรรมในด้านมีน้อยลงตามลำดับ

4) หลักธรรมเพื่อความหลุดพ้น(โลกุตตรธรรม)ปรากฏหัวข้อธรรม จำนวน 4 หัวข้อ คือ โลกุตตรธรรม, โพธิปักขิยธรรม, สามัญญลักษณะ 3 และอริยมรรคมีองค์ 8 โดยพบว่า สามัญญลักษณะ 3 มีปรากฏในเนื้อเรื่องหนังสือตลิ่งจำนวน 3 เรื่อง หนังสือตลิ่งส่วนใหญ่ สอดแทรกหลักธรรมเพื่อความหลุดพ้นไว้ในบทกลอน บทปราชญ์หน้าบท หรือบทเกี่ยวจ่อ ในบท สนทนา มีปรากฏอยู่ในบทสนทนาที่เกิดขึ้นในวัด โดยมีพระอาจารย์ทำหน้าที่บอกรบรมสั่งสอนศิษย์ หรือมีการสอดแทรกในบทบรรยายลักษณะกิจวัตรพระอาจารย์ผู้ที่มีหน้าบอกรบรมสั่งสอนสิทธิ์

จากการศึกษาผู้วิจัย พบว่า การสอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไว้ในเนื้อเรื่องของหนังสือตลิ่งในภาคใต้ ต้องอาศัยประสบการณ์การแสดงของนายหนัง นายหนังที่มีการแสดงเป็นเวลานานๆ สามารถนำหลักธรรมมาสอดแทรกไว้ได้ดีกว่าหนังที่มีประสบการณ์แสดงน้อยกว่า

เอกสารอ้างอิง

พระมหานรินทร์ อภิรุโข. (2551). *หนังสือตลิ่งกับการเผยแผ่ธรรมะแก่ประชาชน : กรณีหนังตลิ่ง คณะสุรเชษฐ์ บ้านเทิงศิลป์ จังหวัดนครศรีธรรมราช.*

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม
ของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
PEOPLE'S OPINIONS TOWARDS THE ADMINISTRATION IN
ACCORDANCE WITH SARANIYADHAMMA PRINCIPLE
OF ADMINISTRATORS NAKHON SI THAMMARAT MUNICIPALITY.

อุทัย เอกสะพัง

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ไพฑูรย์ อินทศิลา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำนวน 109,353 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครืขงจีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.942 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่า t-test, ค่า F-test และการเปรียบเทียบรายคู่โดย LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเมตตากายกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านเมตตาวจีกรรมและด้านเมตตามโนกรรม ส่วนด้านสาธารณโภคมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับเมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเนื่อง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพและรายได้ต่อเนื่องต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. แนวทางในแก้ไขปัญหการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะแนวแก้ไขปัญหามากที่สุดได้แก่ด้านสาธารณโภคที่เป็นเรื่องการดูแลประชาชนในชั้นพื้นฐานผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชควรลงมาดูแลพัฒนาพื้นที่ พัฒนาถนนสายต่างๆอย่างจริงจังและให้ใช้งานได้อย่างปลอดภัย

คำสำคัญ : การบริหารงาน, การบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม, เทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ABSTRACT

The thesis title on "people's opinions towards the administration in accordance with Saraniyadhamma principle of administrators Nakhon Si Thammarat municipality" the objectives were as follows 1. to study the people's opinions towards the administration in accordance with Saraniyadhamma principle to administrators Nakhon Si Thammarat municipality 2. to compare the people's towards the administration in accordance with Saraniyadhamma principle of administrators Nakhon Si Thammarat municipality in terms of sexes, age, degrees of educations, occupations and monthly incomes as differently

3.To study the suggestion on the way to promote on administration in accordance with Saraniyadhamma principle of administrators Nakhon Si Thammarat municipality. The population were people who live in the area of Nakhon Si Thammarat municipality, there are 109,353 persons, sample size according to Krejcie and andMorgan's table measurement, the samples were 384 persons. The instrument for data collection was questionnaire focused on administration according to Saraniyadhamma principle of administrators Nakhon Si Thammarat municipality on the reliability at 0.942. the statistics were applied as follows, frequency, arithmetic mean, standard deviation, t-test, f-test and one way ANOVA.

The findings were as follows;

1. The people's opinions towards the administration in accordance with Saraniyadhamma principle of administrators, Nakhon Si Thammarat municipality by overview was at moderate level, when considered in each aspect found that the aspect of Mettakayakamma was the highest mean, and followed up the aspect of MettaVacikamma add Mettamanokamma but the aspect of Sadharanapogi was the lowest mean respectively, classified in terms of sexes, age, degrees of educations, occupations and monthly incomes found that by overview was at moderate level.

2. The comparative result on people's opinions towards administration in accordance with Saraniyadhamma principle of administrators, Nakhon Si Thammarat municipality in terms of sexes, age, degrees of educations, occupations and monthly incomes found that there were different as statistically significance at 0.05 which accepted with hypothesis which have given.

3. The suggestion on the way to promote on administration in accordance with Saraniyadhamma principle of administrators, Nakhon Si Thammarat municipality found that the aspect of Sadharanapogi was the highest frequency

i.e. the taking care of people for basic needs, they should take care cover on the area, to develop the roads as seriously throughout safty.

Keywords : Administration, Administration in accordance with Saraniyadhamma, Nakhon Si Thammarat municipality

บทนำ

หลักธรรมในพระพุทธศาสนาสามารถนำมาสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี เพราะสอนให้คนมีความเสมอภาคและเสรีภาพ ไม่ได้บังคับให้เชื่อ สอนให้คนใช้เหตุผล สอนให้สังคมเกิดความสามัคคีกันและการรวมกลุ่ม สอนให้คนประพฤติดีมีศีลธรรม โดยเฉพาะ “หลักสาราณียธรรม” เป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมความพร้อมเพรียงความสมัคสมาน สามัคคีของหมู่คณะเป็นธรรมที่สร้างความปรารถนาดีและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกาย วาจา และใจ คือ ทำดี พูดดี และคิดดีต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกัน ไม่ทำให้หมู่คณะเสียหายเพราะความประพฤติชั่วของตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทำให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของคนในชุมชน

เทศบาลนครนครศรีธรรมราช มีหน้าที่ในการจัดสรรผลประโยชน์และให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ประชาชนในพื้นที่ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชน แต่ในการบริหารงานของผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครนครศรีธรรมราชชุดปัจจุบันพบว่าผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาท อำนาจ และหน้าที่ รวมถึงการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่นั้น ๆ ว่าจะดำเนินการอย่างไร หรือกล่าวได้ว่ายังขาดทักษะในการปฏิบัติตามหน้าที่ ขาดคู่มือที่จะแนะนำการทำงานตามอำนาจหน้าที่ อย่างเป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย และสามารถปฏิบัติได้จริง แม้จะประกาศนโยบายและพันธกิจในการบริหารว่า “ยึดมั่นธรรมาภิบาล เพื่อบริการประชาชน” รวมทั้งนโยบาย “ร่วมคิด ร่วมทำ” แต่ในทางปฏิบัติจริงกลับไม่เป็นไปตามพันธกิจและนโยบายที่ประกาศและแถลงไว้ ทำให้การบริหารงานไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนหลายๆ ด้าน เกิดความแตกแยก ขัดแย้งอย่างรุนแรง และอาจจะส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนาบ้านเมืองเพื่อรองรับความ

เปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยเฉพาะในการป้องกันปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และประพฤติมิชอบของนักการเมืองท้องถิ่น

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช อยากให้เทศบาลนครนครศรีธรรมราช นำหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เพื่อจะช่วยให้การทำงานหรือการบริหารงานประสบผลสำเร็จ เสริมสร้างความมั่นคง เป็นพลังในการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศชาติต่อไป

ปัญหาที่ต้องการทราบ

1. ต้องการทราบความคิดเห็นประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชเป็นว่าเป็นอย่างไร
2. ต้องการทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลัก สาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็น แตกกันหรือไม่ อย่างไร
3. ต้องการทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชว่าเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก สาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก สาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลนครศรีธรรมราช จำนวน 384 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เคร็ชชี และมอร์แกน Krejcie and Morgan) (สงศรี ชมภูวงศ์, 2554) สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีกลุ่มตัวอย่างง่าย (Simple random sampling)

เทคนิคและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

เทคนิคและวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คำนวณหากลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยวิธีการสุ่มตามลำดับชั้น แบบสัดส่วน โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ซึ่งมีวิธีคือ นำจำนวนกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้หาขนาดไว้แล้วจำนวน 384 คน คูณกับจำนวนประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชซึ่งแบ่งตามเขตการเลือกตั้ง เช่น เขต 1 จำนวน 44,520 คน แล้วทำการหารด้วยจำนวนประชาชนทั้งหมด คือ 108,809 คน (จำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ออนไลน์, 2556) จึงได้เป็นกลุ่มตัวอย่างคือ 157คน ทำอย่างนี้ทุก หมู่บ้านในตำบลม่วงงาม เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างครบทั้ง 384 คน แล้วจากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครสวรรค์” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 384 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 และเพศชาย จำนวน 149 คน คิดเป็น ร้อยละ 38.80

ด้านอายุ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 169 คน คิดเป็น ร้อยละ 44.01 รองลงมาคือ อายุ 42 ปี ขึ้นไป จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.96 อายุ 36-41 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.93 และอายุ 30-35 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 44.79 รองลงมาคือ การศึกษาระดับอนุปริญญาจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.27 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.97 การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.02 และการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.95

ด้านอาชีพ พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/รับจ้าง จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 37.24 รองลงมาคือ อาชีพนักเรียน/นักศึกษา/แม่บ้าน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.61 เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.35 อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.89 และ อาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.91

ด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 40.10 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน 15,001 บาทขึ้นไปจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 28.13 รายได้ต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.57 และรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20

ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครสวรรค์

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านเมตตากายกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.28$) รองลงมาคือ ด้านเมตตาวจีกรรม และด้านเมตตาเมโนกรรม ($\bar{X} = 3.05$) ส่วนด้านสาธารณโภคีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.89$) เมื่อพิจารณา ในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านเมตตากายกรรม ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านเมตตากายกรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ช่วยเหลือประชาชนที่ไปขอรับบริการ และขอความช่วยเหลือด้านต่างๆ ด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.41$) รองลงมา คือ ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช แสดงกิริยาอาการที่ดีและเป็นมิตรกับประชาชนที่ไปขอรับบริการ และขอความช่วยเหลือด้านต่างๆ ($\bar{X} = 3.22$) และ ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช แสดงความเคารพมีไมตรี ซื่อสัตย์ และซื่อตรงต่อหน้าที่ในการให้บริการประชาชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.21$)

2. ด้านเมตตาวจีกรรม ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านเมตตาวจีกรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.20$) รองลงมาคือ ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ให้คำแนะนำและชี้แจงรายละเอียดให้ทราบถี่ถ้วนในการขอรับบริการด้านต่างๆ แก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.08$) และ ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พูดจาสุภาพกับประชาชนที่มาใช้บริการหรือขอความช่วยเหลือด้านต่างๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.87$)

3. ด้านเมตตาเมโนกรรม พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านเมตตาเมโนกรรม โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

คำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมยิ่ง กว่าประโยชน์ส่วนตนอุทิศตนเพื่อส่วนรวมเพียงใดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.10$) รองลงมา คือ ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช มุ่งมั่นเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข ของประชาชนในพื้นที่เพียงใด ($\bar{X} = 3.09$) และผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ยึดเยื้อแจ่มใส มีอัธยาศัยไมตรีและเป็นกันเองกับประชาชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.96$)

4. ด้านสาธารณโภคี ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านสาธารณโภคี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ดูแลป้องกันช่วยเหลือ และบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ แก่ประชาชนได้ทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.98$) รองลง คือ มาผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ได้พัฒนาด้านการคมนาคมภายในพื้นที่ ($\bar{X} = 2.97$) และผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จัดให้มีน้ำ สะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค เพียงพอกับความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.72$)

5. ด้านศีลสามัญญตา ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านศีลสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช มีคุณธรรม จริยธรรม และวางตนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นที่น่านับถือไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.99$) รองลงมา คือ ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าผู้บริหาร ($\bar{X} = 2.93$) และผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ส่งเสริมการมีส่วนร่วมประชาชนในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในโอกาสต่างๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.77$)

6. ด้านทวิฐิสามัญญตา ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ด้านทวิฐิสามัญญตา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ให้ความสำคัญและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.97$) รองลง คือ มาผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ปฏิบัติหน้าที่ไปในทิศทางเดียวกันตรงตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน

($\bar{x}$ = 2.95) และผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชให้ความสำคัญกับการอุทิศตน สละเวลา ในการลงไปดูแลช่วยเหลือประชาชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 2.89)

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก สาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช พบว่า

1. จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเมตตาทายกรรม และด้านทิวฐิสามัญญตา แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านเมตตาวัจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01

ส่วนด้านเมตตาโมกกรรม ด้านสาธารณโภคี และด้านศีลสามัญญตา ไม่แตกต่างกัน โดยประชาชนเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหาร เทศบาลนครนครศรีธรรมราช มากกว่าประชาชนเพศชาย

2. จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวม แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเมตตาวัจกรรม ด้านสา ธารณโภคี ด้านศีลสามัญญตา และด้านทิวฐิสามัญญตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.001 ด้านเมตตาโมกกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านเมตตาทายกรรมไม่พบความแตกต่าง

3. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความ คิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครเทศบาลนคร นครศรีธรรมราช โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านเมตตาทายกรรม ด้านเมตตาวัจกรรม ด้านสาธารณโภคี และด้านทิวฐิ สามัญญตา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนด้านเมตตาโมกกรรมและ ด้านศีลสามัญญตา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ บริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวม แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเมตตาโมกกรรม

ด้านสาธารณสุขโรค และด้านกฎหมายสัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านเมตตาวจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านเมตตามโนกรรมและด้านศีลสัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเมตตาทายกรรม เมตตาวจกรรม และด้านเมตตามโนกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านกฎหมายสัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านสาธารณสุขโรคและด้านศีลสัญญา ไม่พบความแตกต่าง

ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการบริหารงานตามหลักสราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ประชาชน ที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้ โดยภาพรวม ด้านเมตตาทายกรรม จำนวน 13 คน ด้านเมตตาวจกรรม จำนวน 22 คนด้านเมตตามโนกรรม จำนวน 25 คน ด้านสาธารณสุขโรค จำนวน 39 คน ด้านศีลสัญญา จำนวน 20 คน และด้านสาธารณสุขโรค จำนวน 18 คน จะเห็นได้ว่าประชาชนได้แสดงความคิดเห็นด้านสาธารณสุขโรคมากที่สุด จำนวน 39 คน ซึ่งทำให้เห็นว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชต้องการให้มีการพัฒนาการคมนาคมภายในพื้นที่ในชุมชนต่าง ๆ เหมาะสม พร้อมทั้งต้องการให้มีน้ำ สะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภคเพียงพอกับความต้องการของประชาชนเนื่องจากที่ผ่านมา น้ำประปาที่แจกจ่ายไปยังบ้านเรือนของประชาชนไม่เพียงพอต่อความต้องการและน้ำยังมีสิ่งสกปรกปะปน มีสีขุ่น ซึ่งประชาชนไม่สามารถใช้ได้ตามปกติ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้สะท้อนปัญหาว่าผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการสิ่งสาธารณสุขโรค ตามหน้าที่รับผิดชอบอย่างแท้จริง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกันวิจัยของ สำรอง บำเพ็ญ (สำรอง บำเพ็ญ, 2548) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ด้านเพศ จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ สุขวิบูลย์ (สุวัฒน์ สุขวิบูลย์, 2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ณ สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีงานทะเบียนราษฎร” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมประชาชนที่มาใช้บริการงานทะเบียนราษฎรแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จนั้น มีความพึงพอใจในระดับที่มากกว่าการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการไปรับบริการกับความพึงพอใจในการบริการได้พบว่า อายุ สถานภาพสมรส รายได้ ประเภทของบริการที่ไปใช้ การรับรู้เกี่ยวกับ 2 กระบวนการขั้นตอนการให้บริการและช่วงเวลาที่ใช้บริการที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ประชาชนที่ใช้บริการมีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน

2. ด้านอายุ จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกั้มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวม แตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถชล ทรัพย์ทวี (อรรถชล ทรัพย์ทวี, 2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการให้บริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร” ผลการวิจัย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในค่าเฉลี่ยของทัศนคติในการให้บริการประชาชน

3. ด้านการศึกษา จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัฒน์ สุขวิบูลย์ (สุวัฒน์ สุขวิบูลย์, 2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ณ สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีงานทะเบียนราษฎร” ผลการวิจัยพบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับความคาดหวังของประชาชนที่ไปใช้บริการที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ความพึงพอใจในการบริการที่ได้รับแตกต่างกัน

4. ด้านอาชีพ จากการศึกษา พบว่า พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยญวณีย์ เชิดชูกิจกุล (ชัยญวณีย์ เชิดชูกิจกุล, 2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการ ณ ศูนย์บริการประชาชนแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่แตกต่างกัน

5. ด้านรายได้ต่อเดือน จากการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชโรจน์ จิตรภิมย์ศรี (วิชโรจน์ จิตรภิมย์ศรี, 2548) ว่าที่ร้อยตรี ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการให้บริการตามนโยบายจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ของสำนักงานเขตราชเทวี” โดยใช้ผู้ที่ไปขอรับบริการ จำนวน 188 คนเป็นประชาชนผู้ใช้บริการที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.001

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช จากที่ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ต้น ทำให้มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ

จากผลการวิจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อสร้างแนวทางแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคในความคิดเห็นของประชาชนมีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ดังนี้

1. ส่งเสริมวัฒนธรรมความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อทุกคน แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะให้เกิดขึ้นในการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช เพื่อให้เจ้าหน้าที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติอย่างเดียวกัน อีกทั้งเป็นการสร้างภาพลักษณ์อันดีให้เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ในการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

2. สร้างความสามัคคีกลมเกลียวให้เกิดขึ้นทั้งกับฝ่ายเจ้าหน้าที่และฝ่ายประชาชน เพื่อความเป็นปึกแผ่นอันหนึ่งอันเดียวกันในการร่วมกันพัฒนาทั้งชุมชน และการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราชไปสู่ความผาสุก

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทาการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนมีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช สำหรับผู้วิจัยที่จะดำเนินการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักสาราณียธรรม มาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของผู้บริหารเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการปฏิบัติงานขององค์กรเอกชนและองค์กรภาครัฐการศึกษาแบบคุณภาพและปริมาณด้วย

เอกสารอ้างอิง

- จำนวนประชากรในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช. (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 14 มกราคม 2556 จาก วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี: <https://th.wikipedia.org/wiki>
- ชัยญวัณย์ เชิดชูกิจกุล. (2549). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการ ณ ศูนย์บริการประชาชนแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร. ชลบุรี: ผู้จัดพิมพ์วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชรโรจน์ จิตรภิรมย์ศรี. (2548). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการบริการตามนโยบายจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ของสำนักงานเขตราชเทวี. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ส่งศรี ชมภูวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2552). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำรอง บำเพ็ญ. (2548). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดพิมพ์คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุวัฒน์ สุขวิบูลย์. (2548). ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ ณ สำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีงานทะเบียนราษฎร. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรรถชล ทรัพย์ทวี. (2537). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติในการให้บริการประชาชนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดพิมพ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม
ของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอกีร์รฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
PEOPLE'S OPINIONS TOWARDS WORKING PERFORMANCE IN
ACCORDANCE WITH SARANIYADHAMMA OF TAMBON TAKHANON
MUNICIPALITY, KIRIRATNIKOM DISTRICT, SURATTHANI PROVINCE.

ประเวศ อินทองปาน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พระสมุห์สมหมาย พลญาโณ(สุดสิน)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอกีร์รฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอกีร์รฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน และ 3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางส่งเสริมการนำหลักสาราณียธรรมไปประยุกต์ใช้สำหรับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอกีร์รฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอกีร์รฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,902 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.948 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอกีร์รฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอกีร์รฐนิคม

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเมตตาวชิกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านเมตตาเมโนกรรม และด้านศีลสามัญญตามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ ปัญหาและแนวทางส่งเสริมการนำหลักสาราณียธรรมไปประยุกต์ใช้สำหรับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะปัญหาด้านเมตตาวชิกรรมมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาเจ้าหน้าที่ขาดการทำหน้าที่ที่ยึดหลักเพื่อรักษผลประโยชน์ของประชาชน และด้านเมตตาวชิกรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่บางคนพูดจาไม่สุภาพ ส่วนแนวทางในการส่งเสริมการนำหลักสาราณียธรรมไปประยุกต์ใช้สำหรับการปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ต้องยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน และด้านเมตตาวชิกรรม ได้แก่ ควรอบรมเจ้าหน้าที่กล่าววาจาสุภาพต่อผู้มาใช้บริการ

คำสำคัญ: การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม

ABSTRACT

The research's objectives were as follows : 1. to study the people's opinions towards work performance according to Saraniyadhamma of Takhanon sub-district municipality, Kiriratnicom district, Suratthani province, 2. to study the people's opinions towards work performance according to Saraniyadhamma of Takhanon sub-district municipality, Suratthani province in terms of sexes ages, degrees of education and occupations as differently, and 3. to study the problems and the way to promote on Saraniyadhamma for applying in work performance of Takhanon sub-district municipality, Kiriratnikom district, Suratthani province, this is survey research methodology with population in the area of Takhanon sub-district municipality, Kiriratnikom district, Suratthani province, there are about 1,902 persons,

the instrument for data collection was questionnaire which build up by the researcher as the reliability at 0.948, data analysis by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and one way ANOVA

The findings were as follows.

The people's opinions towards work performance according to Saraniyadhamma of Takhanon sub-district municipality, Kiriratnikom district, Suratthani province by overview was at more level when considered in each aspect found that all aspects were at more level. The comparative on people's opinion towards work performance according to Saraniyadhamma of Takhanon sub-district municipahty, Kiriratrlikom district, Suratthani province in terms of sexes, ages, degrees of education and occupations found that there were not different as statistically significance at 0.05 which is negative to hypothesis setting. The problems and the way to promote on Saraniyadhamma for applying in work performance of Takhanon sub-district municipality, Kiriratnikom district, Suratthani province found that the highest frequency was the aspect of Matavacikamma the staffs worked without public interests, and followed up the aspect of Matavacikamma some of staffs spoke impolitely. The way to promote on Saraniyadhamma for applying in work performance found that the staffs must work with public interests as the first, and there should train the staffs for speaking with the recipients as politely.

บทนำ

การกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นนับเป็นรูปแบบการบริหารจัดการในระบอบประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง โดยเทศบาลเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ต้องจัดการดูแลทุกข์สุขของประชาชน เทศบาลเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากรูปแบบหนึ่ง ดังนั้น สาระสำคัญของเทศบาลก็คือ การบริหารกิจการในท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้กับประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน จุดมุ่งหมายสำคัญในการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก็เพื่อต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ มีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ถ้า

หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารที่ดี มีประสิทธิภาพ สามารถเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมย่อมมีส่วนส่งเสริมความเจริญมั่นคงแก่ท้องถิ่นและส่วนรวมของประเทศในที่สุด เทศบาลตำบลคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องใช้กระบวนการบริหาร เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า สมาชิกสภาและผู้บริหารของเทศบาลตำบล ยังขาดความเข้าใจในบทบาท อำนาจและหน้าที่ รวมถึงการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่นั้นๆ ว่าจะดำเนินการอย่างไร หรือกล่าวได้ว่ายังขาดทักษะในการปฏิบัติตามหน้าที่ ขาดคู่มือที่จะแนะนำการทำงานตามอำนาจหน้าที่ที่เป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย และปฏิบัติได้ บริหารงานไม่เป็นไปตามแผนพัฒนา บริหารตามใจตัวเองและพวกพ้อง ไม่ยึดกฎระเบียบ และข้อบังคับ อีกทั้งยังเกิดการบริหารงานอย่างไม่โปร่งใสในหลายโครงการ แสดงให้เห็นถึงการขาดคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งทุกองค์กรกำลังประสบปัญหาอยู่ ประชาชนในพื้นที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงาน และปัญหาการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่นในชุมชน ปัญหายาเสพติด ปัญหาด้านการให้บริการสาธารณะโครงสร้าง ขันพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคมภายในหมู่บ้านส่วนใหญ่ยังไม่สะดวกไม่ปลอดภัย การบริการไฟฟ้าสาธารณะ โทรศัพท์สาธารณะยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ระบบประปาหมู่บ้านที่มีอยู่ไม่สะอาด ไม่ได้มาตรฐาน และให้บริการประชาชนได้ไม่ครบทุกครัวเรือน ไม่สามารถใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคตลอดปี เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพต่ำ ตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตรมีน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นถึง การบริหารงานที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ยังคงต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอีก

หลักธรรมในพระพุทธศาสนาถือได้ว่าสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะสอนให้คนมีความเสมอภาคและเสรีภาพ ไม่ได้บังคับให้เชื่อ สอนให้คนใช้เหตุผล สอนให้สังคมเกิดความสามัคคีกันและรวมกลุ่ม สอนให้คนประพฤติดีมีศีลธรรม หลักสาราณียธรรมเป็นธรรมที่ส่งเสริมความพร้อมเพรียงความสมัครสมานสามัคคีของหมู่คณะเป็นธรรมที่สร้างความปรารถนาดีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทางกาย วาจา และใจ คือ ทำดี พูดดี และคิดดีต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกัน มีความประพฤติเหมือนคนอื่นๆ ไม่ทำให้หมู่คณะเสียหาย เพราะความประพฤติชั่วของตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทำให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของคนในชุมชน จึงต้องการนำหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล เพื่อจะช่วยให้การทำงานหรือ การบริหารงานประสบผลสำเร็จ เสริมสร้างความมั่นคงของการพัฒนาท้องถิ่น จูงใจให้คนมาร่วมกัน ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการ

พัฒนาท้องถิ่น ยังนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต เป็นหลัก ในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาท้องถิ่นโดยมติของส่วนรวม และเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม และใส่ใจต่อปัญหาของท้องถิ่น เป็นพลังในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และประพจน์มิชอบของนักการเมืองท้องถิ่น

เทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นหน่วยงานของรัฐที่ใช้กระบวนการบริหารเป็นเครื่องมือที่ใช้ดำเนินการเพื่อให้องค์กรนั้นเกิดผลสัมฤทธิ์ในด้านต่างๆ ซึ่งการบริหารงานที่ดีจะต้องประกอบด้วยธรรมะเป็นข้อปฏิบัติในการทุก ๆ อย่างโดยเหมาะสม เช่น ในทางการปกครองทางการศึกษา ทางสังคม เป็นต้น เพื่อให้เกิดความสุขความเจริญเหมาะสมแก่สภาพการณ์สภาวการณ์ เป็นต้น ที่เกี่ยวข้องโดยวิธีที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ปกครองในทางเกื้อกูล ในทางก่อให้เกิดสุข เรียกสั้น ๆ ด้วยคำในปัจจุบันว่าเพื่อความสุขความเจริญ นอกจากนี้ยังเป็นหลักธรรมที่นำไปปฏิบัติได้ตลอดไปทุกกาลสมัย ฉะนั้น หลักสารานิยธรรม จึงเน้นความสำคัญของผู้นำหรือเน้นที่ตัวผู้นำว่าจะต้องมีคุณสมบัติหรือมีคุณธรรมอะไรบ้างจึงจะนำประเทศชาติไปสู่ความร่มเย็นเป็นสุข (ชวงค์ ฉายะบุตร, 2539)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสารานิยธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อต้องการส่งเสริมหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักสารานิยธรรม และร่วมพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น เพราะจะทำให้ทราบและรู้แนวทางปฏิบัติ ทราบถึงปัญหา และข้อเสนอแนะในการนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้สำหรับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสารานิยธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสารานิยธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน

3. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางส่งเสริมการนำหลักสาราณียธรรมไปประยุกต์ใช้
สำหรับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,902 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของทาร์ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.948 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t- test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัย

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัด สุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเมตตาวจีกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านเมตตามโนกรรม และด้านสัสสามัญญตามีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ปัญหาและแนวทางส่งเสริมการนำหลักสาราณียธรรมไปประยุกต์ใช้สำหรับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามได้เสนอแนะปัญหาด้านเมตตามโนกรรมมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาเจ้าหน้าที่ขาดการทำหน้าที่ที่ยึดหลักเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชน และด้านเมตตาวจีกรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่บางคนพูดจาไม่สุภาพส่วนแนวทางส่งเสริมการนำหลักสราณียธรรมไปประยุกต์ใช้สำหรับการปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ต้องยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน และด้านเมตตาวจีกรรม ได้แก่ ควรอบรมเจ้าหน้าที่กล่าววาจาสุภาพต่อผู้มาใช้บริการ

อภิปรายผล

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัด สุราษฎร์ธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลท่าขนอนได้นำ หลักสราณียธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ให้ความสำคัญกับประชาชนในตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นอย่างมากเนื่องจากเจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองเพื่อให้ประชาชนในตำบลท่าขนอน ได้รับการบริการจากเทศบาลตำบลท่าขนอนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระครูนันทวิวัฒน์ วีระมโ (มีนุสรณ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานเทศบาลตำบลตามหลักสราณียธรรม 6 : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลปลายบางได้บริหารงานตามหลัก สราณียธรรมทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวาเอก นพดล บงกชกาญจน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากร ศูนย์ซ่อมอากาศยาน กองการบินทหารเรือ กองเรือยุทธการ” ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากรศูนย์ซ่อมอากาศยาน กองการบินทหารเรือ กองเรือยุทธการ ทั้ง 6 ด้านพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประชาชนไม่ว่าเป็นเพศใดก็ตามได้รับการปฏิบัติหรือการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลท่าขนอนเป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นการดูแลเอาใจใส่ของ

เจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองเพื่อให้ประชาชนในตำบลท่าขอนดอนได้รับการบริการที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ วิยะรัตน์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เมื่อเปรียบเทียบ พบว่าเพศชายเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขอนดอน อำเภอศรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันได้รับความช่วยเหลือและการให้บริการอย่างเท่าเทียมกันซึ่งเจ้าหน้าที่เทศบาลของตำบลท่าขอนดอนให้ความสำคัญกับประชาชนทุกคนไม่ว่าจะมีอายุมากหรือน้อยก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาเอกมร ฐิตปัญโญ (คงตางาม) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก สาราณียธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ การบริหารงานตามหลัก สาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขอนดอน อำเภอศรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประชาชนมีการศึกษาต่างกันมองว่าเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลท่าขอนดอนมีการให้บริการประชาชนโดยไม่เลือกเพศ อายุ ระดับการศึกษาเนื่องจากเจ้าหน้าที่ให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคและทั่วถึงโดยไม่มีการเปรียบเทียบประชาชนที่การศึกษาน้อยหรือประชาชนที่มีการศึกษาสูงเพราะประชาชนล้วนเป็นบุคคลสำคัญของเทศบาลตำบลท่าขอนดอนเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นาวาเอก นพดล บงกชกาญจน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของบุคลากรศูนย์ซ่อมอากาศยาน กองการบินทหารเรือ กองเรือยุทธการ” ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลัก สาราณียธรรมของบุคลากรศูนย์ซ่อมอากาศยาน กองการบินทหารเรือ กองเรือยุทธการ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการปฏิบัติงานตาม

หลักสารณียธรรมในศูนย์ซ่อมอากาศยาน กองการบินทหารเรือ กองเรือยุทธการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักสารณียธรรมของเทศบาลตำบลท่าขนอน อำเภอศรีรัตนนิคม จังหวัด สุราษฎร์ธานี โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่มีจริยธรรม คุณธรรม วางตนเป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจมีความเอื้อเฟื้อมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่โดยการบริการประชาชนได้อย่างประทับใจให้แก่ประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเป็นอาชีพใดก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ญัฐพงษ์ วิยะรันดร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองช้างคอก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1.ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) เทศบาลตำบลควรบริหารงานโดยนำหลักสารณียธรรมมาบูรณาการใช้อย่างจริงจัง ควรกำหนดนโยบาย มีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอันจะมาซึ่งประโยชน์สุขของคนในชุมชน
- 2) ควรรณรงค์ให้บุคลากรของเทศบาลตำบลใช้หลักสารณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานภายในองค์กรอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย
- 3) ควรมีมาตรการส่งเสริมการปลูกฝังเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของคนในองค์กรและชุมชน ให้เกิดเป็นรูปธรรมและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
- 4) สร้างความสามัคคีปรองดองกันขึ้นในองค์กร เป็นตัวอย่างของคนในชุมชน ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมมือร่วมใจเป็นหนึ่งเดียว ประสานงานให้เป็นระบบ ให้ทันเหตุการณ์

5) ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในเทศบาลได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานต่างๆ มีความซื่อสัตย์ตรวจสอบได้ ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน หรือบุคลากรในท้องถิ่นเข้ามาพัฒนาเทศบาล

6) ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น โดยการเสนอปัญหา ความต้องการในท้องถิ่น แสดงความคิดเห็นวิจารณ์การทำงานขององค์กร

7) ส่งเสริมรายได้ให้เกิดขึ้นแก่คนในชุมชน โดยการแนะนำหาอาชีพที่เหมาะสมให้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม

2) ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของเทศบาลตำบล

3) ควรศึกษาเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมในเทศบาลตำบล เพื่อจะได้ทราบระดับประสิทธิภาพในการบริหารงานของเทศบาลตำบลว่าอยู่ในระดับใด

4) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมในเทศบาลตำบลหรือตามหลักธรรมอื่นๆ ในพระพุทธศาสนา โดยเปลี่ยนขนาดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยให้กว้าง และขนาดใหญ่ขึ้น อาจเป็นระดับจังหวัด ระดับประเทศ หรือเป็นองค์กรปกครองอื่น ๆ

5) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณในการปฏิบัติงานตามหลัก สาราณียธรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี เช่น สัมภาษณ์แบบเชิงลึก การสังเกตการณ์ โดยมีส่วนร่วม เพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนได้อย่างครอบคลุมครบถ้วนทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2528). *คู่มือการบริหารการศึกษาของคณะสงฆ์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- การศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการ และศึกษาธิการกระทรวง. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียน สำคัญที่สุด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกระทรวงกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณาจารย์สำนักพิมพ์เลียงเชียง. (2546). *หนังสือบูรณาการแผนใหม่ นวัตกรรมขั้นตรี*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เลียงเชียงการพิมพ์.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิษเนศ พรินติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). *วิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี. อินเทอร์เน็ต พรินท์.
- นิตย สัมมาพันธ์. (2529). *การบริหารเชิงพุทธ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2538). *ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา ใช้บางยาง. (2546). *ธรรมาธิบาย เล่ม 1*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรม.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). *พุทธวิธีบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์เป็นวารสารวิชาการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้าและเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัยนักวิชาการคณาจารย์และ นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในมิติทางด้านพระพุทธศาสนาการศึกษาศิลปวัฒนธรรม สังคมศาสตร์และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษโดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มี กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลัง เสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

1) บทความพิเศษ บทความพิเศษทางวิชาการ ที่นำเสนอองค์ความรู้ทางวิชาการอย่าง เข้มข้น และผ่านการอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการใน วงการวิชาการ หรือวิชาชีพ

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความที่เขียนขึ้นในลักษณะ วิเคราะห์วิจารณ์ หรือเสนอแนวคิดใหม่ จากพื้นฐานทางวิชาการที่ได้เรียบเรียงจากผลงานทาง วิชาการของตนเองหรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นความรู้ที่มี ประโยชน์แก่คนทั่วไป

3) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่มีการค้นคว้าอย่างมีระบบ และมีความมุ่งหมายชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือหลักการบางอย่างที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้า ทางวิชาการ หรือการนำวิชาการมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ บทความวิจัยมีรูปแบบของการ วิจัยตามหลักวิชาการ เช่น มีการตั้งสมมติฐานหรือมีการกำหนด ปัญหาที่ชัดเจนสมเหตุผล โดย จะต้องระบุวัตถุประสงค์ที่เด่นชัดแน่นอน มีการรวบรวมข้อมูล พิจารณาวิเคราะห์ ตีความและ สรุปผลการวิจัยที่สามารถให้คำตอบหรือบรรลุวัตถุประสงค์

4) บทความปริทรรศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ และ วารสารใหม่ หรือจากประสบการณ์ของผู้มีพหุปัญญาเรียบเรียงขึ้น

5) ปกิณกะ (Miscellany) ได้แก่ บทความบทความความรู้ เรื่องแปล ย่อความจากวารสารต่างประเทศ การแสดงความคิดเห็น วิจัย แนวนโยบายใหม่ ตำราหรือหนังสือใหม่ที่น่าสนใจ หรือข่าวการประชุมทั้งระดับชาติและนานาชาติ

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A 4 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK เท่านั้น ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่น ตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุนิติการศึกษาสูงสุด พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการพิมพ์ด้วยตัวอักษรปกติอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยเรียงมาทางด้านขวา และให้ตัวเลขเป็นตัวยกท้ายชื่อผู้เขียนเพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาการและชื่อหน่วยงาน

4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำต่อบทคัดย่อ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ เพิ่มอีก 0.5 ช่วงบรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น(ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด และสั้น
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิดและระบุวัตถุประสงค์การวิจัย
- 3) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) สรุป (Conclusion) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 7) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงอรรถเท่านั้น

บทความพิเศษ บทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ บทความวิจารณ์ หนังสือ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) ข้อเสนอแนะ (Suggestion)
- 6) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง

1. การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง เอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์เล่มที่ชื่อเครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระไตรปิฎกภาษาไทย/15/16/282-283), (พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปล/16/256-320)

2) ผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างชื่อผู้แต่งเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากร, 2554)

3) ผู้แต่งสองรายให้อ้างชื่อของผู้แต่งสองรายเครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์เครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระมหาสุทิตย์อาภากร และเชมณัฐ อินทรสุวรรณ, 2553) หากมีเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า1รายการให้ใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิงเช่น (พระธรรมโกศาจารย์ประยูรธมมจิตโต, 2548; พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, 2554)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกเว้นวรรคหนึ่งครั้งเพิ่มคำว่าและคณะเครื่องหมายทวิภาค (:) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิงเช่น (พระเทพโสภณ, ประยูร ธมฺมจิตฺโตและคณะ, 2548)

5) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงตามลำดับพยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งเช่นเดียวกับลำดับการอ้างอิงในส่วนเอกสารอ้างอิง

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ และหน้าทีนำมาอ้างอิง เช่น (Keown, 2003)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งสองราย เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ และหน้าทีนำมาอ้างอิง เช่น (Hersey & Blanchard, 2000) และให้ใช้เครื่องหมาย อัฒภาค (;) คั่นกลางระหว่างเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 เอกสาร เช่น (Keown, 2003 ; Hersey & Blanchard, 2000)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al, ปีที่พิมพ์ และหน้าทีนำมาอ้างอิง (Kaiser et al., 2008)

4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงชื่อผู้แต่ง

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิมพ์รายการสำนักพิมพ์/โรงพิมพ์

กรณีเป็นสำนักพิมพ์หรือบริษัทให้คงไว้เฉพาะชื่อ ดังตัวอย่าง

1) บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด ใช้ 21 เซ็นจูรี

2) สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3) กรณีที่เป็นโรงพิมพ์ให้ใช้รูปแบบเต็ม เช่น โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. เอกสารอ้างอิง

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา. :สถานที่พิมพ์. /: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์ หรือโรงพิมพ์. (./ การวรรค 2 ครั้ง)

ตัวอย่าง :

พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง.// (เลขหน้าที่ย่อ).// สถานที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุกิจ สุกจินโธ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวีตร ว่องวีระ. ทฤษฎี และวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า 112). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่.// (ฉบับที่).// เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลข หน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จิตติภูมิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทอาจพันธ์. (2537). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T.(1995). Sciencefiction. In *The encyclopaedia America*, (Vol. 24, pp.390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ชื่อผู้เขียน.// (ปีพิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ระดับวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/หรือการค้นคว้าแบบอิสระ/ชื่อมหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง:

สัมฤทธิ์ ต่อสติ. (2542). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของสถานบริการสาธารณสุขเขตเมือง กรณีศึกษาศูนย์: แพทย์ชุมชนเมือง พระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (ปี).// ตำแหน่ง./สัมภาษณ์. วัน เดือน.

ตัวอย่าง :

พระพรหมบัณฑิต(ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ศ.ดร..(2558). อธิการบดี, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง

กรณราชวิทยาลัย. สัมภาษณ์. 18 เมษายน.

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//วันที่ เดือน ปีที่เผยแพร่.//**ชื่อบทความ**.//สืบค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปี./จาก แหล่งที่อยู่ไฟล์ (URL)

ตัวอย่าง :

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ). (1 พฤษภาคม 2555). *การจัดการศาสนาและวัฒนธรรมในอุษาคเนย์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ*. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2556, จาก http://www.mcu.ac.th/site/artidecontent_desc.php?artide_id=1304&articlegroup_id=274

Doyle, M. W.. (22 June 2004). *Liberal Internationalism:Peace, War and Democracy*. Retrieved September 2, 2013, from http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/themes/peace/doyle/index.html

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2548). *โลกทัศน์ชาวพุทธ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). *การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.

พงศ์ศานต์ พิทักษ์มหาเกตุ. (2538). *ชาวบ้านกับช่องทางประกอบธุรกิจท่องเที่ยว แนวคิดในการจัดตั้งสหกรณ์บริการนำเที่ยวแนวอนุรักษ์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.

โกนิฐ์ ศรีทอง. (2558). *การบูรณาการภูมิปัญญาพระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างความสมดุลของระบบนิเวศวิทยาชุมชน*. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ). (1 พฤษภาคม 2555). *การจัดการศาสนาและ*

วัฒนธรรมในอุษาคเนย์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ. สืบค้นเมื่อ 4 กันยายน 2556, จาก http://www.mcu.ac.th/site/artidecontent_desc.php?article_id=1304&articlegroup_id=274

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก, 24 สิงหาคม 2550.

Boo Elizabeth. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Kiarash, A. (2007). Human Dignity in Islamic Bioethics. *The Iranian Journal of Allergy*, 6 (5), 25-28.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

1. ส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ เอกสารประกอบด้วย

1) ต้นฉบับ จำนวน 3 ชุด จำแนกเป็น

- ต้นฉบับที่ไม่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 2 ชุด

- ต้นฉบับที่ระบุชื่อผู้แต่ง จำนวน 1 ชุดเอกสารต้องระบุรายละเอียดของผู้เขียนบทความ (Author(s)) ได้แก่ ชื่อ ตำแหน่งและสังกัด หรือวุฒิการศึกษาสูงสุด อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author) ให้ระบุที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ หรือ E-mail ที่สามารถติดต่อได้ ในกรณีที่ต้นฉบับดังกล่าวมาจากหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หรือหลักสูตร การศึกษา โปรดระบุชื่อหลักสูตรและสถาบันการศึกษาให้ชัดเจน

2) แผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับ จำนวน 1 แผ่น (ระบุชื่อบทความและชื่อผู้เขียน)

3) แบบเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อได้รับการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- แบบฟอร์มสมัครสมาชิกวารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

4) รูปถ่าย 1 นิ้ว จำนวน 1 รูป (ถ่ายหน้าตรง)

ส่งต้นฉบับบทความเพื่อเสนอตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศนิกงบรณการวารสารมหาจุฬานาครทรรศน

เลขที่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80000

2. ส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ แนบไฟล์ต้นฉบับ (File attachment) ในรูปแบบ MS Word ส่งมายัง E-mail: tak.punyada@gmail.com เมื่อได้รับการยืนยันจากกองบรรณาธิการ พิจารณาให้ตีพิมพ์ลงในวารสารแล้ว ผู้เขียนจะต้องส่งแผ่นซีดีบรรจุข้อมูลต้นฉบับจำนวน 1 แผ่นมายังกองบรรณาธิการเพื่อนำเข้าสู่กระบวนการตีพิมพ์ต่อไป

3. การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารมหาจุฬานาครทรรศนได้ที่ <http://www.ojs.mcu.ac.th/index.php/mnpr> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้สแกนและส่งแบบฟอร์มทาง Email : tak.punyada@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.doc ของ Microsoft Word หรือเทียบเท่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์รูปภาพ ในสกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตารางและเอกสารอ้างอิง)กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอ

สงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมหาลุฬานาครทรรศน์หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสาร ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ผลงานจำนวน 1 ฉบับพร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารมหาลุฬานาครทรรศน์